

စာရေးနည်းလမ်းညွှန်

ဝီ-မိုးနင်း

ရွှေဥဒေါင်း

ဗမာ့စေတီ ဦးအုန်းခင် (မိုးကြိုး)

ဦးသိန်း (၇၀၀)

ဒီ-မိုးမင်း စုစည်းတင်ပြသည်

ပထမအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း၊ အုပ်စု ၅၀၀၀
 ရောင်းစျေး ၁-ကျပ်၊
 ၁၉၇၀-ခု၊ အောက်တိုဘာလ။

အုတ်စေ့

ရွှေမန်းဝင်းမြင့်၊
 စာနိုင်းစာပေတိုက် (၀၇၅၁)မြို့၊
 အမှတ် ၁၀၊ ၉-လမ်း၊ မာလာမြိုင်၊ သမိုင်၊
 ရန်ကုန်။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးလှကြည် (မြ-၀၁၃၂၇)
 နေစိုးပုံနှိပ်တိုက်၊
 အမှတ် ၂၂၂၊ ၃၅-လမ်း၊
 ရန်ကုန်။

ပင်မအစာပေတိုက်၊
 ၂၀၉-ဘားလမ်း-ရန်ကုန်၊
 မှ မြည်လုံးကျွတ် ပြန့်သည်။

မာဝဏိကာ

ပိ-မိုးမင်း

၁။ နာမည်ကျော်စာရေးဆရာတော်တော်ကြီးဘွဲ့ရန်	၅
၂။ ကျာနယ်	၉
၃။ သတင်းထောက်	၁၃
၄။ အယ်ဒီတာ	၁၇
၅။ အပျို-စာရေးဆရာမများ၏ ထင်မြင်ချက်	၂၁
၆။ အင်္ဂလိပ်ပညာနှင့် အယ်ဒီတာ	၂၃
၇။ အယ်ဒီတာချုပ်	၂၅
၈။ ဝတ္ထုရေးနည်း	၂၉
၉။ ဗမာနှင့် အယ်ဒီတာ	၄၆

ရွှေစာရင်း

၁။ ဝါကျတည်ဆောက်ပုံ	၅၃
၂။ ဝါကျအလိုအရှည်	၅၄
၃။ အဘိုးများအဘ “စာ”	၅၆
၄။ ရေခဲအပ်အော သမ္ပန္န	၅၇
၅။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု	၅၉
၆။ ရွှေစာရင်းအဘိုးဘွဲ့	၆၀
၇။ ဝိဘတ်များ	၆၃
၈။ ဝိသသနများ	၆၄

မဟာဓမ္မိ ဦးဘုန်းဝင်း(ပိုးကြီး)

၁။ မြန်မာစာရေးနည်း	၆၆
၂။ သူများထက်ပြည့်ဝရေးနည်း	၆၇
၃။ ယနေ့ဘာတွေလုပ်မည်နည်း	၆၈
၄။ ရေးနည်းရေးဟန်	၇၀
၅။ ဆောင်းရေးရာမှာ	၇၂
၆။ ဘာစာရေးအကြီးဆုံးလဲ	၇၄
၇။ စာတတ်ခြင်း၏အကျိုး	၇၇
၈။ ဘတ်-ရေး-စော့-နွေးပါ	၇၈
၉။ ထာဝရပြည့်ဝရေး	၇၉
၁၀။ စွယ်စုံကျမ်း လက်မလွတ်သင့်	၈၃

ဦးဆန်း(ဝေခန)

၁။ ဆောင်းစာသုံးမြန်မာစာ	၈၄
-------------------------	----

မှတ်ချက်

စာမျက်နှာ ၄၆-အကြောင်းရေး ဝဂ(အမူအယာဟန်မှာ လည်း ထိုအတိုင်း ကြားရလေသည်) ပူသော စာကြောင်းရေး စာသက်တွင် မဟာနှင့်အယ်စီဘာဂူ ခေါင်းစဉ်တတ်၍ ပတ်၍ ပါရန်

စာရေးနည်းလမ်းညွှန်

၁။ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာတယောက်ဖြစ် သို့ရန်

နာမည်ကျော် စာရေးဆရာတယောက် ဖြစ်သို့ရန် ကျွန်ုပ်တို့ ဝတ္တုဖြစ်စေ၊ ဇာတ်ဖြစ်စေ တမျိုးမျိုးမှာ-နာမည်ရသို့ လို၏။ မဂ္ဂဇင်းများ၌ ဆုံးမစာ၊ တရားစာများကိုအတယ်မှပင် ရေးကြစေကာမူ စာရေးဆရာ နာမည်ကျော်ဖြစ်သို့ လွန်စွာ ဝက်လေသည်။

အကြောင်းမူကား တရားစာ၊ ဆုံးမစာများကို ရွတ်ကြမ်း ရေခေါ် မည်သူ မဆို ရေးထုတ် လေသည်။ ထို စာ များ မှာ (Literature) ခေါ် "ပညာ" အခါခပ်သိမ်းမပါ ဝတ္တုနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ ဇာတ်များသာလျှင် ပညာပါလေသည်။

ဆုံးမစာများမှာ တရားဟော ကျမ်းများ၊ ရေးကျမ်းများ ကို အမှီရသဖြင့် စာထုတ်လျှင် သူသူငါငါ ရေးနိုင်၏။ ဝတ္တု

ကောင်း၊ ကျောကောင်း၊ ဇာတ်ကောင်းများကိုကား သူသူ
ငါငါမရေးနိုင်၊ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်နှင့် စံနှစ်ကိုသိမှ ဖြစ်နိုင်လေ
သည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် သတင်းစာတိုက်များ၊ မဂ္ဂဇင်းတိုက်
များသို့ရောက်သော ဝတ္ထုအတို၊ အရှည် အပုဒ်တရာလျှင် အသုံး
ပြုလောက်သော ဝတ္ထုအပုဒ်နှစ်ပုဒ်မျှပင် အခွာခက်လေသည်။

ဩဝါဒစာတရားစာများမှချီးမွမ်းလောက်အောင် အင်္ဂါပင်
မပါရှိစေကာမူ အပြစ်မရှိသဖြင့်ဆိုစာမျိုးများကိုတရာလျှင် ကိုး
ဆယ်လောက်မှာ သုံး၍ရ၏။ သုံး၍ရသော်လည်း... ထိုစာမျိုး
ကြောင့် မဂ္ဂဇင်းဂျာနယ်မှာ အသုံးမထန် ဂုဏ်ကြက်သရေမတို၊
စာမျက်နှာသာတိုးနိုင်လေသည်။

တကဲ့ ဝတ္ထုရေးဆရာ၊ တကဲ့ ပန်းချီ ဆရာတို့မှာ ပညာ
သည်ဖြစ်၏။ ဩဝါဒစာရေးဆရာမှာ ကျောင်းဆရာနှင့် တူလေ
သည်။ ကျောင်းဆရာမှာ ကျောင်းဆရာလုပ်မှအလုပ်ရ၏။ ပန်းချီ
ဆရာမှာပီမီ၏ စုတ်တံမှ အလုပ်ထွက်၏။ ဝတ္ထုရေး ဆရာမှာ
လည်း ကလောင်မှအလုပ်ထွက်လေသည်။

ကဗျာမှာလည်း စံနှစ်နှင့် စိတ်ကူးဉာဏ် ကိုယ်ပိုင်လိုအပ်ပြန်
ပညာ တတ်မြောက်သော်လည်း ယခု ခေတ်မှာ ကဗျာခေတ်
မဟုတ်သောကြောင့်ခက်လေသည်။

အခြား စာရေးဆရာ အလုပ်တခုမှာ ဂျာနယ်စာမျိုးကို
ရေးတတ်ခြင်း ဖြစ်လေရာ ဂျာနယ်မှာလည်း စိတ်ကူးနှင့် ဆိုင်
သော... ကြီးလေးခက်ခဲသော အတတ်ကြီးတခုဖြစ်လေသည်။

ဆိုပေစာသည် မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်၊ သတင်းစာနှင့် မဆိုင်ပေ
ဥပဒေပ အမေရိကန်တိုင်းမဂ္ဂဇင်း၊ သတင်းစာဟူသမျှမှာ ဆုံးမစာ
ဟူ၍ တပိုက်၊ တထွာထက် များလေ မရှိပေ။ “ဆိုင်ကိုလိုဂျီ
မဂ္ဂဇင်းကြီး” ကဲ့သို့ တတက်သတ်ကြီးပွားချမ်းသာရေး... မဂ္ဂဇင်း
များမှာသာ ကြီးပွားချမ်းသာရေး စာများ ပါလေရာ ထိုစာ
များမှာ လွန်စွာအာဏ်လွင် ဆန်းသစ်သော စာများ ဖြစ်ကြ
လေသည်။ တရားစား၊ ကျမ်းစာများမဟုတ်ပေ။

သို့ဖြစ်လေရာ ဝတ္ထုကောင်းများရေးနိုင်မှ တကဲ့ စာရေးဆရာ
ဖြစ်နိုင်၏။ ကဗျာဖြင့် ယခုအခါ စာရေးဆရာမဖြစ်နိုင်ပေမဟုတ်
မောင်မိုင်း တယောက်သာ အချိန်ရ၍ နာမည် ရခဲ့လေသည်။
ထူးလည်းထူးပေမည်။ ၎င်းလိုထူးဘို့ရန် မလွယ်ကူပေ။

ဂျာနယ်စာဆိုသည်မှာ ဝတ္ထု၊ ဇာတ်၊ ကဗျာ၊ ဆုံးမဩဝါဒ
တရားစာမဟုတ်ဘဲ ဖတ်၍ကောင်းသောစာမျိုးနှင့်သက်ဆိုင်လေ
ရာ ထိုစာမျိုးမှာလည်း မလွယ်၊ အများအားဖြင့် ဝတ္ထုရေး
ကောင်းသူများ တကယ် ကဗျာဆရာများ၏ဆိုင်ဉာဏ်မျိုးရှိ
မှဖြစ်နိုင်သည်။ အကြောင်းမူကား အဘယ်အကြောင်း အရာကို
မဆို ဖတ်၍ကောင်းအောင် ရေးပေါ်၌ ပေါ်သော ပေါ့ကဲ့သို့
ပေါ့ပါးလျှင် မြန်သောစာမျိုး ဖြစ်လေသည်။ ခွေ၊ ငှေ ဝိန်
ကျောက်လို စာလေးကြီးမျိုးမှာမပေါ်နိုင်၊ ဖတ်ရာ၌လည်းအရ
သာရှိမည်မဟုတ်ပေ။

ဥပမာ-ကလောင်တံ အကြောင်းကိုဖတ်၍ ကောင်းအောင်
ရေးတတ်ရမည်။ ပီရိုချောင်းအကြောင်းကို ဖတ်၍ မငြီးအောင်
ရေးတတ်ဘို့ လိုလေသည်။ ဆီမီခက် အကြောင်းကို ဖတ်၍

ကောင်းအောင်ရေးခြင်းသည် အလောင်းစည်သူ၏ အထုပ္ပတ္တိကို ရေးခြင်းထက် ခက်ခဲကြီးလေးလေသည်။

အလောင်းစည်သူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိမှာ နာစဝင်ရှိ၏။ မီးခွက်အကြောင်းမှာ မိုခိုအားပြု၍ ရေးရာ စာပေကျမ်းဂန်မရှိ။ စိတ်ကူးနှင့်ရေးရလိမ့်မည်။ မသိသူတို့၏ စိတ်၌ကား အသေး အဖွဲ့ဟု ပြောလိမ့်မည် အသေးအဖွဲ့ကိုဖတ်၍ကောင်းအောင် ရေးတတ်မှ စာရေးကောင်း ဖြစ်သည်ကိုမစဉ်းစားကြပေ။

ဆုရင်စရယ် နတ်တာကို ဆိုသူသည် (Nothing) ခေT “ဘာမျှမရှိ” ဟူသော အကြောင်းကို ထနာရီ နှစ်နာရီဟောပြောနိုင်၏။ ကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ရေးနိုင်ပြောနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

သို့ဖြစ်လေရာ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာ ဖြစ်လိုက သာမဟုတ် ညာမဟုတ် အကြောင်းများကို ဟုတ်အောင်ရေးတတ်ဘို့လိုလေသည်။

မြန်မာမဂ္ဂဇင်း ၆-ပုံတန်များထဲ၌ ပါရှိသော အချို့သော စာကြီးတွေကို အင်္ဂလိပ်လိုပြန်လျှင် အဘယ် အင်္ဂလိပ် မဂ္ဂဇင်း သတင်းစာကမှ အသုံးပြုမည် မဟုတ်ပေ။ အင်္ဂလိပ် မဂ္ဂဇင်း သတင်းစာများထဲ၌ ပါသောစာများကို မြန်မာလို ပြန်ချေအဘယ်မြန်မာ သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းမှာမဆို ထင်ပေါ်နိုင်လေသည်။

ဤကား အင်္ဂလိပ်က အသေးအဖွဲ့တွေကို ကိုယ်ပိုင်အမြင် အသိဖြင့် ရေးကြ၍ မြန်မာမဂ္ဂဇင်း စာရင်း ကြီးများမှာကား

ကိုယ်ပိုင် အသိဉာဏ်နှင့် မဆိုင်း၊ ကျမ်းစာတွေထဲမှ သုံးမကုန်အောင် ရနိုင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်လေသည်။

စာရေးရာ၌ မိမိ၏ညာစွမ်းကို ပြလိုသောစိတ်နှင့် မရေးရာရေးရာ အကြောင်းရှိ၍ ရေးမှ ကောင်း၏။ ရေးချင်လှသောကြောင့်၎င်း၊ အစွမ်းပြလိုခြင်း သက်သက်ကြောင့်၎င်း၊ မရေးအပ်ပေ။

(က) ဖတ်သူပျော်ပါစေ၊ (ခ) အသိလိုမှာပျော်စေ၊ (ဂ) အကျိုးရှိပါစေ ဟူသော ဓတေနာကို အရင်းထား၍ ရေးမှသာ ကျွန်ုပ်တို့ရေးနိုင်လေသည်။

+ + +

၂။ ဂျာနယ်

ဂျာနယ်ဆိုသည်မှာ အခြားမဟုတ်။ သတင်းစာမဂ္ဂဇင်း တလလေးကြိမ် တလမှစ်ကြိမ် ဒေ့စဉ်ဟူသမျှ ဂျာနယ်များဖြစ်ကြ၏။

မြန်မာပြည်၌ကား ရက်သတ္တပတ်ဖြစ်စေ၊ တလနှစ်ကြိမ်ဖြစ်စေ၊ ထုတ်ဝေသော စာမျိုးကို ဂျာနယ်ဟု ခေါ်ကြ၏။ ဤစာအုပ်၌ ဂျာနယ်ဆိုသည်မှာ အချိန်မှန် ထုတ်ဝေသမျှဟု ဖတ်ရမည်။

ဂျာနယ်များ၌ နာမည်ရလိုက ထမျက်နာ၊ နှစ်မျက်နာ တကော်လန် စသည်ဖြင့် ဖတ်၍ကောင်းသော- စာတိုများကို ရေးရ၏။

လူအများ အာရုံစိုက်နေသော အကြောင်းအရာ တစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သူမျှ မတွေ့မခေါ်သော အတွေ့အကြုံအသစ် အဆန်းကိုဖော်၍ ကောင်းအောင် ရေးတတ်လျှင် နာမည်ရနိုင်၏။

အယ်စီတာများမှာ အချိန်သည် အတိုးတန်၏။ နာမည်မရ သေးသူ မထင်ရှားသူ တယောက်၏ စာရှည်ကြီးမျိုးကို ဖတ်ချင် မည်မဟုတ်ပေ။ မဖတ်လျှင် အသုံးပြုမှာလည်း မဟုတ်ပေ။

အတွေ့အခေါ် ထင်မြင်ချက်မှာလည်း လူးခြား သစ်လွင်၍ ဖတ်သူများစိတ်၌ “ဟုတ်ပါပေသည်” ဟူသော စိတ်မျိုးပေါ် ပေါက်အောင် အခါခပ်သိမ်း မှန်ရမည်ဟုမဆိုလို။ ထင်မြင်ချက် တို့မည်သည် တယောက်နှင့်တယောက် မတူတတ်ပေ။ သို့သော် လည်း ဟုတ်ပါသည်ဟု မှတ်ဆင်လောက်အောင် ခိုင်လုံရမည်။

အများရေးပြီး ပြောပြီးသော အကြံဉာဏ်မျိုးကို မပေး အပ်ပေ။ သူသူ-ငါ့ငါ့သုံးသော စကားများကိုမသုံးရ “ဝမ်းစာ လူ” အမျိုးစားသာ သာသနာ “ငိုတ” စသည့် စကားများ သည် ညှိုးငွေ့ တွယ်မြစ်လေသည်။ စကား အသစ် အဆန်းတစ်ခုကို တရံတယောက်က သုံးလျှင် လိုက်၍ မသုံးအပ်ပေ။

ယခု-အသစ်ပေါ်သော စကား တစ်ခုမှာ “စာ နယ်၊ ဝင်း” ဟူသော စကားတစ်ခုဖြစ်ရာ သုံးရက် တပန်းတည့်အတွင်း သုံးသူ တွေများ၍ မန်တေထသောကြောင့် ဟောင်းနွမ်း၏ ဆီထယ်မ ထက်သုတ်ပင် ကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေသည်။

မြန်မာပြည်၌ကား အယ်စီတာအချို့ ကိုယ်တိုင်ကပင် အတူ ခိုး၍နေကြ၏။ အတူလိုက်လျှင် နာမည်ကျော်မဖြစ်နိုင် ဖြစ်လျှင်

လည်းမမြဲနိုင်ပေ။ မြန်မာပြည်၌ အတူသမားများလည်း ခိုင်ခံ ကျော်ဖြတ်၍ နေလေသည်။

ရေးစရာအကြောင်းအရာများ စိတ်ကူးပေါက် စာအုပ်ငယ် တစ်ခု မပေး အောင်မှတ်ထား၍ ထိုအကြောင်းအရာများ မှတ် ထားလောက်သော စာတိုကလေးများ ဖြစ်အောင် ရေး၍ထား ရှာနယ်တိုက်များသို့ မကြိုက်လျှင် မြန်ပို့ ရန် စာအိတ်ခေါ်ဝေးအပို့ ထည့်၍ပို့ ၊ တတိုက်ကမသုံးလျှင် အခြားတတိုက်က သုံးလိမ့်မည်။ ထင်ပေါ် ကျော်ကြားသော ဂျာနယ်များသို့ ပို့မှ ထင်ပေါ် လွယ်လေသည်။

အကယ်၍ အတတ်ပညာ တစ်ခုကိုတတ်လျှင် ထိုအတတ်နှင့် ဆိုင်သောစာကိုရေးရမည်။ ခေါက်ပုံစိုက်တတ်လျှင် သာ၍ကောင်း လေသည်။

ဥပမာ၊ အမေရိကန်တိုင်းများ၌ ဂျာနယ်တစ်ခု နာမည်ရှိ ရန်လျှင် ထိုဂျာနယ်အသစ်ကို စာမျိုး၊ အတယ်လိုစတ္တူမျိုးကို သုံးလေ ခိုသည်ဟု သိအောင် ဖတ်ရှုမှတ်သားရ၏။ မြန်မာပြည်၌ ကား ဤစံနစ်မရှိသေးပေ။ ဂျာနယ်လည်း နည်းပင်လေသည်။

ဥပမာ၊ အမေရိကန်တိုင်း၌ အလုပ်ဟူသမျှနှင့်ဆိုင်ရာ ဂျာနယ် တွေရှိကြ၏။ “မိုတိုကား-ဂျာနယ်” ၌ မိုတိုကား-အလုပ်ကို နား လည်သူ မောင်းတတ်သူ ဟူသမျှ-မိုတိုကားအကြောင်းကို ရေး နိုင်၏။ “ခါတ်ပုံဂျာနယ်” များ၌ ခါတ်ပုံဝါသနာ ပါသူများအ တွက် ရေးစရာအကြောင်းအရာတွေ များစွာရှိ၏။

မုဆိုများပင် တောအကြောင်းကို ရေးကြသဖြင့် ငွေကြေး

ရကြလေသည်။ မြန်မာပြည်မှာကားရေးရာ အကြောင်းအရာ လွန်စွာများ၏။ ဂျာနယ်နည်းပါးလေသည်။

စိတ်ကူးဉာဏ်ရှိသူသည် စာပေများစွာ မတတ်သော်လည်း စာပေးစာယူ လုပ်ထုတ်ပုံမျှနှင့် ထောင်းစား၊ ဂျာနယ်များမှာ နှာမည်ရှိနိုင်၏။

ဆံပင်ညှပ်ဆမားသည် ဆံပင်ညှပ်လာသူ ဟုသိမျှ၏ စိတ်နေ သဘောထား အမျိုးမျိုး အကြောင်းကို ဖတ်၍ ကောင်းအောင် ခွင့်ခွင်ကလေး ရေးတတ်က စာကောင်းပြင်နိုင်၏။

လယ်ယာလုပ်သူသည် လယ်ယာ အကြောင်း၊ လယ်လုပ် အကြောင်းကို အကျိုးရှိအောင် ဖတ်၍ကောင်းကောင်း ရေးနိုင် ၏။ အကယ်၍ မိမိက လယ်အလုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ အချက်ကောင်း စံနစ်ကောင်း တခုခုကို ပို၍နားလည်က သတင်းစာမှ ဖော်ပြနိုင် လေသည်။

မည်သည့် အရာကိုမဆို စူးစိုက်စွာကြည့်၍ စဉ်းစားလျှင် စာကောင်းထပ်နှစ်ပုဂံ၊ သုံးလေးပုဂံ ပြင်နိုင်သည့် အချက်များ ကိုတွေ့နိုင်၏။ ကျောင်းဆရာသည် ကျောင်းသားကလေးများ၏ စိတ်နေသဘောထား၊ အလေ့အကျင့် အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေ၊ အပျား မသိသေးသော သစ်မြနည်း တခုခုကို ဖြစ်စေ ရေးနိုင် လေသည်။

ကျွန်ုပ် ဗန္ဓုလထောင်းစာ အယ်ဒီတာ လုပ်စဉ်က လင်မယား ရန်ဖြစ်ပုံအကြောင်းကို ဖတ်၍ကောင်းသော စာထပ်ကိုရေးသူ့ ၏။ စာပြင်ဆရာကြီးများက ဖျောက်ပစ်လိုက်အဖြင့် ထိုစာကို အသုံးမပြုရသည့်အတွက် များစွာနှမော ခဲ့တူးလေသည်။

သို့သော်လည်း ဂျာနယ်ထောင်းစာများကို ကြည့်ပုံနှင့် ထိုဂျာ နယ်၏ အယ်ဒီတာသည် မြန်မာပြည်ရှိ တတက်ထက်ဆမားများ ဖြစ်ကြောင်း ထိရောက် ကြိုက်သူသော စိတ်ကူးဉာဏ် ပါသည့် စာ အတိုးတန်များကို မပိုလေနှင့်၊ ပါ၍ပေါသည့် အတွက် ပြင်းတောင်းသည့် တည့်ပစ်လိုပုံမည်း နှမောရာပေ။

မြန်မာ အယ်ဒီတာအချို့သည် ဝမ်းကြီး၊ နားကြီး ခွေလို လေးသော စာကြီးမျိုးကို ကြိုက်တတ်လေသည်။

x x x

၃။ သတင်းစောက်အလုပ်

သတင်းစောက်အလုပ်မှာ (၁) ဦးဘိုး၊ (၂) မြန်ဘိုး၊ (၃) ဝိသိုလ ချီဘိုး၊ (၄) သူ့အပါးရအောင် မယူနိုင်သော သတင်းကို ရသိုအ ရေးကြီး၏။

အများစုစိုက်၍နေသော အကြောင်းတခုခု ဖြစ်ပွားရာ၌ ထယ်အချက်ကိုဖြင့် အခြားသတင်းစောက်များ လစ်ဟင်းနေ သည်။ ထိုအချက်ကို ငါ့ရအောင် စုံစမ်းမည်ဟုသော တထင့်နှစ် အင့် တွေးခေါ ခွာကြံတတ်သော စိတ်ကူးဉာဏ် လိုလေသည်။ ဥပမာ-မောင်ပွင့်ကောင်း၊ သန်းသန်းဘို၏ အရေး၌ နောက် ဆုံးသတင်းစာများ လစ်၍သွားသော အချက်တခုမှာ အဘယ် လိုနေမည်၊ အဘယ်လိုဆိုမည်၊ မောင်ပွင့်ကောင်း နောက်ကို သူ

ငယ်မကလေး လိုက်သွားပြီးသောအခါ အဘယ်သောအခါ ရပ်ရွာသို့ပြန်ကြမည်၊ အဘယ်ပုံ အသက်ပေးနေထိုင်မည်၊ မောင်ပွင့်ကောင်းမှာ အဘယ်လို အလုပ်အကိုင်ရှိသည် ဟူသော အများထိလိုမည့် အကြောင်းအရာ ပြစ်လေသည်။

သတင်းစာတိုက်များက နှစ်ကြောင်း သုံးပြားပေးလျှင် သတင်းစာတိုက်ကောင်းသူ၊ အနိုက်ကောင်းသူ၊ ခါးပုံခိုက်တတ်သူ ဖြစ်ချေက မိမိလိုက်တနယ်မှာ ငါ့ဆယ် ခြောက်ဆယ်ရနိုင်၏။

အခြားတနည်း

အခြားတနည်းမှာ အင်္ဂလိပ်စာ တတ်သူဖြစ်က အင်္ဂလိပ်သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်များမှ တူးဆွန်းသော ကမ္ဘာ့သတင်းများကို ပြန်ဆို၍ ရုပ်ပုံများနှင့် တိုက်များသို့ အလှည့်ကျပို့ခြင်းဖြင့် သတင်းစာ တခုက မယူလျှင် တခုကယူလိမ့်မည်။ ထိုနည်းဖြင့် နာမည်တခု ရနိုင်လေသည်။ သတင်းမှန်သို့၊ အသေချေကမှု မပြစ်ဘဲသာ သတိပြုရာ၏။

အရပ်ရပ်အနယ်နယ်၌ အခြားအရပ်များမှာ မမြင်ဘူးသော နေရာတွေရှိကြလေရာ ခါးပုံခိုက်တတ်သူ၊ အနည်းငယ်စာရေး ဘေထုမှန်က ငွေရနိုင်လေသည်။ အရပ်လည်း နှံ့နိုင်လေသည်။ အကယ်၍ ရုပ်ပုံကြမ်း ရေးဆွဲတတ်ချေက သာ၍ပင် လွယ်ကူလေသည်။

ထောထဲ တောင်ထဲ၌၎င်း၊ အင်းအိုင် များ၌၎င်း၊ အလုပ်အကိုင်များစွာရှိကြလေရာ ခါးပုံ နှံ့ခြင်စေ၊ စက်ကပ်ရုပ်ပုံ နှံ့ခြင်စေ ရေးတတ်ချေက လစာအလုပ်ကို လုပ်ဘို့မလိုတော့ပေ။

တိုင်းသူပြည်သားများ ကိုယ်တိုင် ဤနည်းမျိုးဖြင့် ကူညီနိုင်ကြမှသာ ပြန်မာပြည်ဂျာနယ်အလုပ် အဆင့်အတန်းမြင့်တင်လေသည်။

ငါ့မိလုပ်သောအလုပ်၌ ခုံတိနပ်များနှင့် ငါ့မိခင်းကြပုံ၊ ဟောင်းများ၊ ကိုင်းများ၌ အမျိုးသမီး အချောကလေးတွေ ပေါင်းထင်၍နေပုံ တောင်ကျ ချောင်းများ၌ ဝါးပေါင်များ လုပ်၍ အသက်ဆံ့များ ပျောချရပုံ စသည်ရေး၍ မကုန်နိုင်သော အလုပ်တွေရှိကြလေသည်။

ပြောင်းခင်းများ၌ ကြက်တူမွှေး ငှက်များနှင့် ပြောင်းပူးများ၌ခြား၍ မရစအောင် ခရာထွေးနေကြပုံ ကောက်ခိုးပုံ အကြား ကျွဲလက်သူ၊ ကျွဲလက်သားများ၊ ချစ်တင်းကောင်းပြော၍ နေကြပုံ စသည်တို့မှာ ငွေတွင်းတွေဖြစ်လေသည်။

ရင်းပြင် မြို့ဝယ်ရပ်သားတို့၏ မျက်စိ၌ မိုး၍နေသော်လည်း ရုပ်ကြီးသား အယ်ဒီတာများ၏ စိတ်၌ဆန်းနေသော အရာတွေများစွာရှိကြလေသည်။

ဥပမာ နွားတွေပဲ၊ ကျွဲတွေပဲ၊ ကြက်တိုက်ပဲ၊ လှေပဲ၊ မြန်မာလက်စွဲပဲ၊ ငါ့မိခင်သည် မိန်းမနှင့်ယောက် ချေးလယ်ခေါင်မှာ ထွေးလုံးရပ်ပတ် ရန်ဖြစ်နေပုံ စသည့် မရေတွက်နိုင်သော ရွာသူတို့စေလ အဖြစ်အပျက်များကို ရုပ်ပုံ နှံ့ သတင်းပေးခြင်းသည်လည်း သတင်းစာဖတ်သူတို့အတွက် စိတ်ပျော်ရွှင်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်လေသည်။

ကြီးထွေးသော အကြောင်းအရာများသာမဟုတ်၊ အသေးအပွဲတွေတို့မှာ သတင်းတွေများစွာရှိလေသည်။

စီစဉ်ကြိုက်ကောင်စီ၊ ကျေးရွာတတ်အဖွဲ့စသည် အစည်းအဝေး
 ထိုင် ပြောဆိုသော စကားများကို သေချာစွာ နားထောင်၍
 မရေမရာ စကားအဆန်း မင်းဘားလှဆန်းများ၏ အပြောအဆို
 အပြု အမူများကို ခုတ်လုံးပေါ်အောင် ရေးတတ်လျှင်လည်း
 သတင်းကောင်းဖြစ်နိုင်လေသည်။

အဆုံးစွန် ပြောမလျှင် အိမ်သာမရှိသော ရွာများ၌ နံနက်
 စောစော ဝါးခြင်းပြားကိုကိုင်ခါ ဆော့ထဲသို့ ထိုင်ရန် နေရာ
 သောပါး သွားကြသော ကျေးတောသူ အချောကလေးများ
 ၏ အမှအယာကိုပင် အကောင်အထည်ပေါ်အောင် ပြုတတ်က
 အယ်စီတာအသောကျသဖြင့် နောက်ထပ် ဤသတင်းမျိုးကို ရန်
 ငွေအသပြာနှင့် နှိုးဆော်စားပေးကြလိမ့်မည်။

ဆောင်းပါး များမှာကား ငွေရလမ်းများလည်း မဟုတ်၊
 အထက် ခေါ်ပြုသည့် အတိုင်း ဖတ်ကောင်းပြီး အကျိုးများ
 သော ဆောင်းပါးများ၊ အကြံဉာဏ်ပေး ဆောင်းပါးများ၊
 ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေး မြှူနီယ်စေ့ယယ်၊ စီစဉ်ကြိုက်ကောင်စီစသည်
 ထို့နှင့် ဆိုင်သော ဆောင်းပါးများမှာ နာမည်ရသို့သာ ဖြစ်လေ
 သည်။

မြန်မာပြည်၌ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဝတ္ထုလွန်စွာ
 နည်းပါး၏။ နည်းပါးခြင်းကြောင့် အပြိုင်လည်း နည်းပါးလေ
 သည်။ အပြိုင်နည်းခြင်းနှင့် ထပ်ရာ လုပ်ခြင်းသည် ဆွေညာ
 တကာတော်၏။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာပြည်၊ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထု

ဂျာနယ်စသည်များမှာ အများအားဖြင့် ထင်သလိုလုပ်၍ ရေးကြ
 သောအလုပ်များဖြစ်ကြလေသည်။

ဝတ္ထုများမှာ နည်းစံနစ်ကျစွာ ရေးသော ဝတ္ထု လွန်စွာ
 နည်းသည်မှာ အခြားကြောင့်မဟုတ်၊ ဝတ္ထုရေးဆရာနည်းပါး
 ခြင်းနှင့် ဝတ္ထုသတုက် နည်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။

ထော်ခုံမှကောင်လျှင် ဝတ္ထုများစွာ မဖတ်ဘူးသော သူတို့
 ၏ စိတ်မှာအများကြီးကောင်း၍ နေသောကြောင့် ထိုအလုပ်မှာ
 စံနစ်ကျသို့ များစွာအရေးမကြီးဟု သဘောထားကာပေ၊ ပေါ့
 အဆ ရေးကြလေသည်။

+ x +

၄၊ အယ်စီတာ

သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများ၌ ပါရှိသော (Contri-
 bution) ခေါ် "သွင်းစားများ" နှင့် ဖတ်သက်ရာ၌ အယ်စီတာ
 အချို့သည် သဘော သဘာဝတ္ထုကိုမကြည့် ထင်-မထင် လေးစွာ
 မလျှောက်ကို များစွာ မစဉ်းစားကြ စာများများ ရေးသလို၏
 သွင်းစားများကို အမှတ်မဲ့ထည့်တတ်ကြသောကြောင့် အခါခါ
 အစိုးရဥပဒေစက်ကွင်းသို့ ကျရောက်ကြလေသည်။

ဥပဒေစက်ကွင်းနှင့် မဆိုင်သံအကျိုးမရှိသော စာပေလည်း
 များစွာပါရှိကြလေသည်။ ဝင်းစားများမှာ ဖတ်ရာ၌လည်းအနစ်

သာရမရှိ၊ အသိပညာကိုလည်း မတိုးစေချိမက အသိဉာဏ် ပွင့်
တော့မည့်ဆဲဆဲ ရှိသူတို့၏ ဉာဏ်မှက်စိကို သိနှင့်ပက်ခါ ဝိတ်ဆို
သည်နှင့်တူသော စာမျိုးတွေလည်းရှိကြလေသည်။

အယ်ဒီတာများမှာ အဘယ်ပညာကိုမှ ကြီးကြီး ကျယ်ကျယ်
တတ်တဲ့မလို၊ စာရေးလွန်စွာ ကောင်းဘို့လည်း တာဝန်မရှိ၊
သင့်-မသင့်ကို စေတနာတတ်၍ တမဟုတ်ခြင်းဆိုပြတ်တတ်သော
ထိုထူးညာဏ်ကို အသိပြုတတ်ဘို့နှင့် စေတနာလဲ ပညာတတ်ဘို့
သာ လိုလေသည်။

ယခု-ကာလ၌ စေတီပညာကိုမတတ်က “အယ်ဒီတာကောင်း”
မဖြစ်နိုင်ဟု ပု သောမှတ်ရမည်။

အယ်ဒီတာများ၏ တာဝန်သည် တိုင်းပြည်၏ ဉာဏ်မှက်စိ
ကို ထိုးတက် ပွင့်လင်းစေဘို့ဖြစ်ရာ အမှောင်ကိုထိုးတက်စေသော
စာများကို သတ်နှင့်ရှောင်ကျင့်ခါ ဆိုင်ရာ ခြင်းတောင်းသို့သာ
လွဲအပ်ဘို့လိုလေသည်။

သို့သော်လည်း အခါခပ်သိမ်း အဘယ်ကအမှန်၊ အဘယ်က
အမှားဟု လွယ်ကူစွာဆုံးဖြတ်၍ မရသော သိမ်မွေ့ သော အ
ကြောင်းအရာများ ရှိတတ်သည်ကားမှန်၏။ ထိုအကြောင်းအရာ
များကို (Controversial) ဟု ခေါ်သည်။

သို့သော်လည်း အများအားဖြင့် မြန်မာ့သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း
၌ အခြင်းအရာရှိဖြစ်သော အကြောင်းအရာများစွာထိုမှာ ထိုမျှ
လောက် သိမ်မွေ့ နက်နဲ ခက်ခဲသည် မဟုတ်။ ထိုးတက်သော
စေတီကာလဉာဏ် အတော်အတန် ရှိသော အယ်ဒီတာမှန်က

လွယ်ကူစွာ စေတနာရှိသော အကြောင်းအရာများ ဖြစ်သည်
ကို တွေ့ရှိရလေသည်။

အပျယ်မှာ ခေ့ဖြန့်မာ စာပေကျမ်းဂန်ကို အထူးကျွမ်းကျင်
၍ ပညာရှိအခေါ် ခံသူများပင် ဖြစ်စေကာမူယခုခေတ်သမယနှင့်
ဆိုင်သမျှကို ချုံ ချမှန်းထား မလိုထားသော ထက်စားမင်းစိတ်
ငြိတ် မှန်ရာကိုရောက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ယခုကာလ ပညာများကိုပင် ကြီးကျယ်စွာ မထင်ရှားစေကာမူ
ရှေးပညာရှိတယောက်သည် မိုးသောစိတ်နှင့်အမှန်ကိုမြင်အောင်
စဉ်းစား၍ ရေးချေက မှန်ရာကို ရောက်နိုင်လေသည်။

မိုးသားသော စိတ်ရှိသည်၊ မရှိသည် ငါ့တို့ ရှေးဟုထမ္မ
အကောင်း၊ ယခုနောက်ပေ ဟူထမ္မ “ခေ့ကြာပင်အထကား”
ဟူသော စိတ်ပျားထားသည်၊ မထားသည်ကိုစာကိုမြင်စုံနှင့်သိနိုင်
လေသည်။

ယခုခေတ်နှင့်ဆိုင်သော ဟူသမျှကတော့ အသုံးမကြံဟု ဘိုး
တော် ခေတ်သာယျားက သဘော ရှိကြချေက ၎င်းဘိုးတော်
လက်ထက်လူများ၏ ဟူသမျှကတော့များကိုလည်း သားတော် ထက်
ထက်လူများက အသုံးမကြံဟု ချုံ ချမှည်ကား ဓမ္မတာပင်ဖြစ်
လေသည်။

“သည်မင်း သည်မီး သည်သူမီးနှင့် သည်မိုး သည်လေ၊
သည်လူတွေနှင့်” ဟူသောစကားသည် ယခုမှပင် ဝါထာသော
စကားမဟုတ်ပေ။ ရှေးကလည်း မျက်မှောက်ခေတ်ကို အပြစ်ဆို
ကြည့် ဖြစ်လေသည်။

ထူးစံအားဖြင့် သေချာလေးနက်စွာ စဉ်းစားလေ့ မရှိသော အများဆုံးသော သူတို့သည် အဘယ်ခေတ်မှာ မဆို မိမိတို့၏ ခေတ်ကို ပုတ်ခတ်၍ လွန်ပြေးသော အဘိုးအဘွားခေတ်၏ ယူဆချက်များကို ကောင်းသည်၊ မှန်သည်ဟု စွဲမှတ်ကြလေသည်။

လူသည် စဉ်းစားဆင်ခြင်နိုင်သော သတ္တဝါ ဖြစ်သည်ကား မှန်၏။ သို့သော်လည်း အများအားဖြင့် သမာသမတ်မရှိတတ်ကြ။ မိမိတို့၏စိတ်အလို ဘက်ကိုဆွဲ၍ ဆင်ခြင် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချတတ်လေရာ စာရေးပုံ ပုစ္ဆာအဖြေမျိုးမှသာ စဉ်းစားဉာဏ်အဖိုးခံကို သုံးတတ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာလူမျိုးသည် မိမိသာသနာမှန်သည်ဟု မိမိသာသနာဘက်ကိုဆွဲ၍ စဉ်းစားဉာဏ်အဖိုးခံကို သုံးတတ်လေသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာလူမျိုးသည် မိမိသာသနာမှန်သည်ဟု မိမိသာသနာဘက်ကိုဆွဲ၍ စဉ်းစား၏။ မဟာမေဇင်လည်း ထိုအတူခရစ်ယန်လည်း ထိုအတူဖြစ်၏။

ရှေးခေတ်ကိုကြိုက်သောသူ၊ ယခုခေတ်၌ ထင်ပေ၍ ကျော်ကြားသင့်သလောက် မကျော်ကြားသော ခေတ်ပညာရှိသည် မိမိ၏ အကြိုက် ရှေးခေတ်ကို ဆွဲ၍ စဉ်းစားတတ်ကြ၏။

ရှေးပညာကိုမတတ်-ယခုခေတ်တဖက်သာ တတ်သောသူတို့လည်း ယခုခေတ်ကိုဆွဲ၍ စဉ်းစားတတ်ကြ၏။

ဤသို့ဖြစ်တတ်ခြင်းမှာ ဓမ္မတာ သဘောသွားကို သိသဖြင့် သတိထားကာ မိမိ၏စိတ်ကို သမာ သမတ် ထားမှ မှန်ရာကို ရောက်နိုင်လေသည်။ မိမိကိုယ်တိုင် သမာသမတ်စိတ်ကို မထားကြောင်း ကိုယ်တိုင် လွယ်ကူစွာမသိတတ်ပေ။

မိမိကိုယ်ကို လှည့်စားခါ အကြိုက်ဘက်ကိုလိုက်၍ ဆင်ခြင်ခြင်းကို ဆိုက်ကိုလိုက်စကားအရ (Rationalization, ဟုခေါ်၏။ ရိုးရိုးစဉ်းစားခြင်းကို (Reasoning) ဟုခေါ်လေသည်။ အများအားဖြင့် ပဌမနည်းကို လိုက်တတ်ကြလေသည်။

နိုင်ငံရေးပေါက်များ မတိုင်သတင်းစာ ခေါင်းကြီးရေးသမားများသည် မိမိကိုယ်ကို လှည့်စားသော ဆင်ခြင်နည်း၌ လွန်စွာကျွမ်းကျင်သဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်က မိမိတို့၏ အလိမ်ညာဏ်ကို ယုံကြည်ကြသဖြင့် နောက်ပါများကို ဆွဲကြလေသည်။

သို့ဖြစ်လေရာ ပညာတတ်တိုင်း မှန်ရာကို ရောက်အောင် မစဉ်းစားတတ် စဉ်းစားယူဆပုံများလည်း အလေ့ အကျင့် အစဉ်အလာ အလိုအောင်ဆိုစိတ် စသည်များသည် လူ၏ စဉ်းစားဉာဏ်ကို နှုတ်ကြားတော်မူ ခွားကဲ့သို့ ခိုင်ကြံ့သဖြင့် စဉ်းစားဉာဏ်မှာ လွတ်လပ်ခွင့်မရ မှန်ရာကို ရောက်အောင်မသွားနိုင်ဘဲ ဗိုတတ်လေရာ ယထာဘူတကို ရောက်မိနိုင်သောငှာ လူ၏စိတ်၌ အရေးကြီးသော ဖောက်ပြန်ပုံကို သိအပ်ကြလေသည်။

x x x

၅။ စာချီစာရေးဆရာများ၏ ထင်မြင်ချက်

မြန်မာမဂ္ဂဇင်း၊ လူနယ်များ၌ ယခုခေတ်စားနေသော စာများသည် ဆုံးမော့ နှိုးဆော်စားစွာ ဖြစ်ကြလေသည်။

ဤစာမျိုးကို သုသုငါငါ ရေးနေကြသည်ကို ထောက်လျှင်
 “ဤစာမျိုးကို ငါလည်းရေးလျှင် ဖြစ်တော့” ဟူသော အထက်
 အမြင်မျိုးသည် များစွာသော ဓာတ်ထုထိုင်စိတ်၌ ပေါ်၍နေ
 ကြောင်း သိနိုင်လေသည်။

သတင်းစာများ၌ ပါရှိသော ကြီးပွားအောင်မြင်ရေး ဝေပီ
 အားပေးစာများမှာ လူတိုင်းရေးနိုင်သော စာများမဟုတ်ပေ။
 လူတိုင်းရေးနိုင်လျှင် အပေါ်စားအညံ့စား စာတွေ့သာဖြစ်ရာ၏။

အယ်ဒီတာများ စဉ်းစား၍ အချက်ထရမှာ ဤကဲ့သို့သော
 စာမျိုးကို ထုတ်ဝေဖောက်ထံမှ ရသည့်အခါ ဤစာမျိုးကို ဖတ်
 သူတို့၏ စိတ်၌ အထက်ပုံ သဘောရမည်နည်း။ ဤစာမျိုးငါ
 လည်းရေးလျှင် ဖြစ်မှာ” ဟူသော အထက်မျိုး လွယ်လွယ်ကူကူ
 ပေါ်ပေါက်စေမည့် စာဖြစ်ချေက ငါ၏ “မဂ္ဂဇင်းသည်
 အပေါ်စားသုသု ငါငါ ရေးနိုင်သော တွေ့ကရာစာတွေ၏ အစ
 အဝေးဖြစ်၍နေပေမည်လား” ဟူသော အချက်ကိုဆင်ခြင်ရာ၏။

အချို့ စာရေးသူများသည် မိမိတို့မှာ တိုင်းသူပြည်သားတို့
 အားပေးဘိရန် ကိုယ်ပိုင် အယ်အယ်မှာ အကြံကောင်း၊ ဉာဏ်
 ကောင်းမရှိ၊ ပီသစွာလည်း မရေးနိုင်၊ နာမည်လိုချင်အားကြီး
 သောကြောင့် မမေ့ မယန်းဘဲ ရေးကြရာ မဂ္ဂဇင်းထုတ် စာမူတို့
 ဖိုက်ကြည့်ပြင် ထည့်သွင်းလိုက်မိ၏။ အခြားအသစ် မဂ္ဂဇင်းသစ်
 ထုတ်ပေါ်သောအခါ ၎င်းထံမှစာကိုရ၏။ ထိုအခါ မဂ္ဂဇင်းပိုင်ရှင်
 က “သည်လူ ဟိုမဂ္ဂဇင်းမှာ နာမည်ရဘဲ” ဟု မှတ်တင်ကာ ၎င်း၏
 စာကို ၎င်း၏ ရုပ်ပုံ နှင့်တကွ ထည့်၏။

ထိုနည်းဖြင့် ၎င်းလူမှာ နာမည်ရပြီး မိမိကိုယ်ကို အဟုတ်ထက်
 ခြံနေ၏။ နောက်ဆုံး၌ မည်သူ့မှာမျှ အကျိုးမပေး။ ၎င်းလူမှာ
 အထက်အထက် နာမည်ရ၍ ၎င်း၏စာတွေပါသော မဂ္ဂဇင်းမှာ
 အတန်ကြာသောအခါ အလကားရသော ၎င်းစာများကိုသို့ အ
 ပေါ်စားမျိုး ဖြစ်တတ်လေသည်။

x x x

၆။ အင်္ဂလိပ်ပညာနှင့်အယ်ဒီတာ

သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်း အလုပ်သည် စီးပွားရေး နိုင်ငံရေး အ
 မျိုးသားကြီးပွားလှီးထက်ရေး အလုပ်ကြီးထုတ်သောကြောင့်
 ဤအလုပ်ကို နေရာထာကျ မလုပ်နိုင်သေးသော လူမျိုးသည် လူ
 မျိုးအဆင့်အတန်း၌ လွန်စွာ အောက်ကျဘို့သာ ရှိလေသည်။

သို့သော်လည်း အထက်ခေတ်ပြုရာပါ အချက်များမှာ မြန်မာ
 ပြည်၌ ဖြစ်ပျက်နေသော အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်သည့်
 အချက်များသာ ဖြစ်သဖြင့် သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းအလုပ်၊ နည်း
 စံနစ်အကြောင်းနှင့် လိုအပ်လျားလျား မထက်ဆိုင်သေးပေ။
 အကျယ်ကိုပြုရမည်ဆိုလျှင် ကျမ်းကြီးအစောင်ဖြစ်ဘို့ရှိသော
 ကြောင့် ဤပညာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်နိုင်သောခေတ်
 ကာလပညာထက်များကိုသာ လိုက်ထိုင် အယ်ဒီတာ အဖြစ်နှင့်
 ထားအပ်လေသည်။ သို့မဟုတ်ချေက ထမုတန်ကြောင့်ထမုတန်
 မျက်သည့် ကောမျိုးအတိုင်း ဖြစ်တတ်လေသည်။

သတင်းစာ အလုပ်မှာ အတတ်ပညာတခု ပြစ်ဆော်လည်း၊
 စည်းမျဉ်းပုံသေမရှိသဖြင့် သစ်ကံစောဟူ၍ မရှိပေ။ သဘောဉာဏ်
 သာ ပမာန်ဖြစ်လေရာ ထိုသဘောဉာဏ်မှာ ဥပဇာပတိကံ နည်း
 စံနစ်များကို အချို့ပြုရာ၌ အသုံးပြုရသော သဘောဉာဏ်ပြစ်ရ
 ကား အကောင်းဆုံးသော အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်၊ ဂျပန် သတင်း
 စာများကို ဖတ်ရှုနည်းမှီနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များမှတစ်ပါး အခြား
 သူများကိုပင် ထိုင်းအယ်ဒီတာအဖြစ်နှင့် ခန့်ချေက အောက်တန်း
 စားအဖြစ်မှ တက်နိုင်ဘိ မရှိပေ။

အများအားဖြင့်-မြန်မာစာ သက်သက် တတ်သူများသည်
 သတင်းစာ၌ စာကလေး အနည်းငယ် ရေးပိလျှင် အယ်ဒီတာဟု
 မိမိကိုယ်ကို မှတ်ထင်တတ်ကြလေသည်။ အယ်ဒီတာ ဆိုသည်မှာ
 အတယ်အမိပ္ပယ် ဋီသည်ကို မသိကြပေ။

အယ်ဒီတာ ဆိုသည်မှာ “ထုတ်ပေးသူ”ဟု အမိပ္ပယ်စီရာ
 အတယ်စာမျိုးကို ထုတ်ပေးရမည်ဟူသော ဝေခန့်နိုင်သောဉာဏ်၊
 ပြည်သူပြည်သား၏ စိတ်စိတ်ကို သီးသားဉာဏ်၊ နိုင်ငံရေးအခြေ
 အနေကိုသိသောဉာဏ်၊ အတယ်စာမျိုးကို အတယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ
 ခွဲအောင်ပူမည်ဟူသောဉာဏ် ဤလိုဉာဏ်မျိုးရှိဘိလိုသည်။ မိမိ
 ကိုယ်တိုင်စာတွေကို ထိုင်၍ရေးရန်မလိုပေ။

သို့သော်လည်း သတင်းစာ၌ ရေးထုံး ရေးနည်း ရှိလေသည်။
 ဤအရာ၌ သတင်းစာတစောင်နှင့် တစောင် တူဘိမလိုပေ။

အချို့သော မြန်မာသတင်းစာများမှာလည်း နိုင်ငံခြားအ
 ရေးကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ အဘိဓမ္မာထက် နက်နဲခက်ခဲသကဲ့
 သို့ ရေးကြသောကြောင့် ရုတ်တရက်ပတ်၍ နားမလည်နိုင်ပေ။

သို့ဖြစ်လေရာ သတင်းများ ရှင်းလင်း နားလည်အောင်
 ရေးတတ်သော ပညာတတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းများကို ထားရ
 လေသည်။

ထိုလူများမှာ အင်္ဂလိပ်စာကို၎င်း၊ ဥပဇာပ သာသနာစား
 ထုံးလေးမျိုးကိုသော်၎င်း၊ ကောင်းစွာနားလည်၍ မိမိနားလည်
 သော အကြောင်းအရာကို မြန်မာသာသာစကားဖြင့် ပြုသ၊
 ပြတ်သား လွယ်ကူစွာ ရေးနိုင်သူများ ဖြစ်လေသည်။

x x x

၃။ အယ်ဒီတာချုပ်

အယ်ဒီတာချုပ် လုပ်သူ- သွင်းစာများကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေး
 သူမှာ အရာရာ၌အတော်အတန် နားလည်၍ သင့်-မသင့်၊ လျော်
 မလျော် သိတတ်သောဉာဏ် ရှိဘိလိုလေသည်။

“အတယ် သတင်းသည် တိုင်းပြည်အတွက် အကျိုးရှိမည်
 အတယ်သတင်းသည်ကား အကျိုးမရှိ၊ အတယ်သတင်းကို ထိုင်း
 ပြည်ကကြိုက်သော်လည်း အတယ်လောက်သာ အကျိုးရှိမည်၊ အ
 ကျိုးရှိသော်လည်း အကျိုးမလွတ်စေဘဲ စောင်ချ ထိုးနိုင်သော
 သတင်းဖြစ်သည်။ သတင်းစာ၏ရုပ် ထိခိုက်စေမည်စာ ဖြစ်လေ
 သလား”သော အကြောင်းအရာများကို ဝေထန်တတ်သော
 အသိဉာဏ်လိုလေသည်။

အခြင်းအချင်း၊ အပြိုင်အလှမ်း၊ ရေးရာ၌ အဘယ်မျှလောက် သာရေးသူများကို အခွင့်ပေးဘို့ကောင်းသည်၊ အဘယ်ကောင်း များကိုပြုပြင်ပြောင်းလဲ ချက်ပယ်သင့်သည် ဟူသောအကြောင်း များကိုလည်း သိရလေသည်။

ဤသော်လည်း “လာသမျှ ဆောင်းပါးများကို အယ်ဒီတာ သည် အကုန် အစင်ဖတ်နိုင်မည်လား” မေးရန်ရှိ၏။

ဖတ်ရမည်၊ အစက အဆုံးတိုင်အောင် ဖတ်ဘို့ကား မလိုပေ။

အယ်ဒီတာသည် တောတောင်၌ ရတနာများကို ရွာရွာသူ အလား စာကောင်း၊ စာမှူး၊ ဝတ္ထုကောင်း စသည်များကို ရွာရ လေရာ “ပို၊ စာ” ဟုသမ္မုကို ဖတ်ရလေသည်။

မဖတ်သဲဘားချေက အဘယ်စာ ကောင်းသည်၊ မကောင်း သည်ကို သိမည် မဟုတ်သည်ပြင် ချီးမြှင့်ထိုက်သူကို ချီးမြှင့်ရန် အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ လေးစားဂုဏ်ပြု၊ ပေါ့လျော့ရာ ကျပေ လိမ့်မည်။

အဓမ္မ အဆုံးတိုင် စာဟူသမျှကို ဖတ်ဘို့မလို၊ စာကိုဖတ်ရာ၌ မိမိကိုယ်တိုင် စိတ်ဝင်စားအောင် ကောင်းချေက “မဖတ်ပါနှင့် ဟုပြောသော်လည်း ရမည်မဟုတ်ပေ။

စာတိုသည် ချဉ်သည်မှာ ပခါနမဟုတ်၊ ကောင်းလျှင်ချဉ် ခေါ် ဖတ်သူများ နှစ်သက်သဘောကျလေ ပြစ်လေသည်။ မ ကောင်းဘဲ ချဉ်နေလျှင်ကား အကျိုးမဲ့ပြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်လေရာ ဆောင်းပါးများကို ဖတ်ရာ၌ အချိုးအစား မကျ နည်းလမ်းမမှန်၊ တရားလမ်းမပြောင့်၊ သဘောသဘာဝမပါ အရ သာလည်းမရှိ ရေးသူ၏ စိတ်နေ သဘောထားပုံလည်း

မကောင်း၊ ဤအချက် အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ တရားကိုဖြစ်စေ၊ တနေ ရာရာမှာ တောရသည်အခါ ဆက်၍ဖတ်လျှင် အကျိုးရှိမည်၊ မရှိ မည်၊ အနည်းငယ် ပြုပြင်လျှင်ရမည်၊ မရမည်ဟူသောအကြောင်း များကို လျှင်မြန်စွာ သိဘို့လိုအပ်လေသည်။

ဤ-သို့ရသောအခါ ကုလားတိုင် နံဘေး၌ တောင်းအသင့်ရှိ သည်ကို သတိရလိမ့်မည်။

အယ်ဒီတာအခန်းကို သူ့သူငါငါ လွယ်ကူစွာ ဝင်ရောက်နိုင် ခွင့် မရှိအပ်ပေ။

ထတင်းစာများမှာ “အယ်ဒီတာ မည်သူ မည်ခါက ထုတ်နေ သည်” ဟူသော အသိသည် ဖတ်သူတို့၏စိတ်၌ မပေါ်ကောင်း ပေ။ ထတင်းစာရွက်များက ပြောနေဆဲကဲ့သို့၎င်း၊ အကောင်အ ထည်မရှိသော၊ သန့်ရှင်းသော ပိဉာဏ်တော်၊ ဉာဏ်တော်ကြီးတ ပါးက ပြော၍နေဆဲကဲ့သို့၎င်း၊ မှတ်ထင်ရအောင် စီမံ ရလေ သည်။

၎င်းပြင် အယ်ဒီတာမှာ ထင်မြင်ချက်အရာ၌ ခုံသမားမို့ ဖြစ် လေရာ အယ်ဒီတာ၏ ကုလားတိုင်၌ ထိုင်၍နေစဉ် တရုတ်မသောက် က ဝင်ရောက်ခါ ပေါ့ပေါ့ဆဆ စာတွေကို အတိုအအောင် ထင် မြင်ချက်အရာ၌၎င်း၊ ထိုထင်မြင်ချက် အရာတို့၌၎င်း၊ သွေး ဆောင်ခြင်း မပြုနိုင်အောင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရလေသည်။

၎င်းပြင် မြန်မာ့သတင်းစာများ၌ အယ်ဒီတာများ မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် ခေါင်းကြီးကို ရေးလေ ရှိ၏။

ခေါင်းကြီးဆိုသည်မှာ အချေကြီးသော ပေ T ပင်အကြောင်း အရာများကို ရေးရလေရာ၎င်း အကြောင်းအရာများနှင့်ပတ်

သက်၍ သိစရာ အကျိုးအကြောင်း ဟုသမျှကို သိအောင် ကြီးစားရသော အလုပ်သည် သေးငယ်သော အလုပ်မဟုတ်၊ စာကို များစွာဖတ်ရလေသည်။

သို့ဖြစ်လေရာ အလုပ်များသော အယ်ဒီတာမှာခေါင်းကြီးကို ရေးချေကမ္ဘာပေးတတ်သောကြောင့်ပညာ အရည်အချင်းကောင်းစွာပြည့်စုံမှုညှိဝင်းလျက် ခေတ်ကာလ ဆိုင်ရာသောကီရေးရာ အကျိုးအကြောင်းအဖြစ်အပျက်များကို တတ်သိနားလည်လျက် အကြား၊ အမြင်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အသုံးပြုရလေသည်။

သို့ပင် အသုံးပြုစေကာမူ တခါတရံ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်များသော်မှ မရေးအပ်သည့် ခေါင်းကြီးမျိုးလည်းရှိလေသည်။

ဥပမာ စပါး၊ ဆန်အလုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ နေသောအချိန် အခါ၌ ထိုအလုပ်များ အကြောင်းကို ကောင်းစွာ နားလည်သူ တဦးဦးကို မေးမြန်း စုံစမ်း၍ သော်၎င်း၊ ရေးရ၏။ သို့မဟုတ် အရေးဆိုင်ပြီး စာချောခအောင်ပြုပြင်၍ တည့်ရ၏။ အချို့လည်း ဤလိုစာမျိုးကို ဝယ်ယူရလေသည်။

သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းပိုင်ရှင်များသည် ရည်ရွယ်ချက် သဘောထား၊ အဘယ်ပုံစံ၊ အဘယ်ဝါဒမျိုး ထားရပုံတို့ကိုအယ်ဒီတာ အားပြောပြပြီးဝင်ခွက်ပြောဆိုခြင်းမပြုဘဲလွတ်လပ်စွာနေရ၏။ သို့သော်လည်း မြန်မာ သတင်းစာ များမှာ ထိုမျှသောကီ မကြီးကျယ်သဖြင့် ကိုယ်တိုင်သတင်းစာ အလုပ်ကို တတ်သိသူချိန်

မခက်လှပေ။ ကိုယ်တိုင်လမ်းလမ်းမျှ နားမလည်သော အလုပ်ကိုလည်း ဓေတုတ်၍လုပ်ကြမည်မဟုတ်ပေ။

+ + +

ဂ။ ဝတ္ထုရေးနည်း

နာမည် မရသေးသော သူသည် ဝတ္ထု ရွယ်ကြီးမျိုးကို ရေးလျှင် နာမည်ရတိုခက်၏။ ၎င်း၏ရွယ်လျားသော ဝတ္ထုများကို မည်သူမျှ အချိန်ကုန်ခံ၍ ဖတ်မည်မဟုတ်ပေ။

သို့ဖြစ်လေရာ ကိုနိုင်အမှုတို့သော ဝတ္ထုကဏ္ဍများကို ရွံ့ရေးဆူ၏။ ထိုအခါ အယ်ဒီတာများမှာ အားထပ်သည့်အခါ ဖတ်ကြလိမ့်မည်။

ဂျာနယ်စာများဖြင့် နာမည် အတော် အတန် ရပြီးသူများ အတွက်ကား-တာ၍ လွယ်လေသည်။ သို့သော်လည်း ပင်ကို ဉာဏ်မရှိက အဘယ်မျှပင် နည်းလမ်း ပြသော်လည်း မဖြစ်နိုင်။ သင်၍လည်းမတတ်။

“ဘီအေ-အင်မအေ ပဉ္စမကျော် အောင်ဘို့လွယ်၏။ ဝတ္ထုရေးဆရာကောင်း ဖြစ်ဘို့ကားမလွယ်”

ဤနည်းလမ်းများကား ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ရှိလျက် စံနစ်ကို မသိသောကြောင့် နှောင့်နှေး ကြန့်ကြာနေသူများ အတွက်ဖြစ်၏။ ပင်ကိုယ်ဉာဏ် မရှိသူတို့အား အဘယ်မျှလောက်ပင် ပညာ

တတ်စေကာမူ မဖြစ်နိုင်ပေ။ မည်သူ ဖြစ်မျှလည်း တတ်မည် မဟုတ်ပေ။

မြန်မာစာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတယောက်က “ယခု ကာလဝတ္ထု မျိုးကို တနေ့ ဆယ်ပုစီပြီးအောင် ရေးနိုင်သည်ဟု ပြောသွား၏။ ကမ္ဘာပေါ်၌ အကျော်ဆုံး ဝတ္ထုရေး ဆရာကြီးများ သော်မှ တနေ့လျှင် ဝတ္ထုအတိုကလေး တပုစီပြီးဘို့ ခက်လေ၏။ ဆယ်ပုစီပြီးလျှင် ဝတ္ထုမဟုတ်တန်ရာ၊ မဟုတ်တန်းတရားတွေသာ ဖြစ်သွားလေသည်။”

ဤစကားမျိုးကို ဆိုသောမြန်မာပညာရှိသည် မိမိ၏ဇာတိကို ဝေပုံပြုသည်ဖြစ်သော တောက်တိုသာဖြစ်ရ၏။

မြတ်စွာဘုရားသော်မှ ဇာတ်တော်များနှင့် လူ့အတ္တဝါများ ကို သွင်ပြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယခုအခါ၌၎င်း၊ ရှေးအခါ၌၎င်း ကမ္ဘာလုံးကျော်ကြားသူများသည် ဇာတ်ဝတ္ထု ပု ပြင်ဆရာများ ဖြစ်ကြပေလေသည်။

ဝတ္ထုသည် လူ၏စိတ်ကို နားလည်သူတို့၏ အလုပ်ဖြစ်၏။ စိတ်ပညာတတ်ရမည်မဆိုလျှင် အချို့သော လူများမှာ အလိုလို သိကြပေလေသည်။

မိမိရေးသော ဝတ္ထု၌ပါသော ဇာတ်ကောင်တို့သည် သဘာဝတို့ဘို့လို၏။ ဖတ်သူများ၏စိတ်ကို အတယ်ပု ဆိုရမည်ဟူ၍ လည်း သိဘို့အရေးကြီးလေသည်။

သတင်းစာတမျက်နှာနှင့် ဇာတ်ကျက်လည်းအောင်ရေးတတ် ဖြစ်သည် လှယ်သောအလုပ်မဟုတ် အရေးမကြီး ဖတ်သူ့ဘက် ဖြင့် သိလောက်သော အချက်များကို မြှုတ်၍ဖတ်သူတို့၏စိတ်

ကို နှိုးကြားစေသော အရေးကြီးသော အချက်များကိုသာရေးဘို့ လိုလေသည်။

ဝတ္ထု၌ အစသည် လွန်စွာမှ အရေးကြီး၏။ မိုက်ခွဲ၊ နေကို ခွဲ၊ လေးပြေကိုခွဲကာ အကြောင်းပုံ အရမ်းပုံ မစေရပေ။ ဖတ် သူ၏စိတ်ကို နှိုးဆွစေသော နည်းစုံပုံရေးရလေသည်။

“ဦးကျော်သည် စာပုံပေါ်၌ စာရင်းစာအုပ်ကို ပိတ်ပြီး ကုလားထိုင်မှ ထ၊၏။ ဆေးပြင်းလိပ်ကို မီးခြစ်၍ ညှိပြီး မျက်နှာ ကိုရှုံ့ကာ ရင်ဘတ်ကို ညှာထက်လက်နှင့် အုပ်လိုက်၏။ ထို နောက်လဲကျသွားလေ၏။”

ဤလိုစေလိုက်သောအခါ ဖတ်သူ၏စိတ်သည် နှိုးကြားစေ၏။ ရွေ့ကိုဆက်၍ မပက်ဘဲမနေနိုင်တော့ပေ။

“ဆိပ်တွင်းမှ ခင်၊ ခင်၊ ခင်၊ ဟု နှာရိတ်သည် ဆိပ်ကြီး အ တွင်းမှ ထွက်ပေါ်လာ၏။ မြန်မာ့ဦးစွန်းကမ္ဘာ၏သူငွေ၊ ဦးမြတ် ကျော်သည် မှည့်ဝင်း၊ ခန့်ညားသော ရွှေကြီးနှင့် ရွှေနာရီကို နှာရိတ်မိမှ ထွက်ကြည့်၏။ စာရင်းစာအုပ်ကိုပိတ်ပြီး ကုလား ထိုင်ကို နောက်သို့တွန်းဆုတ်၍ ထ၊၏။ ထပြည်ပြည် အားယူ ထပြီးနောက် စာပုံပေါ်၌ ရွှေကလစ်နှင့် ပေ ငါးထိန်ပင်ယူ၍ အင်္ကျီနှာရိတ်ဖိမှာ တိုးညှပ်ပြီးနောက် လျှင်မြန်စွာရင်ဘတ်ကို ညှာထက်နှင့်အုပ်လျက် မျက်နှာရှုံ့ မိ့ကာ လဲကျသွား၏”

ပထမအုပ်စုကို ဖတ်ပြီးနောက် သူ၏စိတ်မှာ ရွေ့ကိုဆက်ရန် ထက်သန်နေ၏။ ဒုတိယအုပ်စုကိုဖတ်ရာ “ခေတ္တပြီးမှပင် ဖတ် ပါတော့မည်လေ” ဟု အောက်ပေ့ကာ စာအုပ်ကို လက်မှလွှတ် သူတတ်လေသည်။

ဝတ္ထုအစ၊ အကျိုးပဲ့ သွယ်ဝိုက်ခြင်းလည်း ဖတ်သူ၏စိတ်ကို မောစေ၍ ညည်းငွေ့စေ၏။

ထက်လောက် အပြစ်အပျက်၌ မောင်ဆင်က မယ်ခင်အား “နင်ငါ့ကိုကြိုက်မလား” ဟု မေး၍မဖြစ်ပေ။ ဝတ္ထု၌ကားစာဖတ်သူ၏စိတ်ကို ဤနည်းမျိုးဖြင့် နှိုးရ၏။

သို့ဖြစ်လေရာ ဝတ္ထု၌ အရေး မကြီးသော အချိုးများမှာ သရုပ်တူအောင် အမြဲစေ စပ် သေချာ၍ နေဘို့မလို ဖတ်သူ၏ စိတ်ကို နှိုးသောနည်းက ပို၍အရေးကြီးလေသည်။

ဖတ်သူများ၏ စိတ်ကိုလည်းမနှိုး။” ဖတ်သူများ မိမိခါသာ ထိခိုက်သော အကြောင်းအရာများကို ငြီးငွေ့ ဝှမ်း ဖြစ်အောင် ရေးခြင်းသည် စာကြောင်း များသလောက် ငြီးငွေ့ ဝှမ်းဖြစ်စေ၏။

“ညီးယောက်ျား ပုလိပ်သစ်ဆွားပြီ” ဟု ထိုက်ဖိုက် မပြောကြသော်လည်း ဝတ္ထုမှာ ထိုသို့ထိုက်ဖိုက်ပြောမှဆွဲ၏။

အချို့ စာရေးဆရာများမှာ စိတ်ကူးညက် မရှင်းသဖြင့် သွယ်ဝိုက်စွာ မိုးချိုး-လေချိုး-တိမ်ချိုး စော့ချိုး အချိုးနှိုးတွေနှင့် ခြေလေသည်။ ၎င်းတို့သည်စွပ်၍ နာမည်ရသော စံနစ်မသိသော ဝတ္ထုရေးဆရာတို့၏ နည်းကို တုမသိသမသိ အတုခိုးကြသူများဖြစ်ကြလေသည်။

မြန်မာပြည်၌ အပေါ်စားပု နိုင်ဆောင်သူများရှိရာ၊ ၎င်းတို့လည်းစာရေးဆရာတယောက်ယောက်ကို နာမည်ရအောင် လှုပ်ပေးနိုင်၏။ စာရေးဆရာတော်၌မဟုတ် အကောင်း အဆိုးမသိ

သော စာဖတ်သူများနှင့် အချောင် ပု နိုင် ထုတ်ဝေ သူများကြောင့် နာမည်ရခြင်းဖြစ်လေသည်။

စကားနှင့် အစချီသောနည်းလည်း စိတ်ကိုဆွဲနိုင်လေသည်။ သို့သော်လည်း ယခုကာလမှာ စကားနှင့်စခြင်းသည် နှေးသဖြင့် များစွာ မလိုလားကြပေ။ သို့ဖြစ်လေရာ စကားနှင့်စာသားတလှည့်စီ ခင်း၍ စတတ်ကြသည်။

“ငါ့တို့အခု ညားပြီးပြီ-အဲဒါက ခက်တယ်”

“ဘာပြောတယ်-ညားပြီးပလား”

မောင်လှသည် စကားပြန်၌ မပြောဘဲ ပက်လက် ကုလား ထိုင်၍ လှန်လိုက်လေသည်။

အသွင်အားဖြင့် မောင်ခင်ပြောသောစကားများကို သဘောကျဟန် မရှိသော်လည်း။ သည်းခံသော အပူအရာနှင့်နားစောင်ဟန်ရှိ၏။ သို့သော်လည်း မောင်ခင်၏ အမေးစကားကို ကြားသောအခါ ဒေါ်လှ၌ လာသဖြင့်...

“ညားပြီးဘာဖြစ်သလဲ” ဟု ပြောလိုက်လေ၏။

အဲဒါဟန် စကားတလုံးကို ပြောခြင်းဖြင့်ပင်။ ထိုနောက်မှ အကြောင်း အချိတ် အဆက်ကို စာသားနှင့် ခွင်းလင်းတတ်၏။ ဤနည်းလည်း တနည်းစကောင်းပင်။

“ကျွန်တော်တော့ ဝှက်ပြီ၊ စာရင်းမှာ ငွေတထောင် လျော့နေတယ်” ဟု အမျိုးသားသစ် မန်နော့မှာ မောင်မြက ငှီးအေးပြော၏။ ထိုအခါ နှစ်ယောက်လုံး ထိုက်ခွေ့ တွင် တက္ကစီ ကားထလာကို စောင့်၍နေကြလေ၏။

မောင်မြသည် ဤလူ့ ဝှက်သော အကြောင်းကို မည်သူ
 အားပျမပြောသ် မျှ သိပ်ရုံသည်မှာ ခြောက်လလောက်ကြာခဲ့ပြီး
 မှ ထိုနေ့ဆုနေ့၌ ဆက်လက်၍ လူ့ ဝှက်ခြင်းငှာ မရမ်းနိုင်တော့
 သည်ဖြစ်ရကား မတတ်သတ္တိ ပြောလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပေတော့၏။

ဦးစသည် ဆုံအားသင့်လျက် စကားမပြောနိုင်ဘဲ မောင်မြ၏
 မျက်နှာကို ကြည့်နေလေသည်။ ထိုအခိုက် ၎င်း၏သမီးကလေး
 သည် ကားတစ်စီးနှင့် ဆောက်လာ၏။

“ဪ...ကိုမြ ကျမက ဖေပေတယောက်ထဲမှတ်လို့ ဧတ္တရ
 တာ ကျမအများကြီး ဝမ်းသာပါတယ်-မာပါရုံ နော်”

ဤအစ၌ ပြောသော မောင်မြ၏စကားသည် ဖတ်သူ၏စိတ်
 ကို နိုးကြားစေလေ၍ သိချင်အောင် ဖော်တီးလိုက်၏။ ၎င်းလင်း
 ပြခြင်း အလုပ်မှာ စကားများစွာ သုံးဆိုမလိုပေ။

ဆိုသော်လည်း ဤစုနည်းမျိုးထက် အတိတ်ကို ပြန်၍ ပေခံရ
 သော အလုပ်မများမှ စကားင်း၏။

မောင်မြနှင့်ဦးခ-သမီး ညနေချမ်း ကန်တော်ကြီး၌ မျက်ဝင်း
 ပေါ်မှာထိုင်၍ ချစ်တင်းစကား ပြောဆိုသို့မည်၍ နေသည့် အ
 ကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် ပြန်၍ပြောခြင်း မပြုရပေ။

အတိတ်က အဖြစ်အပျက်များကို အနည်းငယ်နှင့် ရေလည်
 ဆောင်ပြနိုင်သို့ ရှိမှသာ ဤနည်းမျိုးကို အသုံးပြုရလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ စပြီးမှ အတိတ်ကို ဆောင်ကာ...

လေးပြေလည်ဦး-ရန် သင်းသည် မြိုင်တွင်းကွင်းစ လဆောင်
 သည့် ကြည့်နှူးသွယ်ကောင်းလှသော ညဉ့်အခါ၊ ရာသီမေထုန်
 စသည်ဖြင့် ပြန်တွန်ကာ အကျယ်ကြီး ချီးမြှင့်မဖြစ်ပေ။

ထိုကဲ့သို့ ချစ်ဦးအစု အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖော်ပြခြင်းသည် ကြည့်
 နှူးသွယ်ကောင်းသော်လည်း အဆက်နည်းအတိုင်း ဝတ္ထုကိုရလတ်
 မှ ရော၌ ပြန်ပြောင်းရေးချယ်ခြင်းပြုချေက တရားလွန်ရာကျလိမ့်
 မည်။

“မောင်ဆိုသည်စကားအခြေ အဆင်ပြောရာ၌ လျှင်မြန်သော
 ဉာဏ်ရှိ၏။ စကားပြောရာ၌ နားထောင်သူများ ထဝ ၂၀ ၂၀ ရယ်ရ
 ၏” ဟု ရေးသားပေးပြန်ခဲ့မိပြီး၊ တကယ် မောင်ဆို စကား
 ပြောသဖြင့် ထဝ ၂၀ ၂၀ ရယ်သော အချက်အလက်များနှင့် ရုပ်
 သူများ ပါ မြို့စေရမည်။

ထို့ အထူး “ခင်ခင်လေးအလှမှာ မြို့ပေါ်တွင် မြိုင်ဆက်ကင်း
 ကြယ်ရုံသည်လမ်း” ဟု ရေးချယ်ပြီး “မရှိသက်တဲကို ခင်ခင်က
 လေးဝင်အလာမှာ-၎င်း၏ ရည်းစားမှ ထပါး မည်သူမျှ ဂရုမ
 စိုက်ဘဲ” နေချေက ရေးချယ်သမျှလည်း မဟုတ်မမှန် ဖြစ်သို့သာ
 ရှိချေသည်။

သို့ဖြစ်သော်လည်း ဝတ္ထုအစ၌ ထိုမျှလောက် စေ့ စပ်သေချာ
 သို့မလိုလှပေအစမှာ အပူလိုက် ရှေ့ နေသည့် အမှုကိုသက်ဆေး အ
 ထောက်အထား မရဘဲ တရားသူကြီး သိအောင် အကြမ်းပြော
 လေ့ ရှိသလို ဝတ္ထုအစ၌လည်း အတိုင်း၍ ဖော်ပြခွင့်ရလေသည်။

နောက်ဝတ္ထုအသည်ကိုယ် ဖြစ်၍လာသောအခါ၌ကား အလှ
 ကိုထောက်ခံသော အဖြစ်အပျက် အခြေအနေ ဇာတ်ကွက်က
 လေးတွေကို သွင်းရလေသည်။ မသွင်းလျှင် ယုတ္တိကင်းမလိမ့်
 မည်။

ဝတ္ထုတို့ကိုချော့ပြားနောက် ပြန်၍ပတ်ပြီး ပြုပြင်ရမည်။ ပဌမချော့ရာ၌ ဓာကြောင်းများကို ကျကွဲအားရမည်။ သို့မှသာ ထပ်၍ ပြင်သောအခါ ရှင်းလွယ်မည်။ ဝတ္ထုများမှာ အဆွဲကောင်းကဆလွန်း အသော မှတ်လင်ဘဲ စိန့်ပင်လေသည်။

သို့နည်းမှာ လျှို့ဝှက်ခြင်းဖြင့် ရွှေ့၍အဘယ်လို စခန်းသွားမည်ကို၎င်း၊ ဓာတ်တံသို့ တွေးခေါ်၍ မရသောဝင်၎င်း၊ သိလိုသောစိတ်ကိုနှိုးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဥပမာ... မိန်းမတယောက် ရေထဲခုန်ချသေချန် ကြံစည်ပုံ ချော့သားရာ၌ ဓာတ်ပတ်သုစိတ်၌ သေမှာကို စိုးထုံး-တကယ်တော့ သေလိမ့်မည်လားဟု တွေးခေါ် ပုပ်စအောင် ရေးရမည်။

ဝတ္ထုမှာအသေနှင့် ဇာတ်လမ်းသိမ်းမည်။ အကဲ့နှင့်ဇာတ်လမ်းသိမ်းမည် ဟူသော အကြောင်းကို ဇာတ်လမ်းဖြင့် အတော်အတန် ခိုပ်မိနိုင်၏။ များစွာသော ဇာတ်လမ်းတို့မှာ အကဲ့ဇာတ်-သေဇာတ်မဟုတ်။ အပေါင်းဇာတ် ဖြစ်ကြောင်းကို တစ်ကြိမ်သိ၏။ ဇာတ်လည်း သေတော့မလိုလို ကျရတော့ မလို ဖြစ်အောင်ရေးသောအခါ ကဲ့လျှင်ဇာတ်ပျက်မည်။ ဓာရေးဆရာသည် ကေနိခွဲမည်မဟုတ်။ အသေခိုင်းမည် မဟုတ်ဟု တွေးခေါ်လေ့ မရှိ-မိး မိန်းလျက်ပင် နေတတ်လေသည်။ ဤကား... "ဆပ်ပင်း" ခေါ် "အဆီ" ဖြစ်လေသည်။

သို့ဖြစ်လေရာ ဇာတ်လိုက် မိန်းမပျိုသည် ရေထဲဆင်း၍ သေချန် ကမ်းထိပ်၌ ဟန်ပြင်၍နေ၏။ ဓာရေးဆရာ၏ စိတ်ကူးမှာမသေရာ တံငါလှေသမားများ လာ၍ကယ်ရမည်ဟု စီစဉ်ထား၏။ သို့ဖြစ်လေရာ အောက်ပါအတိုင်း ရေး၏။

အရှေ့ထက်ကောင်းကင်မှ ရောင်နီတက်လာသည်။ မဆင်ရွားသော သတ္တန်တရ ကမ်းထိပ်၌ ရပ်၍နေသည်ကို တံငါလှေတစ်စင်းသည် မနိုးမဝေးမှ မြင်ရ၏။

"ရောင်နီသည် မဆင်ရွားသော သတ္တန်၏ လှုပ်၍နေသော ဆံပင်များကို ရွှေရောင်ဖြင့် ထိုးလိုက်၏။ တမိနစ်ခန့် ကြာသောအခါ ရေထဲသို့ နိုင်ငံတော်၍ ဆင်းလေ၏"

ဤကဲ့သို့ ရေးလျှင် စွဲတော့မည် အကုတ်ပေးအကြောင်းပူတာဝင် တံငါလှေသမားများလာ၍ ကယ်တော့မည်ဟူသော အကြောင်းကို ဓာတ်ပတ်သို့ သိပြီးဖြစ်၏။

"မသေနိုင်" ဟူသော အဆိုသည် အဆွဲစိတ်ကို လျော့စေ၏။ သို့ဖြစ်လေရာ တံငါလှေအကြောင်းကို ပေးပြခြင်းသည် ဇာတ်ကွက်၏ အား အရှိန်ကို ပျက်စီးစေလေသည်။

ဘိုးဖြစ်သည် ရွာသို့အပြန် သန်းခေါင်ကျော်အချိန်တွင်ခုန်သူနှင့် တွေ့မည်ဟုထင်မှတ်လျက် တထိတ်ထိတ်နေ၏။ ဓာတ်ပတ်၏ စိတ်၌လည်း ခုန်သူနှင့်တွေ့၍ သေမှာမိ၏။ ခုန်သူနှင့်မတွေ့၊ မိတ်ဆွေနှင့်တွေ့ဆို၊ အဘယ်ပုံ ရေးမည်နည်း။

ဘိုးဖြစ်သည် လမ်းဆုလယ်သို့ ရောက်သောအခါ မီးရထားကုတာမှတ်တပ်မှ သံချောင်းခေါက်သံနှင့် မီးရထားကျားပျိုးဟူသောကုလား၏ အသံကိုကြားရ၏။ ထိုအသံပျောက်ကွယ်၍ သွားသောအခါ...

"ဟေ့ ဘိုးဖြစ်-အောင်မယ် မင်းတွေမှ တွေ့ပါ တော့မလားလို့ အောက်မေ့မိတယ်" ဟူသော ဘိုးသစ်၏ အသံကိုကြားရသဖြင့် အားထက်၍ သွားလေ၏။

ဤကဲ့သို့ရေးလျှင် ဇာတ်လျော့ဘို့တည်း။ အဆွေခါတ်ဖို့တော့ မည်မဟုတ်။

မတ်မတ် မတ်မတ်နှင့် လာသောသူ၏ ထိပ်ကို ဖန်တိုန်နှင့်ချ လိုက်ရာ တုန်းကနဲ့ လဲသလို ဇာတ်ဝတ္ထု ပြုလဲရေးတော့ နည်းပြစ် လေသည်။ အောက်ပါ ညှင်းနှင့် ယှဉ်ကြည့်လော။

“သိုးမြစ်သည် တာထိတ်ထိတ်နှင့် လှည်းလမ်းတလျှောက် လာ ခဲ့၏။ မတ်ဝန်းကျင် လယ်ပြင်များမှာ ကိုင်စမ်း၍ ရလောက် အောင် ထုလဲသော မျှောင်ထပ်ကြီးကိုသာ မြင်ရ၏။

“ကောင်းကင်မှာလည်း ကြယ်များကို မမြင်ချ၊ မိုးသားတော့ ဖုံး၍နေ၏။ လေထဲကိုလည်း မကြားရသဖြင့် လောကဝါတ်သည် အသေလို ထိပ်မောကျ၍ နေသည်နှင့်တူလေ၏။

“ထိုနေရာသည်ကား ခွာနှင့်ခွာပေါ်ကြား ကျွဲစားကျက်တော ထဲဖြတ်၍ သွားသော ခြေလမ်းကလေးနှင့် လှည်းလမ်းမှာ ဆက် ထုပန်း မြစ်သောနေရာဖြစ်၏။

“လှည်းလမ်းကို လိုက်လျှင် ခွာကိုမဆောက်နိုင်ဘဲ ကျွဲစား ကျက်ခြေလမ်းမှာ ခွာကိုပို့ သော ဖြတ်လမ်း ကလေးဖြစ်၏။

“သို့သော်လည်း ထိုတော့ကို ဖြတ်ရသည်မှာ စိတ်မချဘူးဟု ဆိုပြစ်သည်ကား အခြားကြောင့်မဟုတ်။ ရန်သူတော်များအ တွက် ထိုတော့သည် အချက်ကောင်းသော တောဖြစ်၍ နေလေ ၏။”

ထိုနည်းဖြင့် အခြေအနေကို ဖတ်သူစိတ်ဝင်စားအောင် ရေး ချယ်ရ၏။ ထိုနောက်ဆက်ခါ...

အရှေ့ဘက်ကို ကြည့်လိုက်သောအခါ မီးရထားဘူတာရှိ၏ မှေးမှိန်သောသိပ်ညှိုးဝမ်းသော မီးရုံကလေးကို အဝေးမှ မြင်ရ၏။ ထိုမီးသည် တကိုယ်တည်း ချီးသွားသူ၏စိတ်ကို တကိုယ်တည်း ပြစ်ကြောင်း ပိုမို၍ သိစေသည်နှင့် တူလေ၏။

“ထိုအတွက် မီးရထားမှမှ သံချောင်းခေခါက်သံကို ကြားရ လေရာ အတော်ကလေး အားတက်သလို ဖြစ်၍သွား၏။ တကိုယ် တည်း အားငယ်သူလိုမှာ လူကိုပင် မတွေ့ရသော်လည်း ဂုဏ်အ သံသည် တနည်းနည်းနှင့် အပောက်ကျိပ်၍ဖြစ်၏။ “ဂုဏ်အသံကိုမှ မကြားရက ဂုဏ်လက်ဖြင့် ထုခိုက်လီးခေခါက်သော အသံသည် တနည်းနည်းဖြင့် အပောက်ဖြစ်၏။ ထိုအသံ စိတ်သွားသောအခါ သာ၍အားငယ်ပြန်လေ၏။

“ထိုအခါ အခြားအသံကို အပောက်မပြုရက မိမိ၏အသံကိုမိမိ အပောက်ပြုမည်။ ရန်သူတော်များ ကြားလျှင်လည်း ငါကြောက် သူမဟုတ်ဘဲ မှတ်ထင်ကြလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ရန်တို့ ချောင်း ချောင်း၍ နေချေက ငါ့အသံကိုပင် မကြားကြရစေကာမူ ငါ့ကို မြင်ကြမှာထဲဟု အောက်မေ့ခါ “ကျားမခုံတစ်” ဟူသောစကား လို စုံတော့မြိုင်ဝ ဘာလှကနိုင် ရေခိုင်ကြားတော့ သောသောညှိ စာ” သေညှိမြိုင် အော်ဟစ်လိုက်လေရာ အဝေးမှ ထိုထားသံ ကို တစုံတယောက်ကထပ်၍ ဆိုသည်ကို ကြားရလေ၏။

“အသံလျှောက်၍သွားမှ ပဲတင်သံမှန်း သိရလေ၏။ ပဲ တင်သံ မှန်းသိရသောအခါ နာနာအာဝများ မိမိကို အရေးမထား လောက်သဖြင့် စိတ်မပါအပါ ပြောင်လျှင်ခါ မိမိတို့ကိုစွန့်ရာ သို့ သွားကြသကဲ့သို့ မှတ်ထင်မိလေ၏။

သို့တော့ထုတ်ဆိုပြီးနောက် ပဲ ထင်သံဝေးကွယ်၍ သွားသော အခါ နောက်တော့ထုတ် ဆက်ပြန်လေ၏။ ထိုအပျက်မဆိုးခင်ခေ့ လမ်းအကွေ့၌ရှိသော ညောင်ကြယ်ပင် အောက်မှ မထင်လျား သော သဏ္ဍာန်တခု ထွက်ခါ လမ်းသော၌ ထိုင်ထည်ကို မြင်ရ လေ၏။

ထိုညောင်ပင်ကို “နတ်ရဲညောင်ပင်” ဟု၍လည်း ခေါ်သဖြင့် နာနာတာဝလားစာ တွေးခေါ်၌ခေါင်းကြီး၍ သွားလေ၏။ ခေ့ သို့ မတိုးဘဲ ရပ်၍နေလေ၏။

တအောင်လောက် ကြာသောအခါ ထိုသဏ္ဍာန်သည် ထိုင် ရုံမှ ထလေ၏။ မတ်တတ်ရပ်လျက် အဘယ်ကိုမျှမသွား မိမိ တက်သို့ ကြည့်၍နေဟန်ရှိ၏။

“ကေနိတစ္ဆေမဟုတ်ဘူး၊ မိုးတုတ်တို့လူစုဘဲ ဟု အောက်မေ့ ခါလုံချည်အောက်၌ ပေါင်မှာ ကပ်ထားသောဆောင်ခါး၏အ မိုးကို ကိုင်လေ၏။

အဘယ်မျှ ရဲရင့်သူ ဖြစ်စေကာမူ သေးမတေ့မှီ တွေ့လိပ် မလား...” ဟု မိုးရိမ်ရသောအခါ ကြောက်၏။ သို့ကြောက်၍ နေရာတွင် ရန်သူနှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့သောအခါ ရန်စားသော စိတ် ဝိညာဉ် အကြောက်ကို မေ့လျော့စေ၏။

“ငါ့အဖောက်ကံတော့ မသေဘူး” ဟု ပြောကာ မဆိုင်း မတူ သွားလေ၏။ သဏ္ဍာန်သည်ကား ရပ်လျက်ပင်။ “အင့်-ဟင် ဘဲ နှယ်ထဲ၊ ငါ့ကို နှား၊ ဆိပ်၊ လှို အောက်မေ့ပြီး အနားရောက်မှ ဆီးပိုင်းမယ် ကြံသလား၊ သည့်လောက်တောင် လွယ်မယ်မထင် နဲ့ ဆရာ” ဟု တွေးကာ သွားလေရာ နှစ်လံကွာလောက် ရောက်

သောအခါ “အမယ်မင်း၊ လူ့နှယ်ကိုယ် မှာ စိတ်များလှလို့ တက ဘဲ”

ဤကဲ့သို့ဆိုလျှင် မစွဲဘဲ နေနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ် လေရာ ဝတ္ထုရေးရာ၌ အခက်တိုင်း၊ အကွက်တိုင်း လွှမ်းမော့၊ အဖူးစရာ၊ ရယ်စရာတွေ ပါနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ပြော၊ လောက်အောင် ကြီးကျယ်သော အပျက်အလက်တခု မျှမရှိဘဲလျက်လည်း ဤနည်းဖြင့်ဇာတ်ကို စွဲအောင်ရေးနိုင်လေ သည်။

“လျှို့ဝှက်ခြင်း” မှာလည်း ဝတ္ထုတခုမှာ ကဲ့သို့ အကြောင်းမဲ့ တမင်ဆက်ဆက်၊ မည်သူ မည်ဝါ မပေဘဲ ရေးနည်းမျိုးကို “လျှို့ဝှက်ခြင်း” ဟု မခေါ်ရပေ။ ၎င်းဝတ္ထု၌ “သူငယ်မလေး တယောက်သည်” ဟူသော စကားနှင့် ဇာတ်ဆိုး၏ “မည်သူ မည်ဝါ” ဟု ဆိုးသည့်တိုင်အောင် မဆိုရပေ။ လျှို့ဝှက်ဘို့ အ ကြောင်းလည်း လုံလောက်အောင် မဆိုပေ။ ဝတ္ထုတလုံးမှာထိုကဲ့ သို့ “နာမည်မပေးဘဲ” လျှို့ဝှက်လျှင် အစောဆုံးတိုင်း ဘာကိုမျှ သိမည်မဟုတ်ပေ။ ထိုနည်းမျိုးကို လျှို့ဝှက်ခြင်းဟု မဆိုရပေ။

လျှို့ဝှက်ရာ၌ အကြောင်းလုံလောက်ရာ ခိုစေရမည်။ သို့မ ဟုတ် မတ်သုံးစိတ်၌ လှုပ်ရှားခြင်း၊ တမျိုးမျိုးကို မြင်စေရမည်။ မသိရှိ သက်သက်အထက် လျှို့ဝှက်ခြင်းမပြုရပေ။

ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းကို စေားဖြင့် အယ်မူခြင်းသည် ဝေသန္တ ရာဇာတ်ကဲ့သို့ အစောဆုံးတိုင်း ခေရေအုန်း၏ အာဘော်ကို သုံး ခြင်းထက် လက်ဆတ်၏၊ ဇာတ်ကြောင်းကို စကားဖြင့် ဆောင် တိုင်းလည်း ဝတ်၍မကောင်း၊ စာများမုံလည်း မှီတတ်လေသည်။

ကောင်းမြင့် စာတိုကိုဆောင်ရာ၌ ပတ်၍လည်းကောင်း၊ စာမျက်နှာလည်းလွန်စွာ များသိရှိချေက စာရေးသရာ၏ အာဘော်ဖြင့် အတိုရုံးထန်သည့်အခါ ရုံးရလေသည်။

ဥပမာ—
 “မောင်ခမာ ယောအသေ၍ ခလေးသုံးယောက်ကို ထိန်းသို့ ထိမ်းထောင်ပျံ့ပျံ့စွာရန်အတွက် မထင်ခေါ် ထိမ်းနီးချင်းမှဆိုစေ ကိုခေါ်၍ထားရန်ကြံ၏။ မထင်နှင့်မောင်ခမာ ကံထူးကျိုးပေး ပြန်သဖြင့် နှစ်ယောက်လုံး၊ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ကူညီ စောင်မလိုသော ခလေးနာထက်ဝင်၍ နေကြလေ၏။

ဟု—စရေးမည့်အစား—
 “မောင်ခသည် ထိမ်းခရွှေ၍ ကစား၍နေသော ကလေး သုံးယောက်ကိုကြည့်ကာ စဉ်းစား၍ နေလေ၏။ ထိုအခိုက်မှာမထင် ဆောက်လာပြီး ခလေးအငယ်သုံး ငွေ့ကို ကိုင်ယူ ချီမြောက် နှမ်း၍ လေ၏။

ခ။ “မထင်ရယ်၊ နှင်ထဲ ပီကောင်တွေကို ကြည့်ပါတော့ ကွယ်၊ နှင်နဲ့ ငါ့ထဲထဲ ကံ ထူးကျိုးပေး နှင်မှာတော့တယောက် မှမရှိဘူး။ ငါ့မှာတော့ ပီကောင်သုံးယောက်အတွက် ခက်တာ သာ...”

ထင်။ “မဆော်တာ ကိုခကလဲ လူပြောစရာဖြစ်နေမှာပေါ့”
 ဟု ရွက်ကိုးရွက်ကမ်းနှင့် ပြောလေ၏။ ၎င်း၏မျက်လုံးမှာကား ခလေးမြူရာမှ မောင်ခ၏ဘက်သို့ လစ်ခနဲပစ်နဲ့ ဆောက်လေ၏။

ခ။ “ကိုရဲ့ သာပြန်သလဲ လောကမှာ ချစ်လို့၊ ငြိုက်လို့၊ ယူကြရင် ကဲ့ရဲ့ ရသလား။”

ထင်။ ကိုခက ချစ်လို့၊ ငြိုက်လို့၊ ယူသို့ပြောတာမှ မဟုတ်ဘဲ ကိုး ပြောပျံ့က”

ခ။ “ပြောပျံ့က သာပြန်သလဲ ဒါထဲမဟုတ်လား၊ ယယ်—ယယ်တင်ရယ်၊ နှင်—ငါ့မယား လုပ်ပါတော့ယယ်လို့ ကရင်လို့ ပြောမှမှာလားဟင်”

ထင်။ “ဆော်ပါ၊ နောက်ထောက်တောက်နဲ့ မယားဆေတာဖြင့် တလေးပြည့်သေးဘူး”

ခ။ “တလထက် ပိုစောင့်ရင်လဲ မြန်လာမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ပီလှိုင်ဆေတာ ခြောက်လထောင် ကျော်ပြီ နှင်စောင့်နေတာ မြန်လာခဲ့လား”

ဟုပြောပြီး မထင်၏နားနားသို့ကပ်ခါ—
 “အဲဒီခြောက်လဟာ အလကား ဖာတာတာကြီး မြစ်မနေဘူးလား၊ ဘာကောင်းသလဲ ငါ-နှင်ကိုသနားလို့၊ ခင်းသို့အမေ့ ဖြည့်ကမ်းကလဲက နှင်ကိုအနားနေတာ ငါ့ကြိုက်ပြီ”

ထင်။ “ဆော်ပါ”

ခ။ တော်နိုင်ပေမီ ဖေဖေရ သေးဘူး ငွေ့က ဖေဖေ တယောက်ရှာပေးပါလို့ ပြောတယ်။ မေမေတယောက် မျှစားချင်လို့ ကို”

မထင်သည် ငွေ့ကိုပေ့က-

“ဟုတ်လားငွေ့၊ မေမေတယောက် အဟုတ် ပေးစားချင် သလား၊ ဘယ်ပေမေကို မျှစားချင်သလဲ ပြစ်မ်း-ပြစ်မ်း”

ဟုပြောရာ ငွေ့က မထင်၏ရင်ဘတ်ကို ပုတ်၍ပြောသည်။

တင်၊ “ဪ-ဒီမေမေ-အဲလေ ဒီကိုလား ဝေဒဝေဒကိုလား အာဂကောင်ကလေး”

ရည်ရွယ်ဘယ်မှာ အထူးမကြံချ၊ ဝေ့ဝေ့စပ်စပ် အနုထွေ ခိတ်၍ရေးသည့်အခါ သေချာခြင်းမှာ မသိမဆိုင် အချက်ပေါ်လာတတ်၏။ မသိမဆိုင်သည်ကား ရည်စရာပင်။

အဘိုးဆိုက လေးလို ဝတ်ခြင်း လေးက သူ့ဆူးတကာလို ပြောခြင်း မျောက်ပဲခဲဝက် နတ်ကော၊ ထွက်ခြင်း ဘုရားတကာက ကာလသားစကားပြောခြင်း အသေးအပဲကို အကြီးအကျယ်လုပ်ခြင်း သရုပ်သဏ္ဍာန်တူအောင်ရေးချယ်ခြင်း ဇာတိကို မပေါ်အပ်သော နေရာ၌ ပေါ်ပြမိဟန် ရေးချယ်ခြင်း အရေးမကြီးတန်သော နေရာ၌ကြီးဟန် အရေးကြီးသောအခါ၌ အေးအေးဟန် ဆင်လိုက်ရာ၌ဝမ်းနား၍ တောထိုင်ဘို့ နေရာမှာ ဟန် ပုလိပ်များလိုက်၍ ထွက်ပြေးသော ခါးပိုက်နှိုက်နှစ်ယောက် ဆိုင်တဆိုင်ပွင့်၍နေသည်ကို ပြေးရင်း မြင်သဖြင့် တယောက်က “ဝင်၍သုတ်လိက်ရရင် အချောင်တဲ့ သူငယ်ချင်း”ဟု ပြောခါ ဇာတိကို မပေါ်တန်သော နေရာ၌ပေါ်ခြင်း သေသည် ထိုသည် ရယ်စရာဖြစ်လေသည်။

အလွမ်း အဆွေးသည် အဝေးအကွဲ အတိတ်ကိုတွေးခေါ်တမ်းတ ခြင်းဖြစ်၏။

ကြော့ကိုခြင်းကား သနားစရာ အခြေအနေများနှင့် ဆိုင်ရာ မျစ်ထူချင်း အထင်လဲခြင်း သားအမိ၊ သားအာတ အထင်လဲ၍ ရက်စက်မိခြင်း၊ ရက်စက်စွာမပြုသဲမနေနိုင်၍ပြုရခြင်းမျိုးဖြစ်ရာ ကူညီ၍ ကြော့သော အခေါ်တယောက်ယောက်ပါရှိ၏။

လွမ်းခက်၊ ကွဲခက်၌ လူပုဂံတယောက်ကု၍လွမ်းရသော နည်းမျိုးဖြစ်လေသည်။

အချုပ်မှာ ဝတ္ထုကောင်းများကိုပတ်ရမည်၊ မှတ်ရမည် ဖြစ်နိုင်သောအရာကို မမြင်နိုင်အောင်ရေးရာ မဖြစ်နိုင်သော အရာ ဖြစ်သော အရာများကို ဖြစ်အောင်ရေးရမည်။

တောက လူတယောက် ပညာတတ်၊ မှတ်ချော ဆင်းရဲသော ရင်းသည် တော၌ ရေမျိုးသားချင်းများ ကုန်ပြိုင်သည်ကို မခံချင်၍ ရန်ကန်သို့ အလုပ်ချောင်း သူငွေသမီး တယောက်၏ ကားနှင့်တိုက်မိ သူငွေသမီးက ကားပေါ်ပျံ့တင်၊ ဆေးပို့၊ သူငွေသမီးက သနား ဆေးပို့ကဆင်း၊ သူငွေသမီးက အလုပ်မှာ ပေး၊ သူငွေသမီးနှင့်ကြိုက် အရာကောကြီးနှင့် လင်မယားနှစ်ယောက် တောရွာသို့သွားပြီး မော်ကြ ဤနည်းသည် ဖြစ်နိုင်၏။ သို့သော်လည်း ဖြစ်လေ မရှိ ဝတ္ထုကောင်းမပြုနိုင်။ သို့ဖြစ်လေရာ ဖြစ်နိုင်အံ့၊ သို့သော်လည်း ဖြစ်သံ့၊ မရေးလေနှင့် မဖြစ်နိုင်၊ သို့သော်လည်း ဖြစ်နိုင်မည်ဆိုလျှင် ဖြစ်နိုင်အံ့၊ ရေးကောင်း၏။

ဥပမာ၊ ဖြစ်နိုင်သော အောက်ပဲခဲတတ်လမ်း “သူငယ်ချင်းတယောက် တိုက်လိပ်ပေါ်တက်ပြီး ရန်လွတ်၏ ရန်လွတ်ရာ မှန်ပိုးတားသောအခါကို နှင်မိ၏။ မှန်ကိုပြီး အပန်းတခုထဲသို့ ကျသွားရာ ကုတင်ပေါ်၌ ဆိပ်နေသော သိန်းမျှီကလေးနှင့်ထပ်ရက်သားဖြစ်နေ” ဤဇာတ်မျိုးမှာမဖြစ်နိုင် (၀၂)ဖြစ်နိုင်လှ၏။ သို့သော်လည်း ဖြစ်မည်ဆိုလျှင် ဖြစ်နိုင်၏။ မဖြစ်စရာ အကြောင်းမရှိပေ၊ ကောင်း၏။

ဝတ္ထုရေးဆရာမှန်က တမျိုးမျိုးမှာသန်တတ်၏။ တိုင်းပြည်
ကအဘယ်ဝတ္ထုမျိုးကိုမူကြိုက်သည်။ အဘောမူကြိုက်သည်အ
လွမ်းမူကြိုက်သည်။ စုံထောက်မူကြိုက်သည် လျှိုဝှက်သောဇာတ်
မျိုးမူကြိုက်သည် စွန့်စားသောဇာတ်မျိုးမူကြိုက်သည်ဟု မထင်
နှင့် ဤအထင်မျိုးကြောင့် ခုပ်ခုပ်တွေမှာ ခိုင်ပင်ခေတ်၊ သိုင်း
ခေတ်၊ အထိုးအသတ်ခေတ်ဟု မှတ်တင်ကာမှာခွဲကြလေသည်။

အဘယ်ဇာတ်မျိုးမဆို စုံထောက်အောင် ကောင်းလျှင် လူ
ကြိုက်များ၏။ အချစ်ကား အသက်ပမာပိုစေရမည်။
ဇာတ်ကောင်များမှာ သရုပ်တူစေရမည်။ မြန်မာခုပ်ခုပ်များ
မှာကဲ့သို့ သူဇွေးကတော်ကို ငါးသယ်နှင့်မတူစေရ။ ဆရာဝန်ကို
သတ်ကောင်း ခေါင်ဘာနှင့် မတူစေရ။ တူအောင် ချယ်ရမည်
ကောင်းပြောခက်၌ အချို့သော ဝတ္ထုများလို တသန်တည်း
မပြောစေရ။ သူပြောလဲသည်လေပေ ဟဲ တခြားသူ ပြောလဲ
သည်လေပေ ဟဲ တပေ ဟဲတည်း မထွက်စေရ။

လက်သမားကောင်းမှာ စူးဆောက် သံပါသတ်၏။ ရွှေနေ
သည် စကားပြတ်သား၍ အချက်ကြ၏။ ဘုန်းကြီး လူထွက်မှာ
အတော်သံပါစေရမည်။

အမူအရာ ဟန်မှာလည်း ထိုအတိုင်းပြားရလေသည်။
• အခြားသော တိုင်းပြည်ကြီးများ၌ အယ်ဒီတာ အလုပ်
သည် အထမြောက်အမြောက် လွန်စွာ ခက်ခဲသော အလုပ်ဖြစ်လေ
သည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ထိုတိုင်းပြည်များ၌ အယ်ဒီတာ အဖြစ်
သို့မဆိုအင်မီ ခိုပိုတာအဖြစ်နှင့်ပင်။ လက်အောက်စာပြင်ဆရာ
စာရေးဆရာ အငယ်များနှင့်ပင် ခွဲစပ်ငါးများစွာ ထည့်အ

နာဝံ၍ ဆင်ကြားကြရလေသည်။ သို့ပင်ဆင်ကြားလျှင်အင်မီ
သော်လည်း အယ်ဒီတာတယောက်အဖြစ် အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းပုံ
ရန် ပြော်လင်ခြင်းမျိုး များစွာအားတက်လောက်သော ပြော်
လင်ချက်မျိုးမဟုတ်ပေ။

ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာပြည်မှာမူကား အယ်ဒီဖြစ်ပုံရန် များမှာ
လွယ်ကူလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ လွယ်ကူခြင်းသည် မြန်မာလူမျိုးတို့
သည် ဓမ္မကတည်းကအယ်ဒီတာသွေး ပါ၍လာကြလို့ ပေလား။
သို့မဟုတ် မြန်မာလူမျိုးများမှာ လူထုထဲ လွယ်မိမာ ဖြစ်ပုံရန်
လွယ်ကူသောကြောင့်လား။ သို့တည်းမဟုတ် မြန်မာပြည် စာ
နယ်စင်းအလုပ်သည် ဖြစ်ကတတ်ဆုံး၊ အလုပ်ဖြစ်သောကြောင့်
မည်သူမဆိုအယ်ဒီတာဖြစ်နိုင်ပေလား။ သို့တည်းမဟုတ် ရဟန်း
လူထွက်များသော တိုင်းပြည် ဖြစ်သောကြောင့်လားဟု တွေး
တော့ဘူးရာ အချက်တွေများစွာရှိလေသည်။ အချို့က ပဌမ
ကျော်အောင်လျှင် အယ်ဒီတာဖြစ်သည်။ အချို့က ထေးထပ်၊
လေးချိုးရေးတတ်လျှင် အယ်ဒီတာဖြစ်သည်။ အချို့က ဗျို့
ကဗျာရေးတတ်လျှင် အယ်ဒီတာဖြစ်သည်။ အချို့က သတ်ပုံ
တတ်လျှင်အယ်ဒီတာဖြစ်သည်။ အချို့က ဝတ္ထု ဆောင်းပါး
ရေးတတ်လျှင် အယ်ဒီတာဖြစ်သည်ဟု တွေးထင် တတ်ကြလေ
သည်။ စင်စစ်သော်ကား ပဌမကျော်၊ ဘိက္ခေအောင်၍ဝတ္ထု
ဆောင်းပါး ကဗျာလင်္ကာ ရေးတတ်လျှင် ထိုသို့သော ဆရာတို့
သည် အယ်ဒီတာမဖြစ်ဘဲ စာရေးဆရာဖြစ်သည့်အပြင် သတ်ပုံ
သတ်ညွှန်းနားလည်၍ အပင်အရစ် အဆတ်၊ လူကြီးထင် ပြင်
ဆင်တတ်လျှင်လည်း ဆတ်ပုံ ဆရာတို့မှာ အယ်ဒီတာ မဖြစ်ဘဲ

စာပြင်ဆရာများသည် ဖြစ်ရာကား အယ်ဒီတာနှင့် စာရေးဆရာ၊ စာပြင်ဆရာများထရပ်ကို အထူးကဲ့သို့လိုပေသည်။

အယ်ဒီတာဆိုသည်မှာ အိ-အေအောင်သို့လည်းမလိုပေထမ ကျော်နှင့်လည်းမသက်ဆိုင်။ သူတပါးရေးသည့် များစွာသော အမှိုက်ပုကြီးများထဲမှ မိမိ၏ညက်ကိုအသုံးပြုစေ ရေ့ အစွမ်း၊ နောက်အစွမ်း ဆင်ခြင်လျက် တော်၏မတော်၏ သင့်၏မသင့်၏ ချင့်ကားကြည့်ပြီးနောက် ဤစာကို ဤခြင်းထဲသို့ ထုတ်ချ။ ဟိုစာကို ဟိုမိင်မှာတုံး၊ ထိုစာစုကို ထိုထုတ်ပြန်ပို့။ ရာဇဝတ်မှ အရေးတို့ကိုပယ်ရှား။ အဘယ်စာများက အဘယ်လူရုံအတွက် သယ်လိုအကျိုးများပြီး အဘယ်စာမျိုးတို့ကို စာနယ်ဇင်းတတ် သူတို့ အသောကျမည်ဟု ဆင်ခြင်ကာ နဝယ်ကို အပြီးတတ်၊ အသတ်ကို ထင်အောင်ရေး၊ သေးသေးတင်ပေါ် မကျန်ရစ်ရ အောင် လျော်သလို ပြုပြင်ပြီး ဖြတ်တန်ခြတ်၊ ခြည့်တန်ခြည့် ပြောင်းထန်ပြောင်းပြီး ကောင်းအောင် အကန့်အကန့်ခွဲ၊ အခန်းအခန်းတိုနေရာမှာ ချထားပြီးလျှင် စာနယ်ဇင်း တည်းဟူသော စာအမျိုးမျိုး ပို့ကြီးပို့ချကြီးမှာ ဆော့ကေလေး၊ ချက်အနီးကလေးများနှင့် ပေးပေးကြိုင်ကြိုင်၊ မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင်ဖြစ်အောင် အခွေ တထောင်ထောင်နှင့် မြင်ရလျှင် သရည်ယိုလောက်အောင် စီမံတတ်သော စာဆိုသူကြီး ဥာဏ်မျိုးခိုသူတို့ကို အယ်ဒီတာဟု ခေါ်ဝေါ်သုတ်အပ်ပေကြောင်း။

အယ်ဒီတာဆိုသည်မှာ (Ede to give out) အမြင်သို့ ထုတ်ပေးသည်ဟူသော လက်အပ်ကောင်းမှ ဆင်းသက်လာပေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် အယ်ဒီတာသည် စာနယ်ဇင်းမှစ၍စာ

ထုတ်တို့ကို ထုတ်ခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ပြုပြင်သူဖြစ်လေရာ ပိဋကတ်သုံးပုဒ် ကြီးကြပ်သောဆရာကြီးများသည် အယ်ဒီတာ အစစ်ကြီးများဖြစ်ကြလေသည်။ အယ်ဒီတာချုပ်ကြီးမှာအဘယ်ပညာကိုမှ အခေါ်အဖျားထတ်ဖို့ ဝတ္တရားမရှိချေ။

ဤကမ္ဘာလောကကြီး၏ အခြေအနေကို ဥာဏ်မျက်လုံးဖြင့် ခြုံငုံကြည့်ပြီး ခေါင်းကြီးရေးသွင်းစာပြင်၊ ဝတ္ထုရေးသွင်း စာပြင်၊ သတင်းရေးသွင်းစာရေး၊ နိုင်ငံရေးဆရာအများ ဆောင်ပေးရေးသွင်း ချို ယှင်းချက်၊ မသမာသွင်းစိတ်သဘောထား စကောင်းမကောင်း၊ သင့်မသင့် တော်မတော် အရာများကို ဝေဖန်ခွဲခြားတတ်ပြီး ပြုတတ် ပြင်တတ်၊ တန်ဆာဆင်တတ်သော အသိဥာဏ်ကြီးဘာလို့ပေသည်။ တိုတိုပြောရလျှင် အသိတတ်ရုံနှင့်လည်း အယ်ဒီတာမဖြစ်။ ထုတ်ဝေနိုင်ရုံနှင့်လည်း အယ်ဒီတာမဟုတ်။ စာနယ်ဇင်းနှင့်ဆိုင်သောသူကိုသာ အယ်ဒီတာဟုခေါ်သည်။

သို့အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ကတက်ဆန်း အရမ်းအရမ်း ပေါ်လာကြသော ကမန်ကတန်းအတင်းစာ၊ ရှားနယ်မူလင်းဘိမှာ စာနယ်ဇင်း ပေးပေးပေါက်မီ ပပျောက် သွားထုတ်ကြသည်မှာ အခြားကြောင့်မဟုတ် အယ်ဒီတာအလုပ်ကို ဆိုးသူကြီးအလုပ်လောက် မခက်ဟု ထင်မှတ်ကာ ကလောင်ကိုကိုင်နိုင်ရုံနှင့်အယ်ဒီတာဖြစ်။ ထုတ်ဝေနိုင်ရုံမျှနှင့် အယ်ဒီတာလုပ်ဖြစ်ကတက်ဆန်းထာဖြစ်။ နှင့်အဟုတ်ထင်လုပ်ကိုင်ကြပြီး ပျက်စီး၍ သွားသည့်တိုင်အောင် ငါ့ဘာပြုလို့ ပျက်ပါလိမ့်ဟု တွေးခေါ်ငဲ့စားဆီခွဲတန်ပစ္စယော ဆရာဆရာတို့၏ အထင်အမြင် လျန်ရှားပင် မှားယွင်းကြခြင်းဖြစ်ပေကြောင်း။

ထိုလားလတ် သော နည်းလမ်းများအထိ ချဲ့ထွင်တိုးတက်ကြီး
ပြင့်အောင် ကြံစည်တိုရန် စိတ်အကြံမရှိဘဲ ယခုမျက်မြင်ရောက်ရှိ
နေသော စာနယ်ဇင်းအခြေအနေကိုသာ ခွဲခြားကာ လင်းထ၊
လောက်ပြင် ရက်တိုင်းပျံ့နှံ့သည်ဆိုပြီး တခါခါ လင်းထ၊လုပ်
ကြရာ နောက်ရောင်ခံဘို့ရန် လမ်းပြသူမရှိက ချွန်၍ ချွန်၍မတက်
ဘဲ သဲပုံမာ ပြား၍သွားတတ်ကြလေသည်။

လမ်းကိုထိမြင်သောသူသည်လမ်းကိုသွားတတ်၏။ ထိုသူသည်
ခရီးပို၍ပေါက်၏။ လမ်းကိုမထိမမြင်သူသည်ကား သိမြင်သူကို
ကြည့်၍လိုက်ရသဖြင့် ခရီးအရောက် နောက်ကျလေသည်။ သို့
သော်လည်း စာနယ်ဇင်းတွေ များစွာပေါ်ခြင်းကို ကျွန်ုပ်တို့
များစွာလိုလား၏။ ထိုအရာသည် လိုလား အပ်သော အရာ
လည်းဖြစ်၏။ အကြောင်းမူကား စာနယ်ဇင်းအသစ် သယ်
စောင်ပေါ်လျှင် ရက်သံ ကြားငါ့တပ် ဟူသော စကားအရ
တကယ်စာနယ်ဇင်း တစောင်နှစ်စောင် တည်တန့်ပါက ကြွင်း
သော ရှစ်စောင် အနိစ္စရောက်သည့်အခါ ထိုနှစ်စောင် အသက်
ရှင်ရလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း။

ထို့သော်လည်း မြန်မာလူမျိုးများမှာ ဝေဠဝင်နည်းပြီး
အကုန်များ၍ နေသော ခေတ်ကြီးမှာ အကျိုးအစွဲတရာမရှိဘဲ
လျက် နိုင်ငံခြားစက်၊ ဝတ္ထု၊ မင်၊ ခေက်စသည့် ကုန်သည်ကြီး
များအား မရှိမဲ့မို့၊ အင်းရဲစုကွန်ပရီး ထောက်ပံ့ နေရသကဲ့သို့
ကိုသာလွန် လုပ်လေ မြတ်လေဖြစ်မှာကို များစွာ စိုးရိမ်ရပေ
ကြောင်း။

၎င်းပြင် မြန်မာ စာနယ်ဇင်းများမှာ တိုက်ဖြစ်စာတွေများ

အားကြီးသဖြင့် အနောက်တိုင်းများ၌ ထုတ်သော အောက်
တန်းစား စာနယ်ဇင်းမျိုးများနှင့် တူ၍ နေလေသည်။ ဝက်စွယ်
နက်လိတ် တချောင်းနှင့် လူစွမ်းကောင်း မခေါ်နိုင်သလို တ
ယောက်ကောင်း၊ နှစ်ယောက်ကောင်း အယ်ဒီတာ ထိုသူတို့ကို
အားကိုးလက်ဖိုင်ပြု၍ မမန်းသွားခြင်းဖြင့် အမှတ်သဖြင့် ထုတ်
တံ့သော ကြီးပွားခြင်းကို ရဘို့ရန် လွန်စွာ ခက်ခဲလေသည်။
အယ်ဒီတာဆိုသူ တယောက် နှစ်ယောက်က ထိုင်ပြီး တနေ့လဲ
မဟုတ် တလလဲမဟုတ် တနှစ်လဲမဟုတ် ကြားရသမျှ ခေတတ်
သမျှ မှတ်သမျှ ဝတ္ထုအောင်းပေး၊ များကိုစရာ၍ နေသည်မှာ
ကြာသောအခါ တကယ်အလုပ် မဟုတ်တော့ဘဲ စာနယ်ဇင်း
ထွက်ချိန်မှီအောင် ရေးရသည့် တာဝန်တစ်ခုဖြစ်နေသောကြောင့်
တော်စွာ လျှော့စွာ ပြစ်သမျှရေးထုတ်သော အဖွမ်းသတ္တိ ပေါ်
၍လားတတ်လေသည်။

သို့အတွက် စာနယ်ဇင်းထိုမှာ ကြံစားတပ်ခိုး ကြီးမြင့်လိုလျှင်
ပြစ်ကတတ်ဆင်း တိုက်ထက်မိပြာပုဆိုးစားမျိုးတွေမဟုတ်စေဘဲ
လောက၌ လုပ်ကြ ကိုင်ကြ ခွာကြ စေ့ကြ ကြံစည်ကြသောခေတ်
နှင့်ဆီလျော်သည့် ကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ ကိုယ်တွေ့ လက်ထိ
သိကျွမ်း ကျွင်လည်သူ ရေးသားသော စာများကို အပင်ရင်မှ
ရအောင်းစွာပေး၍ ထည့်ကြရသည်။

အယ်ဒီတာဆိုသည်မှာ စာရေး တတ်ရမည်၊ စာရေးခြင်း
သည် အယ်ဒီတာနှင့်သာဆိုင်သည်။ အယ်ဒီတာဆိုသည်မှာ စာ
ကိုအစိုးရသည်။ အယ်ဒီတာ ရေးသောစာမှာ စာတု ထပ်မှတ်
လုပ်ကိုင်နေခြင်းကြောင့် မြန်မာပြည်မှာ စာနယ်ဇင်းတွေမရှိ။

ပွားမတိုးတက်ဘဲ အဆင့်အတန်းမရှိဘဲ နေကြရလေသည်။ မိတီကား အကြောင်းကို စာနယ်ဇင်း၌ ထည့်ရေးချင်လျှင် မိတီကား နားလည်သူတို့မှ ထိုအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်သော စာမျိုးကို ဝယ်၍ ယူရလေသည်။ ရေးသူက စာသံ ပေသံမပါလျှင် (သည်လည်း ညသတ်)ကို အဆင်ပြေအောင် အယ်ဒီတာက ပြင်ခဲ့သာ မှီလေသည်။ အကြောင်းမူကား စာနယ်ဇင်းသည် ဆေးပုလင်းနှင့် တူ၏။ အယ်ဒီတာမှာ လေတယ်ကပ်သမားမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အယ်ဒီတာအတတ် ဂျာနယ်လစ်အတတ်တို့ကို ယခုထက် အဆင့်အတန်းတိုးပြီး ခိုင်မြဲတည်တံ့ တန်ဖိုးကြီးသော အဖြစ်မျိုးသို့ ရောက်ကြရန် ဖြစ်ကတတ်ဆန်း သရမ်းသော အလုပ်လုပ်တံ့ စဉ်းစဉ်းစားစား ကြိုးစား ဆောင်ရွက်ကြရန် အားပေးနှိုးဆော်လိုက်ရပေကြောင်း။

မှတ်ချက်။ ။ အထက်ပါဆောင်းပါးမှာ လွန်ခဲ့သော (၃၀) နှစ်ခန့်က သုတေသနာ ဂျာနယ်တွင် ဆရာကြီး ဝိမိုးနင်းရေးသားခဲ့သော စာပုံဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်မှာ စာနယ်ဇင်းများ အပြိုင်အဆိုက်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြ၍ အယ်ဒီတာများမှာလည်း ခေတ်အားလျှော့ခွာ ပါဠိဆရာ ကဗျာလင်္ကာ ဆရာများသာ များခဲ့ပေသည်။ ဤဆောင်းပါးကို မြန်မာနိုင်ငံ အာသာပြန် စာပေ အသင်းမှ ထုတ်ဝေသော စာရေးဆရာမကြီး ဇေဘီ ခင်မျိုးချစ်၏ “ထင်းစာလောက” စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ပေါ်ပြပါသည်။ (ထုတ်ဝေသူ)

ဝါကျတည်ဆောက်ပုံ

မိုးမိုးဝါကျများမှာ ကတ္တား၊ ကြိယာ၊ ကံဟု၍ အချက်ကြီးသုံးခုရှိ၏။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတွင် ၎င်းတို့သည် ဤအစီအစဉ်အတိုင်း တက်မှတ်တည်ရှိ၍ မြန်မာဘာသာ၌ ကတ္တား၊ ကံ၊ ကြိယာဟူသော အစီအစဉ်ဖြင့် ရေးတတ်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ကျင်လည်သော ဝါကျတည်ဆောက်သမားသည် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ ၎င်း၊ မြန်မာဘာသာ၌ ၎င်း) တခါတရံတွင် အထက်ပါအစီအစဉ်ကို ဖျက်၍ ရေးခြင်းအားဖြင့် အနိမ့်ယံသို့ လေးနက်စေနိုင်သည့် အခါအခွင့်မျိုး ပေါ်လာခြင်းကို မြင်တတ်၏။ ထိုအစီအစဉ်ကို ဖျက်၍ ရေးခြင်းအားဖြင့် ပို၍ ရှင်းခြင်း၊ ပို၍ ချောမောပြေပြစ်ခြင်းကိုလည်း မြင်တတ်၏။ ထိုမှတစ်ပါး နာမဝိသေသန၊ ကြိယာဝိသေသန စသည်တို့သည်လည်း မှီဆေးပေရာ ၎င်းတို့ကို “မှသေ” မထားဘဲ သင့်ထော်သော နေရာများ၌ ညပ်သွင်းထိုးထည့် ထုတ်ခြင်းသည်လည်း ကျင်လည်သော ဝါကျ “ထက်သမား” ၏ အရည်အချင်းထိရပေတည်း။ ဝါကျ လက်သမားကောင်းတယောက် ရေးထားသည့် ဝါကျ ၎်မှကောင်းလုံးများကို ထိုမှဤမှ ရွှေ့ပြောင်းလိုက်သည့် အခါ အဆင်မပြေမှု ပျက်သွားနိုင်သည်နှင့်တူ မကျင်မလည် ရှုပ်ရှုပ်စားစား ထွေးရေးတတ်သော တယောက်၏ ဝါကျ၌ ကောင်းလုံးများကို နေရာရွှေ့ပြောင်းလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ပို၍ ရှင်းလင်းလာနိုင်ခြင်းကို နားလည်ထားရမည်။ အချို့ စာရေးဆရာ များသည်

ဝါကျတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မည်မျှသောကံ နား
 ဝေးကြသနည်းဟုမူ ဝါကျအားလုံးသည် ချေးပုံ အတူတူပင်
 ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ထင်ကြ၏။ ကျစ်လစ်သိပ်သည်းသော ဝါကျ၊
 ပွင့်လျောင်းလျောင်း ဖြစ်နေသောဝါကျ၊ ချော့မော့ပြေပြစ်
 သောဝါကျ၊ အပူအထစ်များသောဝါကျဟူ၍ မှီတတ်ခြင်းကို
 သဘောမပေါက်ကြချေ။ ထိုသို့သော စာရေးဆရာမျိုးသည်
 အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့် စိတ်ကူးစိတ်ဆန်းဖက်တွင် ချွန်ချင်လည်း
 ချွန်ပေမည်။ သို့ရာတွင် ဝါကျလက်သမားကောင်းတယောက်
 ပြစ်လာ၍မူကား မျှော်လင့်ပွယ်ရာမရှိချေ။ ဝါကျတည်ဆောက်
 ခြင်းကို နားလည်မှု စာရေးဆရာကောင်းတယောက် ဖြစ်သည်
 ဟူ၍ကား မဆိုလိပါ။ အချို့မှာ ဝါကျအကြောင်းနားမလည်
 သော်လည်း အခြားသောအချက်အလက်များ ကောင်းပျော်ခြင်း
 ကြောင့် နားမည်ကျော် စာရေးဆရာများ ဖြစ်နေခြင်းလည်းရှိ
 ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် တယောက်နှင့် တယောက် အပြန်
 အလှန်ခေးကြသည့် စာမျိုးတွင်မူကား စိတ်ကူးစိတ်ဆန်းခြင်း၊
 ကောင်းလုံး ပြောပုံချင်းတူညီခဲ့ပါလျှင် ဝါကျကောင်းသမားက
 အနိုင်ရလိမ့်မည်ဖြစ်၏။ အချွန်၌ ဝါကျကောင်း သမား၏
 စာသည် ပို၍ "အသက်ဝင်" သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဝါကျအတိုအရှည်

အချို့ ဝါကျရှည်ရှည်ချေးခြင်းသည် စာ "ခန့်"သည်။ စာ
 ရေးဆရာ၏ လက်ရာပြသသည်ဟု ယူဆ၍ ရှည်ရှည်ချေးပို့ ကြီး
 ဘေးကြ၏။ အချို့ကလည်း ဝါကျတိုပါမူ အဓိပ္ပါယ်နှင့်

သည်ဆိုကာ ထိုတိုချေးကြ၏။ ကျွန်ုပ်၏အယူအဆမှာရှည်တိုင်း
 လည်းမခန့်။ ထိုတိုင်းမခန့် "မှသေ" မှတ်ထား၍မလိုသောအရာ
 ထဲ၌ဖြစ်သည်ထင်၏။ ဝါကျ လက်သမားကောင်း တယောက်
 ဖြစ်လာသောအခါတွင် မည်သည့်နေရာ၌ ရှည်တိုသည်မည်
 သည့်နေရာ၌တိုသင့်သည်ဆိုခြင်းကို အလိုအလျှောက် ပြင်လာ
 တတ်ပေသည်။ ရှည်မှပင်ဖတ်၍ကောင်းသော နေရာမျိုးလည်း
 ခို၏။ ဝါကျလက်သမားကောင်းများ၏ အယူအဆ ထိုမှသာ
 ဝါကျရှည်ကြီးများချည်း ဆက်ကာဆက်ကာ ရေးထားသည့်
 အခါ စာဖတ်သူသည် (မှတ်ရမိများသည်နှင့်) ပင်ပန်းသွား
 တတ်သောကြောင့် ဝါကျတို ကလေးများအားဖြင့် အနားပေး
 သင့်သည်ဟုဆိုကြ၏။ ဟုတ်သလိုတော့မိပါ၏။ သို့ရာတွင် ဝါကျ
 လက်သမားကောင်းတယောက်၏ စာကိုဖတ်ရသည့်အခါ (ရှည်
 သင့်၍ရှည်ချင်းဖြစ်ခဲ့လျှင်) စာဖတ်သူသည် ထပ်ထပ်မ်း ကြီး
 ဇား၍ မှတ်ထား၍ မလိုဘဲ ဝါကျဆိုဆိုချင်း ဖတ်ပိုပြီးသော
 အဓိပ္ပါယ်များသည် စာဖတ်သူ၏ဦးခေါင်းထဲတွင်ကပ်၍လိုက်ပါ
 လာတတ်ပေသည်။ ဤအချက်သည် ဝါကျ ကောင်းမကောင်း
 ဆန်းစစ်သောနည်းတစ်ခုဖြစ်၏။ အဓိပ္ပါယ်သည် သူ့အချိန်အ
 ဆက်နှင့် သူ့ဦးခေါင်းထဲ၌ လိုက်ပါနေခဲ့လျှင် ဝါကျရှည်သော်
 လည်းမပေ နိုင်ဘဲပိုတတ်၏။ ဖတ်လျှင် ပေးကုန်သော ဝါကျ
 မျိုးကား ဝါကျရှည်လွန်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် ညှပ်ချင်းသော လက်
 သမား၏ လက်ရာဖြစ်ခြင်း ထင်ရှားစေလည်း။ ဝါကျ လက်သ
 မားအတတ်၌ မကျွမ်းကျင်သေးသူတို့အပိုမှာကားတိုတို ခေးခြင်း
 သည် အန္တရာယ်ကပ်စားသည်ဟု ဆိုသင့်ပေ၏။

သမ္မန္တအသုံး

အချို့ စာရေးဆရာများသည် သမ္မန္တအသုံးနှင့် ပတ်သက်၍ အမှတ်တမဲ့ သဘောထားကြခြင်းကို တွေ့ရ၏။ ဝါကျ တခု တည်းအတွင်း အဆင်တူသော သမ္မန္တတခုထက် ပို၍မသုံးပီစေရန် ကျွန်ုပ်တို့အပြု သတိထား၏။ "ပြီးလျှင်" များဖြစ်စေ၊ "၌" များ ဖြစ်စေ၊ "ရာ" များဖြစ်စေ တခုထက် ပိုသုံးသည့် ဝါကျမျိုးကို ဖတ်ရသည့်အခါ ကျွန်ုပ်တို့အဖို့တွင် "နားကလေး" လှ၏။ (တခါ တရံ ပြန်ဖတ်ဖို့အချိန်မရှိသော စာများ၌ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်လည်း မှားထပ်ခြင်းကို ဝန်ခံပါသည်။) ဤအပြစ်မျိုးမှာ "အရပ်သား" များ မှားချင်မှားကြပါစေ၊ စာရေးဆရာတစ်ယောက် ကနေပြင် ခဏတစ်မှားခြင်းမူကား မဖြစ်ကြစေဖို့ သတိပေးလို၏။ "ပြီးလျှင်" ကို ပြန်အောက်လျှင် ခံသာပါစေအံ့။ "ပြီးလျှင်" နှစ်ခုထက် ၌ သုံးခြင်းကား အထူး "အသံဆိုး" လှသည်။

အသုံးများသော "ရာ"

"ရာ" ဟူသော သမ္မန္တအကြောင်းကို အထူးတလည်ဖော်ပြလို သေး၏။ "ရာ" ဟူသည်မှာ ဝါကျဆုံးမည်ဆိုက အဆုံးသတ်နိုင် ပါလျက် တမင်ဆက်၍ ရေးချင်သေးသဖြင့် အသုံးပြုသော သမ္မန္တဖြစ်၏။ "ရာ" ကိုဖြုတ်ပြီး "၏" ကိုသုံးလျှင် ဖြစ်နိုင်ခြင်းကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဝါကျ တိုလျှင်မည် ထင်သော

စာရေးနည်းထမ်းညွှန်

ကြောင့် အဆုံးမသတ်သေးဘဲ "ရာ" နှင့် ဆက်ယူခြင်း ဖြစ်လေ သည်။ အထောက်အကူ သုံးလျှင် ကိစ္စမရှိ။ အချို့ မှာမူ ဝါကျတ ခုတွင် ဝါကျ ၂ ခုခုထုတ်နိုင်အောင် တချို့တချို့ သုံးခြင်းအား ဖြင့် စာပတ်လွှဲ၏။ "နား" ကို ညှဉ်းပန်းနိုင်စေရန်ကြံစားပြန်မှာ ဘာသာ၌ဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ဖြစ်စေ၊ ကြိယာ တခုတည်း ပါသည့် ဝါကျမျိုး (SIMPLE SENTENCES) ချဉ်းစရာ သွားလျှင် "နား" အောင် တတ်သည်ဖြစ်၍ သမ္မန္တသုံးကာ နား သာအောင် လုပ်ပေးရ၏။ သို့ရာတွင် "ရာ" တွေ များလျှင်လျှင် လည်း ငြီးငွေ့ တတ်ပြန်လေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် "ရာ" ကို လို အပ်မှ သုံးမည်ဟု သတိထားကျင့် ပေးလာသေး၏။ ဤအခြင်း အရာကို သတိရသည့်နှင့် တပြိုင်နက် "ရာ" ကို အလွင်းမသုံး အရာကို သတိရသည့်နှင့် တပြိုင်နက် "ရာ" ကို အလွင်းမသုံး တော့ဆိုကာ မြတ်ထားတတ်၏။ သမ္မန္တအကြောင်းကို ကောင်း စွာနားလည်သော ကလောင်စာများသည် "ရာ" မသုံးဘဲ ရေး ခဲ့ခြင်းနိုင်ခဲ့သော မက သာ၍ ကျွန်ုပ်တို့ သိသည့်အသော ဝါကျ မျိုးတည်ဆောက် နိုင်ခြင်းကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ "ရာ" ဝါကျမျိုး ရေးမိသော အပြစ်မျိုး ကင်းလွတ်လိုသော ကလောင် စာများသည် "ရာ" တည်းဟူသော သမ္မန္တကို ရွေးချွေတာထု သုံးဖို့ သတိပြုကြရာပေးရမည်။

ရှောင်အပ်သောသမ္မန္တ

ဝါကျတခုအဆုံးသတ်ပြီး နောက်ခု အပြေသည့်အခါ "သို့ ဖြစ်လေရာ" ဟူသော ကောလုံးဖြင့် အစပြုခြင်းသည် ချွန်အား

နည်းသော ဝါကျမျိုး တည်ဆောက်စေ၍ အလေ့ အကျင့်ကို မျိုးထောင်ခြင်းဖြစ်၏။ အထက်ပတ်လုံး ကျွန်ုပ် ဓာရေးဆွဲသမျှ တွင် “သို့ဖြစ်လေရာ” ဟူသော စကားလုံးကို တခါမျှ အသုံးပြုခဲ့ဖူးသည်ဟု မမှတ်မိပါ။ “သို့ဖြစ်၍” သော်၎င်း၊ ခန့်ချင်လျှင် “သို့ဖြစ်ရကား” ဟူ၍၎င်း၊ သုံးဖူးပါ၏။ “သို့ဖြစ်လေရာ” ဟူသော စကားကိုမူမသုံးခဲ့ဖူးပါ။ ကြံ့ခိုင်ခံ့သည်၍ အစိပွယ်ခြားနားခြင်းမရှိ၏။ ‘သို့ဖြစ်ရကား’ ဟူသောစကားသည် အကြောင်းတရား အဖြစ်နှင့်အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့ပြီးသမျှကို ထောက်ထားပြီး အကျိုးအရာကို ဖော်ပြတော့မည်ဟု ဟန်ပြင်လိုက် ခြင်းဖြစ်၏။ “သို့ဖြစ်လေရာ” ဟူသည်မှာကား အထက်မှ ဝါကျဆုံးပုံ နေရာမကျခြင်းကြောင့် ဘာမျှ အစိပွယ်ထူးမရှိဘဲ “ဝုံး” ခုပေးရခြင်း ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်၏စာများတွင် “သို့ဖြစ်လေရာ” ဟူသော စကား ထလုံး ခုပေးဖို့လိုသော နေရာဟူ၍ မတွေ့ရဖူးပါ။ ကျွန်ုပ်က ‘ချ’ ထားခဲ့သည်ဆိုပြီး ထည့်ပေးလိုက်လျှင်လည်း “ဝင်” မည်မဟုတ်။ အပိုသက်သက် ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ အချို့ လူများ၏ စာမူ၍ “သို့ဖြစ်လေရာ” ဟူသော အလုံးကို သုံးထားသည့်အခါ မြို့တပ်မတော်မရ၊ မြို့တပ်လိုက်လျှင်ဟာလာ ဟင်းလင်းကြီး ဖြစ်သွားနိုင်၏။ ကျွန်ုပ်အဖို့ရာ၌ “သို့ဖြစ်လေရာ” ဟူသောစကားလုံး မလို၊ အချို့ လူများအတွက်မှာ “သို့ဖြစ်လေရာ” စကားလုံးသည် တကယ်ပင်လို၏။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ဖြစ်ရသနည်း။

ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု

ဤအကြောင်းကို နားလည်အောင် ရှင်းပြရန်မှာ မလွယ်ကူလှသော်လည်း ဝေးမိသော လက်ချိန်ချိန် ဖြစ်၍ တစ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားပြီး ရှင်းပြပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဝါကျအသားအရ ဓာရေးဆွဲအခါတွင် ဝါကျတခု ဆုံးခေါ်ပြီး ခေ့ ဝါကျအတွက် စိတ်ထဲက ကြိုတင်ပြင်ဆင် ထားတတ်၏။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်သည် ဆိုရာ၌ အစိပွယ်အရဖြစ်စေ၊ ဝေဟန်အရဖြစ်စေ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုမရှိရ၏။ ဥပမာ ခေ့ တလင်း၌ ချိုင့်တခုကို မြင်ထားသော လမ်းလျှောက်သမားသည်ချိုင့်ကို မကျော်ရမီက တည်းကမြေထောက်ကိုဟန်ပြင်ထားရသကဲ့သို့ပင် ဆိုအထွက်လည်သော ဝါကျ လက်အဖားသည်လည်း ပိမိရေးနေသည့် ဝါကျဆုံးခေါ်ပြီးသည်ကို ငါ့သိသည်ဖြစ်၍ စိတ်ထဲ၌ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု မရှိထားသည့် အတွက်ကြောင့် “သို့ဖြစ်လေရာ” တည်း ဟူသော “ဝုံး” ခု ပေးဖို့ မလိုတော့ချေ။ ထိုကဲ့သို့ ပြင်ဆင်မှု မရှိသော ဓာရေးဆရာအဖို့မှာ “ဝုံး” မလွှဲ “ဟပ်ဝုံး” ဖြစ်သွားပြီး ဓာမချော့ဘဲ ဖြစ်တတ်လေသည်။ “သို့ဖြစ်လေရာ” ဟူသော စကား ဓာမချော့ဘဲ ဖြစ်တတ်လေသည်။ “သို့ဖြစ်လေရာ” ဟူသော စကားလုံးသည် ရှုပ်ထွေးသည့် မြို့တပ်မတော် မဟုတ်။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု မရှိဘဲ ငုတ်အဖေ မြို့တပ် မိုပလွန် ဓာတပ် သူတို့ အဖို့၌ လမ်းလျှောက်ရင်း ချိုင့်ထဲသို့ အမှတ်ထပ် ခြေထောက် ကျသွားသည့်နယ် ဟာကန်၊ နှင့်ကန် ဖြစ်သွား တတ်ပေသည်။ အချို့ ဓာရေးဆရာများသည် “အကျင့်ကြီးစွာ” နေထိုင်၍ “သို့ဖြစ်လေရာ” ဟူသော စကားကို ဝေးဝေး သုံးရသောအခြေ

မျိုးသို့ ရောက်သွားကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်၏ အဆုံး အဖြတ်ကား
ခေါင်းကြီးတပုပ်လောက် အဖျား “သို့ဖြစ်လေရာ” တခုထက်
ပိုခဲ့ပါလျှင် ကျွန်ုပ်၏ “ဝါကျ လက်သမားကျောင်း” မှ ဆောင်
လက်မှတ်ရမည် မဟုတ်ချေ။

ခွန်အားရှိသောစာမျိုး

ဤလက်ထပ်၌ များစွာသော စာရေးဆရာတို့သည် ခွန်
အားရှိသော (FORCEFUL LANGUAGE) ဟူသည်
မှာ သာကိုဆိုလိုကုန်ရာ နားလည်သာကြပုံမရချေ။ “ခွန်အား
ရှိသောစာ” မျိုး ရေးတတ်သူမှာ (၁) ရေးလိုသည့်အကြောင်း
အရာကို ကောင်းစွာ နားလည်ခြင်း၊ (၂) အချက်ကျကျ ရေး
တတ်ခြင်း၊ (၃) ဆင့်တော်သော စကားလုံးကို ရွေးချယ်တတ်
ခြင်း၊ (၄) ကြံ့ခိုင် ကျစ်လစ်သော ဝါကျမျိုး တည်ဆောက်
တတ်ခြင်းတို့ လိုအပ်ပေသည်။

၁။ အချို့လူများသည် အကြောင်းဆရာ တခုကို ကောင်း
စွာနားမလည်ပဲ သဲလျက် ကိုယ် ဟာကိုယ် နားလည်ပြီအထင်
နှင့်ရေးချင်၊ ပြောချင် တတ်ကြ၏။ သာမန်ကား လူကားမျှ
လောက် သိထားခြင်းကို တကယ်သိထင်ကြ၍ ပြန်သန်းကာ
ရေးတတ်၊ ပြောတတ်ကြ၏။ မိမိတို့ကိုယ်၌ကား ‘သိထား၊
ပြန်နေသေးသော အသိမျိုးကိုပင် အဟုတ်သိထင်ပြီး မပိုင်နိုင်
ဘဲနှင့် ပိုင်နိုင်လေဟန် ရေးတတ်၊ ပြောတတ်ကြ၏။ ထိုအခါ
မျှလောက်နှင့် ရေးထားသည့် စာမျိုးသည် “ခွန်အားရှိသော

စာ”။ သို့မဟုတ် စဉ်းစားတတ်သော စာဖတ် ပုဂ္ဂိုလ်အား
ကျေနပ်စေလောက်သည့် စာမျိုး ပြစ်မလာနိုင်ချေ။ ထိုသူတို့
သည် အမှုအကြောင်းကို တကယ်သိသည် မဟုတ်ဘဲ၊ ကြားစား
လိုက်သော သက်သေအား ကျင်လည်သော ရေနေက စစ်
ကြော မေးမြန်းလိုက်သည့်အခါ ယောင်ချာချာနှင့် ဖိုဖိုဖြစ်
ကုန်တတ်သကဲ့သို့၊ စဉ်းစားတတ်သော စာဖတ်ပုဂ္ဂိုလ်အား
(သိပ်တော့မများစွာ) ညှစ်ဖြင့် မှေးနှောင် ဆင်ခြင်လိုက်သည့်
အခါ ပြန်သန်းရေးသားသောသော လူ၏စာသည် အလကား
ဖြစ်သွားတတ်လေသည်။

၂။ ထို ခုနရာနှင့်သူ ထိုကျမှန်ကန်သော စကားလုံး ရွေး
ချယ်သုံးနှုန်းတတ်ခြင်းသည် အချက်ကျတောင် ရေးတတ်ခြင်း
ပင်ဖြစ်၍ “ခွန်အားရှိသောစာ” မျိုး ပြစ်လာနိုင်၏။ ဤညာမှာ
လွယ်ကူသည်မဟုတ်။ စာကောင်း များများကြီး ခြတ်ထားပြီး
စကားလုံး ထော်ထော်များများ တတ်ထားသည့်ပြင်၊ ရွေး
ချယ်တတ်သော အသိဉာဏ်မျိုးလည်း ပို၍လို၏။ အသိခံ
ကဲ့သို့ စကားလုံးတွေ တတ်ထားသော်လည်း အရွေးမတတ်
လျှင် ခွန်အားရှိသောစာမျိုး ရေးတတ်သေးသည် မဟုတ်ချေ။
အချို့ သော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာမူ စကားလုံး များများကြီးမတတ်
ဘဲလျက်နှင့် တတ်သ၍ စကားများအနက်မှ အထိရောက်ဆုံး
သော အလုံးကို ရွေးချယ်သုံးနှုန်းတတ်ကြသည်ဟူ၍ ရှိပါ၏။
သို့ရာတွင် ထိုသူတို့အား ပါရှင်လူသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြစ်ကြ
ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့လိုလို ကြံချမှန်သည့်မှာ ၁၀ နှစ်သား
ခံကျင်ကျော် ပျဉ်၍ “ထမင်းစားနေသော” စကားလုံးမျှသာ

တတ်သေးသည် ဖြစ်ပါလျက်၊ သူတတ်သော စကားလုံးကလေးများအနက်မှ၊ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် တတ်တတ်ပြန်ရလောက်အောင် ထိရောက်သော စကားလုံးများ၊ ရွေးချယ် သုံးနှုန်းတတ်သော လူငယ်ကလေးကို တွေ့ရအလေ့သည်။ ဤလူငယ်ကား ကြီးပြင်းလာ သောအခါ၌ အပြော ကောင်းသော်၎င်း၊ အရေးကောင်းသော်၎င်း ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်မျှော်လင့်ခဲ့ရာ၊ အရွယ်မရောက်မှီ သေဆုံးသွားသဖြင့် ကျွန်ုပ်နုမြောမိပါသည်။ သာဓိတို့အဖြစ် ကောင်းသည်မှာ ထိုလူငယ်သည် မြို့ကြီးသားမဟုတ်၊ ရွာသားကလေး တယောက်မျှသာဖြစ်လေသည်။

၃။ ကြံ့ခိုင်ကျစ်လစ်သော ဝါကျမျိုး တည်ဆောက်တတ်ခြင်းသည် “ခွန်အားရှိသောစာ” မျိုး အတွက် နံပါတ်(၃) နေရာ၌ ဖော်ပြထားသော်လည်း အရေးကြီးရာ၌မူ နံပါတ်(၃) မဟုတ်၊ ၁နှင့် ၂ ထိကဲ့သို့ပင် တန်းတူထားထိုက်သည် ထင်၏။ စကားလုံး “ပြောင်” လျှင် “ခွန်အားရှိသောစာ” မျိုးဖြစ်လာတတ်သော်လည်း ဝါကျတည်ဆောက်မှု က ပုစိစိ ချိန် နှံ့ လျှော့ခဲခဲ့နှင့်နေသဖြင့် ဖြစ်နေသည်ဆိုလျှင်၊ စကားလုံး “ပြောင်” ခြင်းကြောင့် “နား” ကို ထိခိုက်သော်လည်း စာဖတ်သူ၏ ဦးနှောက်နှင့်နှလုံးသို့ မထိခိုက်ဘဲ ချိန်တတ်သည်။ (ကျွန်ုပ်ဆိုလိုသော အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ကြစေခြင်းငှာ အခြားလူများ ရေးကြသည့် စာကောင်းနှင့် စာဆိုးများမှ ၃၈ ဟုခွက်များ ရွာပေစုဆောင်းပြီး သီးသန့် စာအုပ်အဖြစ်နှင့် တင်ပြရလျှင် သာဓိပေါ်လွင် ထင်ရှားမည် ဖြစ်သော်လည်း မကောင်းသော စာကို နမူနာအဖြစ် တင်ပြရလျှင် ကာယကံရှင်များ၏ ရန်သူကြီး

ဖြစ်လာနိုင်သည်တကြောင်း၊ ကြီးပြင်းလာပြီဖြစ်သော၌ အရွယ်၌ကျန်ခဲ့သော အသက်တာကလေးကို ထိုထက်အရေးကြီးသော အလုပ်များတွင်အသုံးချရမည်ဖြစ်သည်က တကြောင်းထို့ကြောင့် တသီးတခြား စာတအုပ် ရေးသား၍ ကြံရွယ်ချက် မရှိတော့ပါ။) “ဝါကျလက်သမား” ၏ အလုပ်မှာ စကားလုံးများကို၊ သူ နေရာနှင့်သူ အစီအစဉ်ပြုလုပ်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဤအလုပ်ကို နားလည်ရန်မှာ ဆရာနှင့် သင်ပြ၍ ဖြစ်သည်မဟုတ် “လက်သမား” ကောင်းများ၏ စာပေတို့ကို ကြိုက်တတ်အောင် တွေ့လာပြီး ပီတိနှင့် အထပ်ထပ် ဖတ်ရှုခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ဝိဘတ်များ

စာရေးဆရာအောင် ရေးတတ်ချင်လျှင် ဝိဘတ်များကိုလည်း တလှည့်စီသုံးတတ်၍ အလေ့ အကျင့်ပြုလုပ်သင့်၏။ ယခုတစ်လှည့် “ကို” ဟူသော ဝိပတ်အစား “အား” ဟူသော ဝိဘတ်ကို ထပ်ခါထပ်ခါ သုံးကြသော အလေ့ အကျင့်တခု ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ တလှည့်စီ ကြည့်လိုက်လျှင် “ကို” ဟူသောဝိဘတ်သည် “အား” ဟူသော ဝိဘတ်ထက် အစိပွယ်ထိရောက်၍ တိုက်ခိုက်သော မျိုးလည်းပါရှိ၏။ သို့နှင့်လည်း “ကို” ကို ဖယ်ထားပြီး “အား” ကို သဘောကျသည့် လက္ခဏာနှင့် အထပ်ထပ် သုံးကြခြင်းကို တွေ့ရ၏။ ဝိဘတ်နှစ်ခုသည် အစိပွယ် ထုသယောင် ထင်ကြသော်လည်း ခြားနားခြင်းရှိ၏။ ဥပမာရှင်ထား မောင်တသည် စာတအုပ်ကို ကျွန်ုပ်အား ပေး၏။ နုပေးသော်လည်း ဝါကျကောင်း

ရွှေခေါင်း

သည် စာတထုပ်အား ကျွန်ုပ်ကိုပေး၏ ဟု ရေးပါမူ မှားသည်ဟုဆိုသင့်သည်။ မောင်ကသည် စာတထုပ်အား ကျွန်ုပ်အား ပေးသည်ဟု ရေးပါမူကား မှားရုံသာမက(ကျွန်ုပ်အဖို့) နားကလောလှသည်။ ထိုနှင့်လည်း “ဇား” နှစ်လုံး ထပ်ရေးကြသူ အထောက်များလာ၍ အထူးသဖြင့် “မြန်မာအသံ” သည် ကျွန်ုပ်၏နားကို ကေကေ နှိပ်စက်တတ်လေသည်။ မြန်မာဘာသာ၌ အဓိပ္ပာယ်ခပ်ဆင်ဆင်ရှိသည့် ဝိဘတ်များကို ထပ်လည်းမထပ် အလုံးလည်း တက်အောင် လေ့ကျင့် ထားခြင်းသည် အဆင်ပြေသော စာမျိုးရေးလိုသူများအဖို့ လိုအပ်လှပေသည်။

ဝိသေသနများ

နာမဝိသေသနှင့် နာမ်ကိုင်းကြိယာ နှင့် ဝိသေသနှင့် ကြိယာကိုင်း နီးကပ်စွာထားခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်ရှင်းစေ၍ အထောက်အပံ့ပြု၏။ လှပသောမောင်ပြု၏ ဆိပ်ဟုခရ်ခြင်း ထက်၊ မောင်ပြု၏ လှပသောဆိပ်ဟုရေးခြင်းသည်ကိုး လျှင် မြန်စွာ ထိုက်ပေါ်ဆိုထက်သွားသည်ဟု ရေးခြင်းထက်၊ ထိုက်ပေါ်ဆို လျှင်မြန်စွာ ထက်သွားသည်ဟု ရေးခြင်းသည်ကိုး အဓိပ္ပာယ်ရှင်းခြင်းကို နားလည်သင့်ပါလျက်၊ ဤစည်းကမ်းကို ချိုးဖောက်သူအထောက်များလျက် ရှိခြင်းကိုတွေ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်အဖို့ မှာဤမျှလောက် လူထိများသောစည်းကမ်းကိုသာမက ဝါကျ တခုအတွင်း မည်သည်ကောင်းကို မည်သည့်နေရာတွင် ထားသင့်သည်ဟု မျက်ခြင်းထိမြင်ဖို့ အလေ့အကျင့်ပြုထားသည့် ကျေးဇူးကြောင့် ကျွန်ုပ်၏ ခက်ခဲနက်နဲသော လောကုတ္တရာဆောင်း

ပါမျိုးသည်ပင် ရှင်းပါပေသည်ဟု ပြောကြရခြင်း မြင်ပါသည်။

(ဆရာကြီးရွှေခေါင်း၏ စာသက်တာ မှတ်တမ်းနှင့် အတွေးအခေါ်များစာအုပ် ဆဌပထကမှ စာပေရေးရာနှင့်ပတ်သက်သော အပိုင်းကို ကောက်နှုတ် ဖော်ပြပါသည်။ ထုတ်ဝေသူ)

(သတင်းစာဆရာ စာရေးဆရာမဟုတ်ဘဲ စာရေးတတ်သူများ မပါဘူး ခင်ဗျ)။

သူများထက်ပြည့်စုံရမည်

ထိုပြင်၊ သတင်းစာ ဆရာဟာ သိခြားသူများထက် ဓလှ သူထက် ပြည့်စုံရလိမ့်ထုံးမယ်။

သတင်းစာနဲ့ ပတ်သက်လို့၊ ယခုခေတ်သတင်းစာရေးဆရာ နည်းဟာ ဝေဖန်သက္ကရာဇ် ၁၆၆၀-ခုနှစ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့အနှစ် ၃၀၀ လောက်၊ တောင်ငူမင်းဆက်ဖြစ်တဲ့၊ ပြည်မင်း၊ နေမျိုးမဲ့ကျော် ခေတ်က စွားမြစ်တဲ့ ကျောင်းသားကလေးများထိကြတဲ့ မိုသင် ဆန့်ကမ်းဆိုးဝတ္ထုကိုရေးသားခဲ့တဲ့ ခင်နီရယ်-ဒီမီးဆိုသူအင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာကြီး ခေတ်ကထဲ ထောင်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါ တယ်။

သူရေးတဲ့စာကိုဖတ်ရ သူများဟာကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျွန်ုပ်တွေ နေရသလို ထင်လာမြင်လာအောင်၊ ဒီမီးမှာ ရေးသားထုတ်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိရှိပါတယ်။

ဒီမီးဟာ ၈၂၀ ဝိဇယာရဲ့ ခရီးစဉ်ကို ရေးတဲ့ခင်းဆွစ်လို့ဖြစ်မှာ ပြည်က “မိတ်ပုလဲနဲ့၊ မိုဝ်မီးတဲ့တူနဲ့” ဝေါဟာရကို သိလျှောက် နဲ့၊ တော့မိုသင်ချောင်” ကို ရေးတဲ့ ဝန်းမော်ဆရာတော်ဆိုလို့၊ နှစ်သက် သွားဖို့တဲ့ ကားလို့များနဲ့ တတက်သား ခေတ်မှာ အောင် ပြောင်လျှောင်ပြီး ခန့်တဲ့ ရေးသားတတ်ပါတယ်။ တခါက ဒီမီးက အင်္ဂလိပ်ဘုရားရှိခိုးကျောင်းဝင် (နေ့မှန်း

မြန်မာစာရေးနည်း

(မိုးကြိုးကောင်းမပပ်မှ ကော့ကံ့နုတ်ခေတ်ပြချက်)

လူဆိုတဲ့သတ္တဝါနဲ့ တိရစ္ဆာန်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါ မြဲခြားနားချက် ဟာ လူကကောင်းပြောတတ်ပြီး တိရစ္ဆာန်က ကောင်းမပြောတတ် မြင်းသဲဖြစ်ပါတယ်။

တစ်နဲ့၊ လူပိုင်းနဲ့ ယဉ်ကျေးတဲ့ လူတို့ရဲ့ ခြားနားချက်ဟာ လူပိုင်းက စာမရေးတတ်ဘူး၊ စာလဲမရှိဘူး၊ ယဉ်ကျေးတဲ့ လူက တော့ စာရေးတတ်တယ်၊ စာကောင်း ပေးကောင်း မှီခြင်းသဲ ဖြစ်တယ်။

ထိုနောက် လူယဉ်ကျေးတဲ့မှာ သတင်းစာဆရာ ဆိုတာက စာပေကို သူတပ နှင့်အညီပြီးသားနာပျော်ဘွယ်ဖြစ်အောင် နဲ့ အကြောင်းအကျိုး ယလိမ့်အောင်ရေးတတ်တယ်။ ရေးတတ် ရမယ်။ သတင်းစာဆရာမဟုတ်သူကတော့ (စာရေးဆရာမပါ) သူတပ နှင့်အညီပြီး သာယာ နာပျော်ဘွယ်ရှိအောင် မရေး တတ်ဘူး။ ရေးတတ်ဘို့လဲ မလိုဘူးလို့ မိုးကြိုး ထင်တယ်။

ပိုက်စသား) မဟုတ်သူများကို ဆောင်ရွက်ပေးရင်သာ။ မထားရင် ကြိုးစင်တင်ဆင့်တယ်လို့ ရေးသားတူပေါ့တယ်။

စီလိုသရော်ကာ ခန့်ပြီးရေးတာကို ထကယ်ဒာသူများကား စီဖိုးကို လန်ဒန်မြို့သူမြို့သားတွေ ကြက်ဥပုပ်တို့ ခရမ်းချဉ်သီးပုပ်တို့နဲ့ ပေါက်ဆောင် ကားစင်မှာ ထင်ထားကြတယ်။ စီလိုတင်ထားတာကို တွေ့မြင်ရတဲ့ မြို့သူမြို့သားများက ကြက်ဥပုပ်တို့ ခရမ်းချဉ်သီးပုပ်တို့နဲ့ မပေါက်ဆဲ ပန်းပွင့်ပန်းခိုင်တို့နဲ့သာ ပေါက်ကြပါတယ်။ ဤကား ပြည်တော် ချစ်များရရှိစေ ချီတဲ့ သူထူးဂုဏ်ထူးများဖြစ်ပါတယ်။

စီဖိုးနဲ့ ဆွမ်းတို့ဟာ သူတို့ခေတ်တုန်းက ဆင်ရှားတဲ့ဆောင်းစာ ဆရာကြီးများဖြစ်ကြပါ တယ်။ အင်္ဂလိပ်စာကို လမ်းပေါ်ကလူများ နားထောင်ပြီး အရသာခံနိုင်တဲ့စကား ဆယ့်ဆန္ဒနဲ့များနဲ့ ရင်းရှင်းလင်းလင်း ပြတ်ပြတ်သားသား ခိုးဖိုးပေါက်ဖောက်ရေးခြင်းကို စတင်သူများဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ ခေတ်ထက် ရှေးကျတဲ့ခေတ်ကိုဆိုရင် အင်္ဂလိပ်စာကို လူတိုင်းနားမထောင်တဲ့ ချီငြားထယ်ဝါ တဲ့ စကားလုံးများနဲ့ သာ စီကူး ရေးသားစေရိပ် တာယ်။

ယနေ့တာတွေလုပ်မလဲ

ကဲဒါတွေ အသားထားပြီး တိုမြန်မာ သတင်းစကားများ စာရေးသားမှုမှာ စကားလုံးနဲ့ တိုးတက်လာစေအောင် သာတွေ

လုပ်မလဲ တယ်လို့ အကြံပေးကြမလဲဆိုတာကို ရှင်းစားသင့်ကြပါတယ်။

မြန်မာစာကို ကောင်းစွာ ရေးထုတ်တဲ့ အတွက်၊ သတ္တုကို ကျွမ်းကျင် တဲ့နဲ့ မြန်မာ စကားလုံးတွေရဲ့ အနိပ္ပာယ်ကို ထိတ်ကျကျ ပြတ်ပြတ်သားသား နားထောင်တဲ့ လိုပေလိမ့်မယ်။ စီကီးနဲ့ ပတ်ဆက်ပြီး အင်္ဂလိပ် နန်းရင်ဆန်ဟောင်း ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီး ဆာဝင်စတော်ချာချီပင်လျှင် အဆိုပါ အတိုင်း ငယ်စဉ်က စေ့ လာခဲ့လို့ သူဟာ စာရေးထုတ်သူ တယောက်ဖြစ်လာပါတယ်လို့ ဆိုထားပါ တယ်။

စီလိုသတ္တုနဲ့ စကားလုံးတွေရဲ့ သဘောကို နားထောင်ပြီးတဲ့နောက် ရုပ်ရှင် ခိုက်ကူးသလို (ဋ္ဌခင်း) ဆင်ခြင်ခြင်းဟာအရေးကြီးပြန်ပါတယ်။

ဥပမာ ဇီနတ္ထပကာသနီကျမ်း၊ တုရင်အလောင်းရဲ့ မယ်တော် ထိမ်မက်မြင်ခင်းမှာ...

- (က) စာတုပဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီး လေးယောက်တို့ သည်မိဖုရားကို ထိပ်စာသလွန်နှင့်ထကူချီ၍။
- (ခ) ဟိမဝန္တာသို့ ဆောင်ပြီးလျှင်။
- (ဂ) ယနေ့က ခြောက်ဆယ် မိုးသာ ဆေးစားမြင်း၊ သီလားကျောက်များ၏ ထမြင်၊ အင်ကြွင်းပင်ကြီး၏ အောက်၌ချထား၏။
- (ဃ) ထိုအခါ နတ်မိဖုရားလေးဦးတို့သည် လာကုန်၍။
- (င) သီးခြားဝတ်စုံချော့ကို ချိုးစေပြီးလျှင်။
- (စ) နတ်တို့၏ပန်းနံ့သာ ထန်ဆာကို ဆင်ယင်လျက်။

- (ဆ) ငွေတောင် ထွင်ထက် မှီသော ခွေမိ မာန်သို့ ဆောင်ရွက်
- (ဇ) ဆိပ်ပြေခြင်း
- (ဈ) ထိုအခါ ငွေသားစွာတောင်သို့သော ဆင်ပြောင် ရတနာသည်၊ ပြောက်အရပ်မှလာ၍၊
- (ည) မာယာမိရား၏ လက်ချိန်ပုံ ဖြစ်သည်။
- (ဋ) ဝင်သည်ဟု မြင်မက်တော်မူ၏

လို့ မိရားကြီးရဲ့ ဆိပ်မက်ကို ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးပြီး အဆင့်ဆင့် ပြသလို ရေးသားထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဘယ်လောက် များ ကောင်းသလဲခင်ဗျား။

ရေးနည်းရေးဟန်

ဒီနေရာမှာ အင်္ဂလိပ်လို (စတိုင်)ပြန်မာလို(ရေးဟန်)ဆိုတာ သာလဲဆိုတာကို မိုးကြိုး ဥာဏ်မှီသလောက် ရေးသားတင်ပြ ပါမယ်။

ရေးဟန်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ထောပတ္တိကြီး ပျက်စီးခြင်း၊ အကြောင်း စာအုပ်ကို ရေးသားတဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ အရေးအသား မှာ ကျော်ကြားသင်ရွားတဲ့ ဂစ်မွန်က သူရဲ့ မှတ်တမ်းမှာ "စာ ရေးဆရာတင်ဆဲ (ရေးဟန်)ဟာ၊ ထိုစာရေးဆရာရဲ့ စိတ်နေ စိတ်ထား၊ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို ပေးပြတဲ့အပို" မျိုး ပြစ်ဆင့် တယ်။ သို့ရာတွင် ကောင်းအသုံးအနှုန်း၊ စီကုံးခြင်းကတော့ အ

လေ့အကျင့်တို့မှ ပေါ်ပေါက်ခြင်း ပြစ်တယ်"လို့ ဆိုထားပါ တယ်။

ဥပမာ၊ မင်းဘူး ဦးဩဘာသ ရေးတဲ့ စေတနာ့ရန် ခွေ တောင် ကျီသဲလေးထပ် ဆရာတော် ဘုရားကြီး ရေးတဲ့ ဝိနတ္ထ ပဏာသနီတို့ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ရေးဟန်ခြင်း ကွာ ခြားနေတာကို တွေ့ရပဲ ပါလိမ့်မယ်။

စေတနာ့ရာတင်၊ ဟိမဝန္တာ ချီးမွမ်းတော်မူ ဦးဩဘာသ က...

ထိုမျှပိုင်ခွင့်ရှိ၊ ရွက်ကျစ် ရွက်တောင်း၊ ကျဖြော ပြောင်း၍၊ တပေါင်းနေ့ဦး၊ ညွှန်စူးပေါ်၊ ချိန်ရောင် ကလျင်၊ ပီတောက်အင်ကြွင်း၊ နံ့သင်းစုယ်တော်၊ ကံ ကော်စကား၊ ခရားပျန်းညက်၊ နံ့မြက်ရွင်လန်း၊ ပန်း သစ်ပင်တို့ ပင်ချင်းနဲ့ညှတ်၊ ပင်လုံးကျွတ်အောင်၊ ပွင့် ဝတ်ဆင်သည်က တွေ့မြင်ရသဖြင့်...

လို့ ဆန်းဆန်းပြားပြား ရေးသားပါလား။ ထိုအခါဆရာတော်ကြီးက ဆိုရင်၊ ဘုရားလောင်း ဘုားမြင် တော်မူတော်မူ...

ယင်းသို့ထွက်ကြ၍၊ ကလိုလဝတ်ပြည်နှင့် စေတနာ့ ပြည်၏ အကြား၌ နှစ်ပါးသော ပြည်သူတို့ ဆွတ်ယူသုံး ဆောင်ရာ၊ သာယာနုပျို၊ ကြည့်ညိုဘယ် မှီဝှေ့သော၊ လှပနံ့ အင်ကြင်းတော့သို့ ရောင်၍၊ ပင်လုံးကျွတ်ပွင့် လျက်၊ သားငှက် ပီတုန်းအပေါင်းတို့ဖြင့်၊ တင့်တယ် သော အင်ကြင်းပင်တို့ကို မြင်တော်မူလျှင်၊ ပျော်ရွှင်

ဝင်နား၊ ကစားမြှေးစူးလိုသော နှလုံးထောက်ရှိလျှင်၊ ခွေ
ထမ်းစင်ထက်မှ ထက်ဆင်းပြီးသော် အင်ကြပ်ပင်
အောက်သို့ ဝင်ကြွထောက်မှန်း။

လို့၊ မိုးမိုးနဲ့ အကွက်စေ့အောင် ရေးသားထားပါကယ်။
ပီတော့ရေး(ဟန်)ကို အတုမိုးလို၊ မရဘူး၊ အတုမိုးပြီးရေး
ရင်၊ မိုးစိန်မဖြစ်ဘဲ စုတ်ယ မိုးစိန်သာ ဖြစ်မယ်ဆိုတာကို သတိ
ပြုသင့်ကြမယ်ကယ်။

မြန်မာစာရေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်လို့ မိုးကြိုးရေးသားထင်
မြဲပြီးခဲ့တဲ့ အချက်များဆိုရင်...

- (၁) သူ့ကို တစ်မြောက် ကျွမ်းကျင်သို့၊
- (၂) စကားလုံး ကလေးတိုင်းပဲ အဓိပ္ပာယ်ကို ထိထိ
ကျကျ ပြတ်ပြတ်သားသား နားလည်သိရှိသို့နဲ့၊
- (၃) စာရေး(ဟန်)

ဆိုတဲ့အကြောင်းများအပေါ် ဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းရေးရာမှာ

ထိုအချက်အလက်များကို လေ့လာကျွမ်းကျင်ပြီးတဲ့နောက်
သတင်းရေးရာမှာ သာတွေ၊ ဘယ်အချက်တွေကို တော်ပြုသင့်
တယ်ဆိုတာကို သတိပြုကြသို့ မိုးကြိုး ညွှန်ပို့သလောက် သင်ပြ
ပါမယ်။

ဥပမာ "တောင်ပြီသည်" ဆိုတဲ့ သတင်းနဲ့ ပတ်သက်ရင်...

- (၁) ဘယ်နေရာက တောင်လဲ၊

- (၂) ဘယ်အချိန် ဘယ်အခါမှာ ပြီသလဲ၊
- (၃) သာကြောင့် ပြီသလဲ၊
- (၄) အပျက်အစီး အသေအပျောက် ဘယ်ထောက်ရှိ
သလဲ၊
- (၅) ဒုက္ခသည်များကို ဘယ်လူတွေက ဘယ်လိုအထူး
အညီပေးသလဲ၊

စတဲ့ အချက် အလက်များ ပြည့်စုံရလိမ့်မယ်။

ပီတော့ မန္တလေးမြို့ အရှေ့မြောက်ဘက်မြောက်ပိုင်းတောင်
တွင် ထည်ရှိသည့် မယ်ထက္ကအမည်ရှိသော ပေ ၁၀၀ ထောက်
မြင့်သည့် တောင်ဝယ်သည် ၁၉၆၂-ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့
ညဉ့်ဆန်းခေါင်ကျော် အချိန်ခန့်တွင် မိုးကြိုးသည်းထန်စွာ ခွာ
သွန်းသည့် ရက်ကိုမခံနိုင်ဘဲဖြင့် အသံကြီးစွာ ပြုတ်စီးကျက်
ပြိုကျပျက်စီးသွားရာ တောင်ခြေတွင် ရှိသော အပေ ၂၀ ခန့်ရှိ
ကပ်မုန်ကြံခွာသည် ပျက်စီးသွားပြီး လှေပောက်ဆော် လူ
ပေါင်းအယ်ယောက် ပျောက်ဆုံးနေသည်ဟု သိရှိရကြောင်း။

ထိုတောင်ခြေခြား သတင်းကို ကြားသိရသော မန္တလေးမြို့ရှိ
အာဏာပိုင်များနှင့် မြို့သူမြို့သား ပြိုကျသလိုသော ပတ်သက်မှု
သည် ၂၅ ရက်နေ့ နံနက်၈စာစောပိုင်းတွင် တောင်ပြီရာ နေရာ
သို့ ရောက်ရှိကြသည်ကို တွေ့ရှိရကြောင်း။

အာဏာပိုင်များသည် တောသူ အလောင်းများကို မန္တလေး
ဆေးရုံသို့ လိုက်ပြီး ပျောက်ဆုံးနေသူများကို စစ်ဆေးပျက်

ထောင်ပြိုကျသော နေရာများတွင် အနံ့အပြားလိုက်လံ ခွာခွာ
နေကြကြောင်း သေညီပြင် အကျယ်ချဲ့ပြီး လိုရင်းအချက်များ
ပါအောင် ထည့်သွင်းရေးသားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

သာအရေးအကြီးဆုံးလဲ

သတင်းရေးတဲ့အခါမှာ သယ်အချက်တွေဟာ အရေးကြီး
တယ်။ သယ်အချက်တွေဟာ မပါရင် အနိပ္ပာယ် မပြည့်စုံဘူး ဆို
တာကို ဦးစွာပဌမ စဉ်းစားကြရလိမ့်မယ်။

လူသတ္တဝါများအပေါ်မှာ ဦးစီးခေါင်းဆောင် လုပ်လိုသူ
ဟာ ဓာရေးကောင်းရမယ်။ ကောင်းပြော ကောင်းဆို လိုတယ်။

အမြင်မမှားရအောင် ထင်ရှားတဲ့ သာဓက တခုကတော့
ဗုဒ္ဓဟိတ ကမ္ဘာစစ်ကြီးကို စတင်ကာ ကမ္ဘာကြီးကို မီးဟုန်းဟုန်း
ထောက်စေခဲ့တဲ့ ဂျာမနီအာဏာရှင် ဟစ်တလာဟာ ကြားရ
သူအပေါင်းတို့မတည်ငြိမ်နိုင်။ ယိမ်းယိုင် တုန်ထုပ်သောစိတ်မျိုး
ဖြစ်ပေါ် တက်ကြွအောင် စကားပြောကောင်းသူ ဖြစ်ပါသည်။

ဒီနေရာမှာ စကားစစ်မိလို့ ကြားဖြတ်ပြီး ပြောချင်သော
ဇာနစ် ကွယ်လွန်သူ ဘုရားထံကာ ဦးဖိုးစိန် အပြောကောင်းပုံ
အကြောင်းလဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဦးဖိုးစိန်ပြောတဲ့ စကားများကို ဓားနဲ့ ရေးသား ဖက်၍ကြည့်
မယ်ဆိုရင် အမြီးအမောက် တွေတာ အေး အလည်၊ အဆုံး
သုံးပါလုံး ညီညွတ်တာ ခွာလိမ့်မယ်။

သို့ပေမဲ့ ဦးဖိုးစိန်ပြောတာကို ကြားရသူတို့ဟာ နားဝမှာ
ချိုပြီး ရင်တဖိုနဲ့ ဖြစ်ကြရတယ်လို့ သိရှိရပါတယ်။

ကနေ့သ၌ ဝိမ်တစိမ်၊ အလှူတခုမှာ ဦးဖိုးစိန်ဟာ အရပ်
ခတ်အရပ်စားနဲ့ စကားထပြုံး ပြောပါတယ်။ နှာချီဝက်
လောက် အချိန် ကြာပါတယ်။ ပရိသတ်တို့အထဲမှာ မိန်းမကြီး
ငယ်တို့ အများအပြားပါဝင်ကြတယ်။ ဦးဖိုးစိန်စကားပြောပြီး
ပြန်သွားတဲ့အခါမှာ ထိုမိန်းမကြီးငယ်တို့အား မိုက်ကဲက ဦးဖိုး
စိန် စကားပြောတာ ကောင်းရဲ့လားလို့ မေးစမ်းကြည့်တယ်။
“ဇာတ်ဆရာဟာ အသက်အရွယ် ညောင်းလာပေမဲ့ အပြောက
တော့ မဟောင်း။ ကောင်းတုန်းဘဲ ပိုသေးတယ်”လို့ ပြန်ပြော
ကြတယ်။ ဦးဖိုးစိန် ဘာတွေပြောသွားသလဲ။ ဘယ်လိုကောင်း
တာလဲလို့ မိုက်ကြီးက ထပ်ဆင့်ပြီး မေးတော့ ဘာတွေ ပြော
သွားတယ်ဆိုတာကိုတော့ မမှတ်မိပါဘူး။ ကောင်းတာအဲ ထိ
လိုက်တယ်လို့ ပြန်ပြောကြတယ်။

စကားပြောတဲ့ အခါမှာ ဇာတ်စကားနဲ့ ဆိုရင် “မှင်”
ကောင်းရမယ်။ သဏ္ဍန်လှုပ်ရင် သရုပ်နဲ့ တွေးရမယ်ဆိုတာကို
အထိပြုတဲ့ကောင်းပါတယ်။

လူပြက်ဟာ ပြက်လုံး ကောင်းပေမဲ့ “မှင်” မကောင်းရင်
ပုံမကျပါဘူး။

စကားပြောတဲ့အခါမှာ၊ အသံအတို၊ အရွယ်၊ အဆုံး၊ အခင်
အဓိကအိတ်တို့၊ လက်ဟန်၊ ခြေဟန်တို့၊ မျက်စိမျက်နှာတို့ ဆိုတဲ့

အကူအညီများကို ရပေမဲ့၊ စာရေးတဲ့အခါမှာတော့ ထိုထိုအကူအညီအခောင်းအမတ်ကို မရတူးခင်ဗျ။ ဝီလ်မရတဲ့အတွက် စာရေးခြင်းက ပိုပြီးခက်တယ်လို့ ဆိုချင်တယ်။

မင်းပျက်ဆင့်တဲ့ လက်ဝဲသရဖူ အမတ်ဟာ အပျက်ပြေတဲ့ ဗေဒာတောင်ခြေ ရတုကို မင်းအား အင်ဆက်တဲ့အခါမှာ ဝီလ်ပါနဲ့ သိဆိုစေလိုတဲ့အတွက် သိဆိုသူကို တင်ကြို မိုက်နက်အားတယ်လို့ အဆင်မကား ပြောသံကြားသွားတယ်။

အမှန်အားဖြင့် ပြောရမယ်ဆိုရင်၊ စကားနဲ့ စာဟာ ကုန်နဲ့ မတူ ကုန်တင်တဲ့ ယာဉ်ရထားနဲ့ သာ တူပါတယ်။ ကုန်ပစ္စည်းကို လိုရာခေါ်ဆို နောက်ရအောင် ပို့ဆောင်ဖို့ အတွက်သာလျှင် အသုံးဝင်ပါတယ်။

ခါပြောရုံ ယာဉ်ရထား ကောင်းပုံနဲ့ မပြီး၊ ကုန်ကောင်းမှသာ အကျိုးပြီးတယ်လို့ ဆိုချင်ပါသေးတယ်။

ဒီနေရာမှာ ကုန်ဆိုတာ ကောင်းသော၊ မျန်မြတ်သော၊ရှင်းလင်းမြတ်သောသော၊ အတွေးအခေါ်၊ အကြံအစီ၊ အယူအဆများဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ပတ္တမြားလွှာနဲ့ ငါလွှာဟာ လိုရာခေါ်ဆိုကို နောက်ကြည့်မယ့် ပတ္တမြားက ငါ့ဆက် အမြတ်များပုံ၊ အမြတ်ကြီးစားနိုင်ပုံမျိုးပေါ့ ခင်ဗျာ။

ခါပြောရုံ အကြံကောင်း၊ ဉာဏ်ကောင်း၊ အတွေးကောင်းအခေါ်ကောင်း မှီသူဟာ ထိုအကြံဉာဏ်များ ထပ်စွားပေါ်လွင်အောင် စကားပြောလဲ ကောင်းမယ်၊ စာရေးလဲ ကောင်း

မယ်ဆိုရင်တော့ အတိုင်းထက်အလွန် တံခွန်နဲ့ တုရားဆိုတာလို အားလုံး ကောင်းပါ၏ ခင်ဗျားလို့ဘဲ ဆိုရပါမယ်။

ဝီလီဆိုတော့ ဤအဖွဲ့ကမ္ဘာ့ လောကီရေးရာ လူ့ဖြစ်ကြီးနက်တို့ဆု အကြံကောင်း၊ ဉာဏ်ကောင်းရရှိဖို့ စကားပြောကောင်းဖို့နဲ့ အရေးအသား ထူးချွန်ဖို့အတွက်...

- (၁) စာတတ် ရမယ်၊
- (၂) ဆွေးနွေးရမယ်၊
- (၃) စာရေးသားတဲ့ အခေ အကွင့်ကို အလုပ်ရမယ် ပေါ့ခင်ဗျား။

စာတတ်ခြင်း၏အကျိုး

ရခင်သက္ကရာဇ် ၁၆၂၆-ခုနှစ်မှာ ကွယ်လွန်သွားတဲ့ (မရန်စစ်ဆေးကွင်း)ဆိုသူ အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီးက (၁) စာတတ်ခြင်းဟာ လူ့တန်းခေ စေတယ်၊ (၂) ဆွေးနွေးခြင်းဟာ တစ်ကျဉ်းစွာထိ ဆက်ဆံစေတယ်၊ (၃) စာရေးခြင်းဟာ ထူးချွန်စေတယ်လို့ သူ့ရဲ့ ထင်ရှားကျော်ကြားတဲ့ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်မှာ ဖော်ပြရေးသားခဲ့ပါတယ်။

စာတတ်ခြင်းဆိုရာမှာ (၁) အသိဉာဏ်ထိုးပွား၊ ဗဟုသုတများဖွံ့ဖြိုး (၂) စကားအလုံးအနှုန်း စာဖီတုန်းများကို နည်းယူမှတ်သားတဲ့ အတ်သင်ကြံပါတယ်။

ဥပမာ၊ ကျိုးနှစ်ကောင်၊ ထနောင်းပင် ညီနောင်းက၊ လှမ်းအောင်တုည့်၊ ပန်းတော်ဖြူ ပင်မြက်နေစေ ထူလှထယ် ဘိုး

တောင်သူတို့။ ဆိုတဲ့အခါမျိုး သင်္ကြန်လေးဟာ ဆင်းရဲအား
 တည့်ရဲ့ နေထိုင်ရာ ဌာနကို စကားလုံးခုံနဲ့ အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံ
 အောင်၊ သာယာနာပျော်ဘွယ် လွယ်စရာ အေးစရာ စာပန်းချီ
 ကားကလေးကို ဆိုသလို မရှိရအောင် ရေးစပ်ခြယ်လှယ် ပြဆို
 ထားပါတယ်။

တစ် ဦးပုညရဲ့ သာဓိဆင်ပင်း ဝတ္ထုမှာ "မောင်မင်းသခင်
 မုန်းပင်စိတ်မျိုး ပြေချိန်တိုင်၌မှ မပြေနိုင်ကြီးတတ်တဲ့ မုဆိုး
 စာပိုင်း မိန်းမနိုင်ကြီးကို ခြေတိုင်းပြောပါလေ" လို့ သူ့ထပ်ခါ
 ကျင့်၍၊ လှူ၍၊ အတူတတ်၍ မရအောင် ရေးသားထားပါ
 တယ်။

သတ်-ရေး-ဆွေးနွေးပါ။

အဲဒီလိုပြောင်မြောက်လွတ် အရေးအသားမျိုးကို သတ်၍
 လေ့လာတဲ့ အခါမှာ စိတ်ကူးစိတ်ဆန်းများနဲ့ တကွ စကား
 အသုံးအနှုန်းတို့ကိုပါ လေ့လာသင့်ကြပါတယ်။

ဒီပါးသောကြောင့် သတင်းစာတိုက်များမှာ စာပေရေး
 သားခြင်ရဲ့ အသက်ပေးဝမ်းကျောင်း ပြုကြပြီး သတင်းစာ
 သတ်ပရိသတ်တို့အား ရေစဉ်နဲ့ အဖျ ဆရာတဆလုပ်နေသူများ
 ဟာ (၁) စာသတ်ခြင်း၊ (၂) ဆွေးနွေးခြင်း၊ (၃) စာ
 ရေးလေ့ကျင့်ခြင်းနှင့်သာ အချိန်ကုန်ဆင့်ကြပါတယ်။

မြန်မာစာကိုကောင်းစွာရေးတတ်တဲ့အတွက် မြန်မာစကား
 လုံးများ ကြယ်ဝထို ကြိုးစားမှတ်သားရန်လဲ လိုပါတယ်။

ငွေပေနှိတ် သူဆင်းရဲတဦးဟာ စိတ်နှောက်ကိုပါ လိုရာ
 မဖြန်းနိုင်၊ မသုံးနိုင်သလို စေ့ဟောရမကြယ်တဲ့ စာရေးဆရာ
 လူ့လူ့ဟာလဲ ပညာမရင့်နိုင်တဲ့ အတွက် ပွဲထယ်မှာ မတင့်
 ထယ်နိုင်ဘူးပေါ့ဝင်ဈာ။

စေ့ဟောရပြည့်စေရေး။

စေ့ဟောရစကားလုံးများ ကြယ်ဝပြည့်စုံ၊ ကွဲလွဲမြောက်
 မြားသို့အတွက်ဆိုရင် စေ့လေဆရာကြီး ဦးပုညကိုပင် ဆရာတင်
 ပြီး အတုယူရမယ်ဝင်ဈာ။

စေ့လေဆရာကြီးဟာ သန့်ရှင်းဆင်ပင်းဝတ္ထုမှာ-

နီလာမြသား၊ ပတ္တမြားရတနာ၊ မလာမကွ၊ ရ
 ဓာရုပ်ပန်းခိုင်း၊ အဆိုဝ်အဆိုဝ်၊ သာပြိုင်မိုးညို၊ ကွဲသိခြယ်
 တန်း၊ တကန်တကန်၊ ငှက်ခါးတောင် မြန်သကဲ့သို့၊
 စိမ်းဖန်ဖန်အလျှံ၊ ခွေဝတ်ဆံမှာ၊ ကုကိုမံရည်၊ ကြည်
 ကြည်အေးချို၊ ပန်းရက်ယိုသော၊ ကြာညိုတောလည်း
 တတယ်။

သန္တာနုတ်ကျေ၊ ယုန်ဆွေးတဖို့၊ ကောစိငှာပွင့်၊
 တျာတျာရင့်သော၊ ကြက်မင်းဦးဆွဲခင်း၊ ပန်းရောင်
 လှိုင်လှိုင်၊ လောဟိတင်မက်ရတ်၊ ထုတ်ထုတ်နီမြန်း၊
 မင်သခန်းသား၊ ပတ္တမြားကျောက်မုန်း၊ သိန်းအန်သပြာ
 ကမ္မလာရွှန်းသစ်၊ သကျွန်းမြန်မြင့် ဝန်းရပ်ပတ်မြန်
 သကဲ့သို့၊ ကျွတ်ညာဂ်တည်းဟူသော ဝတ်ရည်ယူ

ဆတ္တဝါ၊ ဂုဏ်လိပ်ပြာတို့၏ နားထပ်ပါ။ ရွှေစေတီသော၊
ကြာနီစောလည်း တထပ်-ရယ်လို့...

ကြာနီနဲ့ ကြာညို စောကလေးများကိုတဲ။ သောသောညံ့တဲ စ
ကားလုံးသံများနဲ့ မှန်းမံ့ချယ်လှယ်ထားဆပြင့်လှပတင့်တယ်ခြင်း
ကို တွေ့ရပါ့ကယ်။

စကားပြေအသုံးအနှုံး ဝေ ခဲယာရစကားလုံးများနဲ့ ရှုခင်း
ရွက်ကို အချက်ကျကျ၊ မိမိရစေရသေးစားပုံများအတွက်
ကိုတော့ ရွှေသောင် ကျီးသဲဆရာတော်ရဲ့ ဝီနတ္တကို လက်လှယ်
လို့ ရယ်မဟုတ်ပါဘူး။

ဥပမာ... သူစီလောမ၊ ရေလောမ၊ သီလူးနင်ယောက်တို့လို
ချွတ်ခေါင်းမှာ...

(က) ရှင်တော်ဘုရား၏ ရွှေ တော်၌၊ ကြောက်မက်တယ်
သော ကိုယ်ဆတ္တာနီကို ဝန်ဆင်းလျက် မိတ္တူကုန်
ခြားကိုပွင့်၌၊ ထန်းသီးရင့်မျှလောက်သောမျက်လုံး၊
ဆုံးအောင်သော လျှာကို ထုတ်လျက် တမိုက်မျှ
လောက်သော၊ ရှည်သောအပေးတို့ကို ထောင်စေ
ပြုလျှင်၊ ဘုရားသခင်စားသို့ကပ်၌ မိမိကိုယ်ပြုံး
ဟင်၏။

တထပ်

(ခ) မြင်းရွာအမျက်ထွက်လျက်၊ ဆူဆူဖြူသောမျက်နှာ၊
နက်ကြက်စွာသောကိုယ်၊ မိမိညိုသော မြေလက်၊
ဖြူဖြူထွက်သောမျက်လုံး၊ မီးကျိုးတံးကဲ့သို့သော
သွား၊ ရှည်လျားသောလျှာတို့ဖြင့် ကြောက်မက်

တယ်သော ကိုယ်ကို ဝန်ဆင်းလျက်၊ ညှင်းပမ်း
ကိုက်စားစဉ်အကဲ့သို့ ပြုပြန်၏...

လို့ ဝန်ဆင်းပုံအမျိုးတူနှစ်ခုကို မူကွဲပြားအောင် ရေးထား
တာကိုတွေ့ရပေလိမ့်မယ်။

မိလိုစလေဦးပူည၊ မင်းဘူးဦးဩတာအနဲ့ ရွှေတောင်ကျီးသဲ
ဆရာတော်အပြင်၊ စကားပြေအရေးအသားတွင် ကျော်ကြား
တဲ့ ခေတ်စားရေးဆရာတည်းဖြစ်သော (ရွှေပြည်မိုး)ဦးသတ်ကို
ထဲ မမေ့အပ်ဘူးခင်ဗျ။

“ထိုသည့်နေ့၌၊ မန္တလေးရွှေမြို့တော်၊ လေးမျက်နှာ
မှာ မဟာမုနိ ဘုရားကို ပူးပေါင်း ပူဇော် ကန်တော့ရန်
ဝတ္ထုအရပ်ရပ်နှင့် လာရောက်ကြကုန်သော ပြည်သူ
ပြည်သားတို့မှာ ဥပမာလျှင် ပိုးပရွက်တို့သည်၊ ကျော်
နှင်းတိုးစေ့ သွားလာသီထကဲ့သို့၊ တဦးနှင့်တဦး ပူးပူး
ကပ်ကပ်၊ ကျပ်ကျပ်စေ့ စေ့၊ တရွေ့ရွေ့ တတူးတူး
နှင့် သွားလာကြရလေ၏-

လို့ ဦးလတ်က ရွှေပြည်မိုးဝတ္ထုမှာ ရေးသားထားပါ့ကယ်။
ထိုနောက် ခေတ်စမ်းစာပေဆရာ ကုယ်လွန်သူသိပ္ပံမောင်တ
(ဦးစိန်တင်)ရဲ့ အရေးအသားများကိုလဲ မှတ်သား လေ့လာ
သင့်ကြပါ့ကယ်။

“ထိုတော့ရွာကား၊ အထက်အညာတွင်မို့လေသည်။
အညာဆိုရာမှာလည်း၊ အလွန်အညာကျသော၊ အညာ
မဟုတ်မန္တလေးနှင့် မြင်းခြံအကြား၊ ရောဝတီမြစ်ကမ်း

တွင် တည်ရှိ၍ ရွာလည်းမက၊ မြို့လည်းမကျသော မြို့ကလေးတစ်မြို့ကို ဆိုလိုသည်။

လို့ တောရွာအမည်ရှိတဲ့ ဆောင်းပါးအစမှာ ရေးထားပါ တယ်။

စာပေကို လေ့လာတဲ့အခါမှာ၊ သီချင်းကောင်းကလေး များကိုလဲ၊ မေးမုသင့်ကြသူပေါင်များ၊ မိုးကြိုးတို့တွေ့တယ် တော့မှမေ့ ဘူးခင်ဗျ။

ဥပမာ။ မောင်ကလေးဆိုတဲ့ ငယ်မည် ပျောက်ပြီး “စိန်ပေဂါ”အမည် ရောက်ခဲ့တဲ့ ရွာစားကြီး စိန်ပေဂါဟာ

ပေဂါ၊ ပေဂါ၊ နှင့်ပူးကို ဘယ်သူ့မျှတယ်- ပြောတဲ့ ပေဂါ၊ မိပေဂါ။

အခုအထဲမှာ၊ ပေဂါမရယ်က၊ နေရာချပါလို့ မပြောနိုင်၊ မြတ်ဆရာ အော်ကားခေါက်တယ်၊ ခေါင်း ပျောက်(ခေါင်းကုတ်)ပါလို့ ပေဂါမိုင်- ပေဂါမိုင်... ဆိုတဲ့ သီချင်းကလေးရယ်၊ နောက်ပြီးတော့...

မြို့လယ်ကမဏ္ဍာယ်၊ အရပ်မှာတဲ့ကုသိုလ်၊ ကျောင်းကြီး ဆိုဆို။ လက်ရမ်းငယ်ပြီး၊ ရှင်လှပျို တည်ကထက မီးစိုလို ခွဲ-။ အရှေ့ကိုတဲ့ လျှောက်ပါလို့၊ အနောက် ကိုတဲ့မျှော်လိုက်ယင်၊ တံခွန်တိုင် ရွှေကုက္ကားနဲ့ ဘုရား ထေးလေး...ဘုရားကိုမြင်-

ဆိုတဲ့ သီချင်းကလေးတွေဟာ လှပ ကောင်းမွန်တဲ့ စာပန်းချီ ကလေးများ၊ ဖြစ်ပါတယ်။

စွယ်စုံကျမ်းထုတ်မထုတ်ဆင့်

ထိုပြင် မြန်မာစာကိုသာ တတ်တဲ့သူများကသာ သာသာပြန် စာပေအဆင့်က ထုတ်ဝေသော သာသာပြန် စာအုပ်စာတမ်း များ။ အထူးသဖြင့်၊ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းများနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် နာထင်၊ ပိဋကတ်တော် မြန်မာပြန်များကို အမြဲမပြတ် လေ့လာ မှတ်သားအပ်ကြတယ် ခင်ဗျာ။

နောက်ပြီး ယခုအခါမှာ အလွယ်တကူ လေ့လာနိုင်တဲ့ ဦးပေမောင်တင် ရေးတဲ့ မြန်မာအရွှ် ကျမ်းများကို လေ့လာ ခြင်ဖြင့်၊ သတင်းထောက် ကောင်းကြီးများ မကြာမီဖြစ်လာ ကြပုံ စေ့ဆဲတည်မဟု၍ ဆုတောင်းရင်း ဤဆောင်းပါးများကို နှိုင်းချွှမ်းလိုက်ပါတယ်ခင်ဗျာ။

၈၀၈

သတင်းစာသုံးပြုမှုစာ

ဦးထိန်း(၁၀၃)

သတင်းစာပေါ်ပေါက်ရေးသားခြင်းသည် ကျမ်းပြုခြင်းမဟုတ်၍ စာကောင်းပေမယ့် အပြစ် အမှားထန်းစားဆင်နေရန်မလိုပေ။ သတင်းစာပေါ်ပေါက်သည်မှာ အများစိတ်စား လိမ့်မည်ဟု ယူဆရသော အပြစ်အယုတ် အကြောင်းအရာတို့နှင့် အတူပင် အခေါ်အဝှမ်းအရာတို့ကို စကားပြောပြခြင်း ရေးသား တင်ပြချက်များပင် ဖြစ်၍၊ ရေးသူ၏ ဆိုလိုရင်းကို သတ်သောသူတို့ အလွယ်တကူ သဘောပေါက်နိုင်သည့်လိုအပ်သည်။ နားရွတ်ထွေးခြင်း မရှိစေအပ်ပေ။ ယင်းသို့ ဆိုလိုရင်းကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်နိုင်စေရန် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ဝေါဟာရစကားလုံးများကို အများဆုံး အသုံးပြုရပေလိမ့်မည်။ ထိုစကားလုံးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းသောစာမှာ ဝါကျများသည်၊ ထိုစကားလုံးစကားလုံးစေ ဖြစ်သည်။ မလွဲဘာမှသာ ဝါကျရှည်များကို သုံးကြကုန်ပေသည်။

စကားများလျှင် အများပါသည်ဟု ဆိုလိုရာ၌ အတိုင်း အရေးအသားမရှိနိုင်အံ့ထဲ ဝါကျရှည်များကို သုံးလျှင်၊ အများ

ပါအတ်သည်။ အရေးအသားများ၌ သတင်းမှာ မရှင်းလင်းခဲ့သော်၊ ရန်ကုန်သတင်းများဖြစ်ပါက တော်သေးသည်။ သက်ဆိုင်ရာ သတင်းထောက်ကို ရွက်ချင်းခေါ်ယူ၍ မေးမြန်းစုံစမ်းသဖြင့် အမှန်ကို သိရှိရကာ ပြုပြင်ရေးသားနိုင်ပေသေးသည်။ နယ်မှ သတင်းများဖြစ်ပါမူ ပြုခဲ့သည် မေးမြန်းသည့်ရန် လက်လှမ်းမမီ အချိန်မရသဖြင့် ထိုသတင်းများသည် အမှိုက်ခြင်းထဲသို့ သာလျှင် သွားရာလမ်းကြောင်းရှိပေတော့သည်။

ယနေ့သတင်း များသည်၊ နောင်တခေတ်တွင် သမိုင်းဝင်မှတ်တမ်းများ ဖြစ်လာနိုင်တတ်ရာရှိသဖြင့် သတင်းရေးသားရာ၌ ထိကျမှန်ကန်မှုသည် အရေးကြီးပေသည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းရေးသားရာ၌ သုံးနှုန်းသောပုဒ်၊ ပါဒ်၊ အက္ခရာတို့သည် ထိကျမှန်သော စကားလုံးများ ဖြစ်သို့ရန်လိုသည်။ ထိကျမှန်သော စကားလုံးများ၊ ဝါကျချသော စကားလုံးများကို အများဆုံး ရွေးကြည့်ကြရမည်။ ထိုအထုပ်ပင် မလိုသော စကားများ၊ ပိုသော စကားများကို ရွှေငင်ရှား လုတ်သင်ပစ်ကြရမည်။

မြန်မာစကားတွင် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ၌သာ သုံးစွဲရသော စကားများ၌ လုံးများမသုံးမိစေရန် အထူးသတိပြုကြရမည်။

သတင်းစာသုံး ပြန်မာစာသည်၊ ထိုစကားလုံးရသည်။ “သူတပါး၏ ဥစ္စာပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်းမပြုရ” ဟူသော အရေးအသားသည် ကျမ်းစာသုံးပြန်၏။ ထိုအသုံးအနှုန်းမျိုးကို သတင်းစာ၌မလုံးစုံ သတင်းစာသုံးမှာ “သူ့ဥစ္စာမခိုးရ” ဟု ရေးရလေသည်။ ထိုကျမ်းစာကို ယှဉ်ကြည့်မည်ဆိုပါက သတင်းစာသုံးမှာ စကား

လုံးလည်း နည်းသည်။ ပိဋိလည်း ရှင်းလင်း ပြတ်သားသည်ကို တွေ့ရမည်။

ယခုခေတ်တွင် လူတိုင်းအချိန်လျှင် အလုပ်လုပ်နေကြလေရာ၊ စာရှည်ရှည်လျှားလျှား ဘတ်မနေအားကြပေ။ သတင်းကိုအချိန် အနည်းငယ်အတွင်း အများဆုံးဘတ်၍ရရှိရန် အရေးကြီးကြရာ၊ သတင်းရေးရာ၌ လိုရင်းကို ထိရောက်သော စကားလုံး များဖြင့် တိုတိုတုတ်တုတ် ရေးကြရသည်။ အလုပ်သုံးစကားဖြင့် ဆိုရသော် လျှင်ြန်းနားလည်နိုင်သော စာအရေးအသားမျိုးဖြစ် ရမည်။

သတင်းဆောင်းပါးရေးရာ၌၊ စာကောင်းပေမူ ဖြစ်သိုရန် မလိုဟု မဆိုလိုသော်လည်း သတ္တုနည်း မှန်ကန်သိုရန်ကား လိုပေသည်။ သတ္တု နှင့် ဆိုရာ၌လည်း ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် တွေ့တွေ့ ထူးထူးမဟုတ်၊ ကတ္တားကော်၊ ဝါခက် လောက် မှန်ကန်လျှင်ပင် သတင်းစာသုံး ဖြစ်မှာစာ ပီသတော့သည်။ ဝါကျတိုတို ရေး ခြင်းသည် သတ္တု အများအပြား ကင်းစေသည်။ ဝါကျရှည်ရေး လိုပါ မှ၊ နားမဝိသေသန၊ ကြိယာဝိသေသန၊ ဝိသတ်၊ သမ္ပန္နတို့ ကို အထူးသတိပြုကြရသိမ့်မည်။

ကတ္တားပုဒ်ကို ပော်ပြရာ၌ “သည်” ဟူသော အက္ခရာကိုသုံး ကြစေခြင်းဆောင်လည်း သတင်းစာတွင် “သည်” အစား “က” ကို သုံးမှပိဋိ သင့်လျော်သည်။

မောင်လှသည် မောင်ဘက်မှိုက်သည်။ (မိုးမှို)
မောင်လှက မောင်ဘက် မှိုက်သည်။ (သတင်း)

ပိဋိတိုစေလိုလျှင် “မောင်ဘက် မောင်လှ မှိုက်သည်” ဟု ရေးနိုင်၏။

ကံပုဒ်ကိုပော်ပြရာ၌ “အား” နှင့် “ကို” ဟူသော အက္ခရာ နှစ်လုံးကို လွဲမှားသုံးစာတစ်ကြလေသည်။

“အား” ပေးခြင်းကမ်းခြင်း၌၎င်း၊ စကားပြောဆို ပိဋိကြား ရှောင်ကွယ်ထားရာ၌၎င်း သုံးစွဲမှသာ မှန်ကန်သည်။

သူ့အား မှိုက်ရန်ပြေးလာသည်။ (မမှန်)
သူ့ကိုမှိုက်ရန် ပြေးလာသည်။ (အမှန်)

တရားသူကြီးက တရားခံအား ထောင်ဒဏ် အပြစ်ပေး လိုက်သည်။ (အမှန်)

တရားခံအား သေစားသေစေရန် အပိဋိ ဈမ္ပုတ်လိုက် သည်။ (အမှန်)

တရားခံအား လွှတ်လိုက်သည်။ (ရှေးဆန်၌ သတင်းစာ နှင့် မဆန်)

သုန်းတော်ကြီးအား လျှောက်ထား၏။ သူ့ကိုပြော သည်။ အနုပညာသည်များအား အမတော်ကြေးထုတ် ပေးသည်။ သားမယားကိုစွန့်သည်။ ပုဏ္ဏားအားထူ၍ ဟူသော ဝါကျတို့တွင် “ကို” နှင့် “အား” သုံးစွဲပုံများကို သတိပြုစေလိုသည်။

စာကို တိုစေလိုလျှင် စကားပိုများ၊ လုံးထပ်များကို ရှောင်ရမည်။

“ရေမျက်နှာပြင်ပေ၌ ပေ၌ တန်းနေသော ငွေ့င ခြေကြီး တို့ ခွဲထုတ်ကျောက်ဖြင့် ပစ်ပေါက်လိုက်မှ အထက်အဆိုပါ ငွေ့

ငါကြီးသည် မြစ်ရေအောက်ထဲသို့ ရုတ်လျှိုးသွားလေတော့သည် ဟူသောအရေးအသားမျိုးမှာလုံးတပ်စကားပိုတွေ ပါနေ၍ သတင်းစာသုံးမြန်မာစာမဟုတ်ပေ။ သတင်းစာသုံးမှာ "မြစ်ထဲ၌ ပေါ်နေသော ငါကြီးကို ခဲနှင့်ပစ်လိုက်ရာ ရေထဲသို့ ရုတ်သွားလေသည်။"

သတင်းစာအသုံးအနှုန်းများသည် တခေတ်နှင့် တခေတ်မတူတော့ဘဲ ပြောင်းလဲလာကြပြီး ဖြစ်သော်လည်း အချို့သော မြန်မာသတင်းစာများတွင် စစ်မဖြစ်မီခေတ်က ဓေးသားဟန်များ မပျက်သေးဘဲ ဝါကျရှည်ကြီးများ သုံးစွဲလျက်ပင် ရှိနေသေးသည်ကို တွေ့ကြုံရပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်ခြင်းမှာ သတင်းရေးစာများကို "ကော်လံ" နှင့်တိုင်း၍ ပေးလေ့ရှိရာ အခကြေးငွေ ပိုရှိရစေရန် သတင်းကိုပစ္စည်းရှည်အောင်ရေးခြင်း၊ အပါးစိတ်ကလည်း သတင်းအောက်ခံလာဘိလာဘာကို ထိခိုက်မည်စိုး၍ မဖြတ်တောက်ဘဲ ထည့်ပေးလိုက်ခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။

သတင်းစာတိုက်များသည် တကျောင်းတကျောင်း၊ တရွာတပုတ်ဆန်းဆိုသလို သတင်းထည့်သွင်းပေးပြုကြရာတွင် သူ့ဟန်နှင့်သူ ရှိကြသည်။ အချို့သောသတင်းစာတို့သည် "ကြောင်း" ဟူသောစကားဖြင့် ဝါကျအဆုံးသတ်ကြသည်။ များစွာသောသတင်းစာတို့ကမူ "သည်" "၏" ဟူသော အက္ခရာများဖြင့်အဆုံးသတ်ကြ၏။

"ကြောင်း"မှာ တင်ပြအစီရင်ခံသည်။ အကြောင်းအရာ ဖြစ်ခြင်းကိုပြဆို၍ "သည်" "၏" တို့မှာ တင်ပြချက်များပင် ဖြစ်

သည်။ "ကြောင်း" အသုံးအနှုန်းမှာ သူရိယ၊ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတို့ပေါ် ခေတ်ကအသုံးအနှုန်းအတိုင်းဖြစ်လေသည်။ မြန်မာသတင်းစာ ပေါ်ခေတ်က "ပေ့သတင်းစာ"

"ရတနာပုံ" အစရှိသော သတင်းစာတို့တွင် ဝါကျကို "သည်" "၏" တို့ဖြင့်သာ အဆုံးသတ်ခဲ့ကြ၏။

သို့ဖြစ်၍ ထိုအရေးအသားသာလျှင် သမိုင်းကျအရေးအသားအဖန်ဟု ယူဆသကောရပေသည်။

"ကြောင်း" ဟူသော အက္ခရာကို တဦးတစယောက်စီပြောဆိုသောစကားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုံးစွဲမှုသာ သတင်းစာသုံးအဖြစ် မှန်ကန်ပေလိမ့်မည်။ ဥပမာအားဖြင့် "မိမိတို့အမှုဆောင်တံခွဲလုံး နှုတ်ထွက်မည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ပြောဆိုသွားလေသည်" ဟူသော အရေးအသားမျိုးဖြစ်သည်။

"နှုတ်ထွက်မည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုကြောင်း" ဟု ရေးလျှင် (ရေးလည်းရေးနေကြသည်) ထိုအရေးအသားသည် အင်္ဂါမပြည့်မီဟု ဆိုနိုင်သည်။

တိုက်ရိုက်ပြောဆိုသော စကားကို ထည့်၍ သုံးမည်ဆိုလျှင် "ကျွန်တော်တို့အမှုဆောင်တံခွဲလုံး နှုတ်ထွက်ကြမှာအမှန်ပါဘိ" ဟု ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ပြောဆိုကြောင်းဖြင့် ကြားသိရလေသည်ဟု ရေးနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဖြစ်သင့်သည်မှာ "နှုတ်ထွက်ကြမှာအမှန်ပါဘိ" ဟုတလစ ဥက္ကဋ္ဌကြီးကပြောဆိုသွားလေသည်ဟူ၍သာလျှင် သင့်သည်။

သတင်းစာအရေးအသားသည် စကားပြေ အရေးအသား ဖြစ်ရမည်။ စကားပြေအရေးအသားမျိုး မဖြစ်စေရ၊ စကား

ပြောအရေးအသားမှာ အထူးဆောင်းပါးများ၌သာ ရေးခွင့် ရှိသည်။ သတင်းစာထဲတွင် ကောင်းပြောထည့်လျှင် တဦး တယောက်က ပြောဆိုသောစကားကို မူရင်းအတိုင်း တိကျ မှန်ကန်စေပြီး စကားအစွင့်အပိတ်ထက်တမျှဖြင့် ဖော်ပြကြ ရသည်။ ထို တိုက်ဖိုက်ပြောဆိုသော စကားများမှာလည်း မူ အတိုင်းဖော်ပြမှု အမိန့်ပေး လေးနက် ပေ၍လွှင့်မည်ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် ဖော်ပြရသည့် စကားများသာ ပြစ်ရမည်။ ဥပမာ အားဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းပြောသော "မိသားစုဝင်ဖြစ် သွားမယ်" ဟူသည့် စကားမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုသို့ မဟုတ်ပဲ က သွယ်ဝိုက်ဖော်ပြသည့် အရေးအသားကို သုံးစွဲရပေလိမ့်မည်။ ဥပမာအားဖြင့် "ဖင်ကိုပြုနေအောင် လုပ်ကြရမယ်" ဟူသော စကားအစား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက စွမ်းအားရှိသမျှ ကြီး စား အလုပ်လုပ်ကြဘိရန် ဩဂုတ် ၁၃ မေးသွားလေသည် ဟူသော အရေးအသားမျိုးဖြစ်သည်။

ထိုသို့ တဦးတယောက်၏ စကားကို တိုက်ဖိုက် ဖော်ပြခြင်း မဟုတ်လျှင် စကားပြော အရေးအသားကို ချောင်ရလေသည်။ သို့ချောင်ကြရာတွင်၊ သတင်းစာ၌သာ မဟုတ်ဘဲ ခေါင်းစဉ် တပ်ရာမှာလည်း ချောင်ရသည်။ သို့ရာတွင် ယခုအယ်ဒီတာများ သည် "ထို" "၌" အစရှိသော စကားပြော အသုံးအနှုန်းများကို ခေါင်းစဉ်တပ်ရာ၌ အလွယ်တကူသုံး၍ နေကြပေသည်။ ထိုသို့ ခေါင်းစဉ်နှင့်စာကိုယ် အဆက်မပြေ ဖြစ်နေခြင်းသည် ကိုယ်တွင် မင်းပြောက်အန်သာ ဝါပေ၍ဆင်ထားလျက် ခေါင်းတွင် မကိုင်း

ပေါ်၊ ဥသျှောင်မပါဘဲ၊ ဘဲမြီးဆံတောက်နှင့် ဖြစ်နေသလို ရှိ တော့သည်။

စကားပြေနှင့် စကားပြော လုံးထွေး မနေအပ်သလို ဘန်း ကော့များကိုလည်း သတင်းအရေးအသားတွင် တတ်နိုင်သမျှ ချောင်ရှားကြရာသည်။ ဘန်းစကားများကို ဆောင်းပါးများ တွင် ညှစ်၍သုံးလျှင်ကား သုံးနိုင်၏။ သို့သော် ပေ၍လွှင့် ထင် ရွား၍ အများသုံးနေသော စကားများ ပြစ်ရပေမည်။

ဘန်းစကားဆိုရာ၌ "ဖော်လံဖါး" "အဋ္ဌားချီးပန်း" "ဖင်လိမ် ကွင်း" စသဖြင့် အသစ်အဆန်းတွင်ပေး၍၊ အများလက်ခံနေကြပြီ ဖြစ်သော ဝေ၍ဟာရတို့ကို မဆိုလိုပေ။ "တက္ကသိုလ်ကျောင်း သားများ၏ အပြုအမူမှာ" "ဦ" ကျလွန်းလှသည်။ ကျောင်းသူတို့ ဝတ်စားပုံမှာ "အယ်" မှ "၏" ဟူသော သုံးစွဲပုံ မျိုးကိုဆိုလိုသည်။

အချို့ ဘန်းစကားများမှာ ထင်ရှားသော အရပ်သုံးစကား ဖြစ်နေစေကာမူ သတင်း၌ထည့်ရန် မတော်။ ဆောင်းပါး များ၌သာ သုံးသင့်ကြ၏။ ထိုစကားများမှာ ဥပမာ အားဖြင့် ကြာကုရီး၊ မီးခွက်မုတ် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ထိုစကားများ ကို ဆောင်းပါးများ၌ သုံးရာမှာပင် တည်တည်ခန့်ခန့် မဟုတ်ဘဲ ရယ်စရာသက်သက် အပြစ်ပြစ်၌သာ သုံးရန်သင့်သည်။ လုံးစ ချောင်ရှားနိုင်ကြလျှင် အကောင်းဆုံးပင်။

အတားတူပင် မိမိမသိနားမလည်သော ပေါ်ရာဇာ စကား များ၊ စကားကြီး စကားကျယ်များကိုလည်း ချောင်ကြရမည်။ အချို့ သော သတင်းစာတိုက်များသည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ကောင်း ရွာ သိနားလည်သော စကားမဟုတ်ဘဲ ကြားသူ၊ နားဝင်ရှိကာ

မျှနှင့်ပင် တထက်သား အဆင့်ကြီးဝေရန် ထိုစကားများကို သုံးစွဲတတ်ကြသည်။ ထိုစကားများသုံး၍ အပေါက်ထည့်သွား ကျင် တော်သေးသည်။ အပေါက်မထည့် မဆိုလျှင်ခိုသော် လူအများ ကိုရယ်ခွတ်ချစရာ ဖြစ်တော့သည်။

အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စကား အသုံးအနှုန်းများကိုခွာပ်ပါ မြန်မာစကားပိုမလျက်နှင့် အာသာခြားစကားကို အသုံးမပြု ပါနှင့်။ မလ္လာသင်္ချာသုံးစွဲလျှင်လည်း “ပော်တော်ကား” “ဆန်း ဂန်း” စသဖြင့် မြန်မာစကားအဖြစ် မွေးစားထားပြီးဖြစ်သော စကားများကိုသာ သုံးပါ။ ထို သုံးစွဲလည်း အင်္ဂလိပ်စာလုံး များကို ခေမထည့်ပါနှင့်။ “နိုင်ငံကူးလက်မှတ်” ဟူသော စကား ငွီလျက်နှင့် ပတ်စပို့ ဟူသော စကားကိုမသုံးသင့်။ နိုင်ငံကူး လက်မှတ်ဟု ခေမထားပြီးလျှင် ပတ်စပို့ကို အင်္ဂလိပ်စာလုံးဖြင့် ကွင်းပတ်၍ ခေမပြုရန်မလိုပါ။ သို့သော် မြန်မာအသုံးအနှုန်း သည် မပြည့်စုံ မမှန်ကန်ဟုအင်္ဂလိပ် အင်္ဂလိပ်အဝေါ်အဝေါ် ကို မြန်မာကိုရေးခြင်းသည် မမှားပေ။ ဥပမာအားဖြင့် “အနု မြူအားဖြင့်” အစား “ညူကလီယာအင်အား” ဟူသော စကား မျိုးဖြစ်သည်။

ဤနေရာတွင် အာသာမြန်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အနည်း ငယ်ပေမီပြုရန် လိုပေလိမ့်မည်။ အာသာမြန်ဆိုရာတွင် စကား အသုံးအနှုန်း ကျစ်လစ်၍ မြန်မာစကား စစ်စစ်ဖြစ်ရန် အရေး ကြီးသည်။ နှာခေါင်းချွန်ချွန် အနောက်တိုင်းသား မျက်နှာ နှင့် မြန်မာအဝတ်အစား အင်္ဂလိပ်စကားအလို မဖြစ်စေအပ်ပေ။ အဆို အင်္ဂလိပ် စာစီကုံး သုံးစွဲမှုမှာ မြန်မာစာနှင့် မတူချေ။

ထိုစကားများကို စွဲစီးသောသာ မြန်ဆိုလိုက်လျှင် ရယ်စရာဖြစ် သွားတတ်လေသည်။

အင်္ဂလိပ်စကား၌ အခြေအနေနှင့်ပြုလျှင် ဆိုသော စကား သည် မြန်မာလို အကြောင်းညီညွတ်လျှင် “ဟူသော အဓိပ္ပာယ် ငွီရာ အင်္ဂလိပ်စာ၌ ငွီသည့်အတိုင်းသာ အဘိဓာန်ဂုဏ်၍ ထိုက် ထိုက်မြန်လျှင် အဓိပ္ပာယ် ငွီမည်မဟုတ်။ နှားလည်ကြမည် မဟုတ် ပေ။ မြန်မာလို ဆိုလျှင်လည်း စကားကို ရှာ၍သုံးရမည်။ တ နှည်းဆိုရသော် အင်္ဂလိပ်လို သတ်ဝှပြီးနောက် မိမိနှားလည် သည့်အတိုင်း မြန်မာလို မြန်ရပေသည်။ ဝါကျကိုလည်း တိစေ ရသည်။ အင်္ဂလိပ်စာ အကြောင်းကို တေးကြောင်းချင်း တိတိ ကျကျ မြန်ဆိုနေရန်မလို။ သတင်း အာသာ မြန်ဆိုခြင်းသည် ပါဠိကျမ်းစာကို မြန်မာမြန်သလိုအမှတ်သားမထားရပေ။ နှယ် မှုးထက်လာသော သတင်းစာပျက်ကို မိမိကြိုက်သလိုတည်းဖြတ် ခြင်း။ သို့မဟုတ် အသစ်ပြုခြင်းရေးခြင်းနှင့်မခြား သဘောထား ရာသည်။

သတင်းစာပျက်ကို အတ်တိုက်ရလျှင် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ နှားလည်ရေးနိုင်သည့် အင်္ဂလိပ်များမှာ အထားအသို မှန်ကန် ခြင်းနှင့် သိပ်သည်းကျစ်လစ်ခြင်းတို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။

“တီထက်ကုန်းမြေမြင့်မှ မြစ်ဖျားခံ၍ နေဝတီမြစ်သည် အင်္ဂလားသမုဒ္ဒရာထဲသို့ဝါးသင်၏” ဟူသောစကားကို “နေဝတီ မြစ်သည် တီထက်ကုန်းမြေမြင့်မှ မြစ်ဖျားခံ၍ အင်္ဂလားသမုဒ္ဒရာ ထဲသို့ဝါးသင်၏” ဟုဆိုမှ အထားအသိုမှန်ကန်၍ ပိုမိုရှင်းလင်းပေ လိမ့်မည်။

အထားအသို မဆင့်လျှင် မမှန်ကန်လျှင် တရားလိုသည် တရားခံဖြစ်၍၊ တရားခံသည် တရားလိုဖြစ်နေတတ်ပေသည်။ ဤသို့လျှင် မလိုလားအပ်သော တရားတပေါင်ကို စွဲ အရှုပ်အထွေး များဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည်။

သတင်းထောက်များ မှားယွင်းသုံးစွဲလေ၊ မှီကြသည်ကောင်း များတွင် “အား” နှင့် “ကို” မှားကြသကဲ့သို့ “နှင့်” နှင့် “ပြ” နှင့် အကုန်များကိုလည်း မှားယွင်းသုံးစွဲလေ၊ မှီကြသည်။ သို့ရာတွင် “နှင့်” “ပြ” အသုံးမှားခြင်းမှာ “အား” နှင့် “ကို” မှားသလောက် အရှုပ်အထွေးလှပေ။ ဇာရေးအရာဖြစ်နေကြသူများပင်လျှင် မှားယွင်းတတ်ပေသည်။

ယခုခေတ်တွင် “ပြင်” ကိုအသုံးနည်း၍ “နှင့်” ကိုသာ အများဆုံးအသုံးပြုလေ၊ မှီကြသောလည်း၊ အချို့နေရာတွင် “နှင့်” အသုံးအနည်း မမှန်ကန်သိရှိကြသည်။

“နှင့်” သည် အတူတကွဖြစ်ခြင်းကိုပြ၍၊ “ပြင်” သည် ပြီးစီးစေခြင်းကိုပြသည်။

ခုတ်နှင့်ခိုက်သည်။ မီးနှင့်ခုတ်သည်။ ခဲနှင့်ပေါက်သည်။ လေးနှင့်ပစ်သည်။

ခါးလက်နက်ပြင်သေရသည်။ ခုတ်ပြင်ခုခံသည်။ ခွတ်ပြင်ခြေသည်။ ဇာပြင်ပြန်ကြားသည်။

လေယာဉ်ပျံ နှင့် မှီကြရောက်လာသည်။ လေကြောင်းပြင်ကြရောက်လာသည်။

ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် “နှင့်” “ပြင်” သုံးစွဲနည်းမှန်ကို သိလောက်ပေပြီ။

“အား”၊ “ကို”၊ “နှင့်”၊ “ပြင်” တို့ကိုသို့လုံးမှားတတ်သော ကောင်းအစွဲမှာ “မှ” “က” တည်းဟူသော ဌာနပစ္စည်း။ ကာလပစ္စည်းများ ဖြစ်လေသည်။

မဂ္ဂဇေးကလာသည်။ ယိုးဒယားတက်မှစေခိုးသွင်းကြသည်။ အထက်ပါဝါ ကြနုနှင့်တူင် “က” နှင့် “မှ” တို့သည် အပြေရာဌာနကို ပေါ်ပြုသည့် ပစ္စည်းကောင်းများဖြစ်ကြသည်။

ဦးသိန်းယနေ့မှလာသည်။ ဤဝါ ကြနုနှင့်တူင် ‘က’ နှင့် ‘မှ’ တို့သည် ကာလကို ပေါ်ပြုသည့် ပစ္စည်းများဖြစ်သည်။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ‘က’ နှင့် ‘မှ’ သည် ဌာနအပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် ပေးကမ်းခြင်းအမှုကို ပေါ်ပြုကြရာတွင် ‘က’ သုံးရမည့်နေရာတို့၌ ‘မှ’ ကို လုံးမှားအသုံးပြုလေ၊ မှီကြသည်။

မောင်လှမှ မောင်ဘအားပေးသည်” ဟူ၍ နေကြရာ၌ ပေးခြင်းသည် တဦးလက်မှ တဦးလက်သို့ ရောက်ခြင်းကိုအကြောင်းပြ၍၊ ဌာနအပြေပစ္စည်း ‘မှ’ ကို သုံးခြင်းဖြစ်သည်။

စင်စစ်အားဖြင့် မောင်လှသည် ကတ္တာပုတ်ဖြစ်ရာ ‘က’ ကိုသာ သုံးရသည်။

ထို့ကြောင့် မောင်လှက မောင်ဘအားပေးသည်။ ဤနေရာ၌ ‘က’ သည် ဌာနကာလကို ပြသောပစ္စည်းမဟုတ်ဘဲ ကတ္တာပုတ်ကို ပြသောပစ္စည်းဖြစ်လေသည်။

အခြားအသုံးမှားသော ကောင်းထလုံးရှိသေးသည်။ ၎င်းမှာ ‘ထက်’ ဟူသော အကုန်ဖြစ်၏။

'ထက်'ကိုကောင်းပြောရာ၌ ရေလည်းနှင့် သုံးနိုင်သော်လည်း စာရေးရာ၌ သူ ရေးရာနှင့်သူ ဆီလျော်အောင်သုံးရသည်။

ဥပမာအင်းမြင့် သူ ထက်ကြီးသည်။ သူ ထက်ငယ်သည်ဟု သော အသုံးအနှုံးသည် ကောင်းပြောရာ၌ မှန်သော်လည်း စာရေးရာ၌ သူ ထက်ကြီးသည်။ သူ အောက် ငယ်သည်ဟူ၍ ရေးမှ မှန်ကန်သည်။ သူ ထက် ၂-နှစ်ကြီးသည်။ သူ အောက် ၁-နှစ်ငယ်သည်ဟုသော အရေးအသားကို သုံးသပ်လျှင် ထ သောပေါ်ကံနိုင်ပေသည်။

မြန်မာစာတွင် ထိုသို့မှားယွင်းတတ်သည့်အသုံးအနှုံးအများ အပြား၌ဆိုသည်။ သတင်းစာသုံး မြန်မာစာအဘိဏား နေ့စဉ် သုံးကောင်းလုံးများလောက်သာ အရေးအသား မမှားအောင် ဆင်ခြင်နိုင်လျှင် အဆင့် အတင့် လုံလောက်ပေပြီ။ သို့ရာတွင် ခေါင်းကြီးပိုင်းနှင့် အောင်းပါ။ အခန်းများကို ရေး ရာ၌ မှ စာအရေးအသားလိုပိုမှန်ကန်၍ တည်ငြိမ်လေးနှက်သို့ရန် လိုပေ သည်။

အများအားဖြင့်မှားယွင်းရေးတတ်ကြသည်မှာသံတူကြောင်း ထို ဝေ ၂ ဟာရကောင်းများဖြစ်ပေသည်။ ထိုအမှားအယွင်းများ ကို နည်းနိုင်အမျှ နည်းရေးရန် သတိပုံကျမ်းများ၊ အဘိဓာန် ကျမ်းများကို လေ့လာကြသို့လိုသည်။

အသုံးဆုံးသော အများများမှာ ပန်းကန်အစား ပန်း ခပ်မြင့် အစား-စဉ်မြင့်၊ အနည်းငယ်အစား အနီးငယ်စသဖြင့်ရေခြင်း ထိုဖြစ်သည်။ သတင်းစာသမားတို့အဖို့ အများဆုံး သတိပြုအပ် သည့် ဝေ ၂ ဟာရများမှာ လူကု တီး အမြောက်အမြားအများ

အပြား၊ မြန်ချီး၊ တီထွင်း၊ ကျေညာချက်၊ ကြော်ငြာစား၊ ခွဲခြမ်း ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဆံပင်၊ ဆန်ပေါ်၊ ယုံကြည်သည်၊ ပြုလုပ်မှု၊ မက၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ မော်တော်ယာဉ်၊ ဝါးစာခံ၊ ဂတိလိုက်စားမှု ကတိပျက်ကုတ်မှု၊ မြို့ရွာချောက်ချား၊ ငြိမ်းခြောက်၊ သူချင် ထပ်မက်၊ မြင်ကောင်း၊ လူငယ်အချင်းချင်း၊ မြင်းစောင်း၊ ကခြေသည်၊ တုချေသည်၊ ချွတ်ချယ်သည်၊ ခြယ်လည်သည်၊ ကိုယ်စားလှမ်း၊ ကျမ်းကျမ်းသည်၊ ကြိမ်စိမ်း၊ စတီရာစတီချက်၊ ခန့်တိုး၊ ဥပါဒ်၊ ဝဝါဒ၊ မြို့၊ နေဝင်မျိုးဖျား၊ အကြမ်းဖျင်း၊ ရန်ဖြစ်၍ ဝင်ရောက်ပျဉ်သည်။ ဖျင်အင်္ဂါ၊ ချွတ်ယွင်း၊ ချို ငဲ့ ။ ရွတ်ရွတ်ချ်ချ် ။ လှေချွန်၊ လာတ်ပေးလာတ်ယူ၊ ရလစ်၊ ဥမင် ထိုက်ခေါင်း၊ လိုင်ပေ ။ လမ်းသရဲ၊ သူရဲကောင်း၊ မျောက် မထားသည်၊ မြောက်သားတော်၊ တပုံ၊ မှု့ဟင်းခါး ။ မှန်လာဥ၊ မှန်ယိုး၊ ကြေးမုံ၊ မြင်းကြားလမ်း၊ တောင်းကျား လမ်း၊ ရုပ်ကွက်သုကြီး၊ ညှိတ်ကျည်း၊ သကျည်း၊ ကြည်းထပ်၊ မီးပျံ့။

အထက်ပါ ဘိသိက်မှာရတ်ထရက်လက်လမ်းမိရာတို့ကိုပေ T ပြလိုက် ရခြင်းမျှသာဖြစ်ပါသည်။ ပို၍နုစုံလင်လင်သိနိုင်ရန်သတိပုံကျမ်း များကို လေ့ လာသို့လိုပါသည်။

သတိပုံကျမ်းများမှာ ကုလုံချက်အချို့ ပါရှိတတ်သော် လည်း သတင်းစာသုံး မြန်မာစာအဘိဏားမှာ များများ စားစား ကုလုံရာမရှိပါ။ အကောင်းဆုံးကား မိမိတို့သတင်း ပို့နေသည့် သတင်းစာတိုက်က လက်ကိုင်ပြု အည့် သတိပုံကျမ်း ကို လေ့လာ ကျက်မှတ်သားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အချို့

သတင်းစာတိုက်များတွင် နေရာပြင်နှင့် ညစာပြင်ကို သတ်ပုံ သတ်ညွှန်း အသုံးအနှုံးမတူကြသည်ကို တွေ့ရတတ်သည်။

သတ်ပုံသတ်ညွှန်းသည်၎င်း၊ တက္ကသိုလ်၎င်း၊ ဝါခက်သည်၎င်း၊ သတင်းစာပေးသော အရေးကြီးမှုအချို့၊ ဆရာကြီးများကအဆို အမိန့်ပေးကြသည်နှင့်သော်လည်း နယ်မှပို့သော သတင်းများမှာ သတ်ပုံ မှန်ကန်ဘိရန်လိုသည်။

ဝန်ကြီးကိုပစ်သတ်လိုက်သည်နှင့် ဝန်ကြီးကို ပစ်သတ်လိုက် သည်ဟူသော ဝါကျနှစ်ခု၏ အဓိပ္ပာယ် ကွာခြားချက်ကို၎င်း စားကြည့်လျှင် သတ်ပုံမှန်ဘို့ အရေးကြီးကြောင်း တွေ့ရပေ မည်။

ရန်ကုန်သတင်းထောက်များမှာ တနေ့နေ့တွင် အယ်ဒီတာ ၏ စားပွဲ၌ထိုင်ကြရမည်ဖြစ်ရာ သတင်းစာပေးသောအခါ အရေး အသားပေလိုလေသည်။ အသက်လုံး သတင်းထောက်သေနှင့် တင်းတိမ်တော့မည်ဆိုပါ မူကား သတင်းစာပေးသော မြဲမြံခံ့ခံ့ရှိ ယ စိတ်ရပေမည်။ ထိုအခါကား တာသာခြားစားပေးတတ် သ်နှင့်ပင်၊ တချစ်၊ ကုလား၊ အင်္ဂလိပ်သတင်းစာတိုက်များတွင် သတင်းထောက်အလုပ် ရနိုင်ကြပေသည်။

နယ်သတင်းထောက်များသည်၊ များသောအားဖြင့် စာ အရေးအသားကို ဂရုမစိုက်ကြသော်လည်း သတင်းထောက် အချို့ မူကား စာပေလိုက်စားကြသည်။ ထိုသတင်းထောက် များနှင့်ပတ်သက်၍ အခက်အခဲတရပ်တွေ့ရတတ်သည်မှာ စာရေး ရာ၌ အကုန်အညွှန်များပင်ဖြစ်သည်။

သတင်းရေးရာတွင် ရံဘန်ရံခါ ဖြစ်ပွားတတ်သော ဇာတ် လမ်းပမာ၊ ဘတ်ချင်ရာအခန်းအက် သတင်းမျိုးက ကွဲလွှဲ၍ အဖွဲ့ အဖွဲ့များကို တတ်နိုင်သမျှချောင်ရမည်။ သတင်းရေးခြင်း သည် ကျားပွဲခြင်း၊ ဝတ္ထုရေးခြင်းမဟုတ်ပေ။ အထူးသဖြင့် ကောင်းလုံး၊ မဆီမလျော်ပုံပုံပင်ပုံပင်ကို ချောင်အပ်သည်။ အစဉ်းအဝေး ရုပ်သိမ်းသည်။ ခွေ ဆိုင်းသည် ဟူ၍ ယာ မှီသည်။ ခွေ သိမ်းသည်ဟူ၍ ရေးထုံးမရှိ၍ အက္ခရာများကို ပုံပင်ပင်ပုံပင်ပုံပင် ရေးထုံးကိုသတ်ပုံကြမည်။

“တော့ ဟူသော စကားလုံးကိုလည်း မလိုတဲသုံးတတ်ကြ ရာ၊ ထိုအကျင့်ကို တတ်နိုင်သမျှ ကြီးစားပြုပြင်ရန်လိုပေသည်။

“ဦးစွာရေးကိစ္စများအား ဆွေးနွေးခွင့်မပြုဟု ဦးစီဝင်း တစ်ဖွင့်ပြသောတော့၏။” ဟုရာတွင် ‘အား’မှာ အသုံးမှား၍ ‘တော့’မှာ လုံးလုံးအပိုဖြစ်နေပေသည်။

“တော့”သည် မတတ်နိုင်၍ လက်လျှော့လိုက်ရခြင်း၊ ခွင့်ပြု ခြင်းတို့ကို ဝေးပြုသည့် စကားမျှသာဖြစ်သည်။ အရေးအသား မပြောပြောင်းပြောပြခြင်းကို ပြုသည်ကား မဟုတ်ကြောင်းသိ ရန်လိုသည်။

စာအရေးအသား အဆင့်အတင့် ကျွမ်းကျင်သူများသည် “ထောင်လိုက် သောင်းလိုက်ချီ၍ အနှစ်ခု ချားခြင်းဖြစ်ကြရ သည်” ဟူသော စာသွားမျိုး ရေးတတ်ကြသည်။ ထိုစာကို “ထောင်သောင်းချီ၍ ချားခြင်းဖြစ်သည်” ဟု သိလျှင်ပင် ပြီးနိုင် သည်။ အချို့ အရေးအသားများတွင် “မကြေပုပ်တဲ၍ကြခြင်း မှာသိ၍မဖြစ်ရသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်” ဟူ၍ မရှည်သင့်ဘဲ

ရည်၊ မကုန်သင့်ဘဲ ကုန်တတ်ကြသည်။ “မကြေအုပ်ကြခြင်းများ ဆိုးမှိုးသောကြောင့်ဖြစ်သည်” ဆိုရုံမျှနှင့် လိုလောက်နေပေသည်။ “ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်” ဟူသော အရေးမျိုးများ “ကောင်းတယ် မှီတယ်” ဆိုသည့် ကောင်းမှု၊ နှင့် တူနေသည်။ သတင်းရေးရာ၌ တိုတောင်းပြတ်သားခြင်းသည် ကောင်းသည်ဟု ဆိုရစေကာမူ၊ သူငယ်တန်း ဘယ်စာအုပ်ထဲ၌ ပါရှိသော ဝါကျများကို ဆိုလွန်းလျှင်လည်း မထင်ပေ။

မောင်ဘလားသည်။ မောင်မြနှင့် တွေး၏။ ရန်ဖြစ်ကြပြီ။ မောင်ဘကမ်းနှင့်ထိုးသည်။ မောင်မြသေသည်။ မောင်ဘထွက်ပြေး၏။ သေဖြင့် ရေးပေါ်က ရယ်စရာဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။

ယခုခေတ်တွင် အတိုကောက် အရေးအသား ခေတ်စားလာရာ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့များ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဌာနများကို အတိုကောက်ဖြင့်ပင် ရေးလေသည်။ သို့ရာတွင် သတင်းရေးရာ၌ နေ့စဉ် ရက်စွဲ များကို အတိုကောက် ရေးခြင်းသည်မသင့်လျော်ပေ။ ရက်စွဲအတိုကောက်သည်စာရေးပေးသည့်အခါ ထိုးမြဲလက်မှတ်နှင့်အတူ ရေးရမိပြီ ဖြစ်သည်။ မဲ့ အမေ့သော အမူထမ်းတို့၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများ၌ ရက်စွဲများသည် အတိုကောက် ရေးလေ ခေတ်စား ချီကြသော်လည်းသတင်းရေးရာ၌ မက်တတ်ဘဲ ၂၆ သေဖြင့်ဖြည့်စုံစွာရေးသင့်ကြသည်။ ၂၆-၉-၆၂ သေဖြင့် ရေးသော် ဓာတ်ရာ၌ လှဲမှားတတ်သည်။

လူများကိုရေးရာ၌လည်း စက်တတ်လာဟု ဆိုခြင်းထက် စက်တတ်လာဟု ဆိုခြင်းက မှန်ကန်သည်။ ပို၍လည်းတိုသည်။ အင်္ဂလိပ်ပြက္ခဒိန်သည် လအားလအထုတ်နှင့် တွက်ချက်ခြင်း မဟုတ်

၍ ၀၂၁၁၆၀၊ တော်သလင်းက သေသည်ကဲ့သို့ “လ” ထည့်ရေး ရန်မလို။ ကြာကပ်၊ စက်တတ်ဘဲ ဆိုလျှင်ပင် လိုလောက်နေသည်။ သတင်းထဲတွင် သင်္ချာအရေးအတွက်များ ပါရှိခဲ့သော် ဂဏန်းနှင့်ပေးပြခြင်းထက် ဓာတ်ဖြင့် ပေးပြခြင်းက ပို၍ သင့်လျော်သည်။ အများအယူဝင်၊ မပြစ်စေနိုင်ပေ။

တယ်လီဂရမ်ဖြင့် သတင်းပေးသည့် အခါများ၌လည်း တစ်နှစ် သေဖြင့် အသံထွက် ဆက်တူရိုးများ၊ မှီလျှင် ဓာတ်ဖြင့်ပေးပြီး ပြရန်လိုသည်။

ယခုအခါ နယ်မှသတင်းများကို တယ်လီဂရမ်ဖြင့် ပေးပို့နိုင်ကြလေရာ သတင်းထောက်များသည် တယ်လီဂရမ် သုံးကြရာတွင် အချိန်တိုတိုအတွင်း သတင်း စုံစုံလင်လင် ပေးနိုင်အောင် အလွှာထက်ပြုကြရန်လိုသည်။ အချိန်ကြာမြင့်စွာ ပြောခြင်းသည်၊ အကြောင်းတွေ ပိုမိုကုန်ကျခြင်းထက် အခြား သတင်းထောက်များက သတင်းပေးပို့ လိုခဲ့သော လိုင်းမရှင်း သေးသည့်အတွက် မပြောရဘဲ စောင့်နေရခြင်းက ပိုမိုမလိုလားဘူးဟု ဖြစ်ပေသည်။

သတင်းစာ လုပ်ငန်းသည် အချိန်လုံခြုံ လုပ်ရသည် ဖြစ်စေ တယ်လီဂရမ်ဖြောလျှင် ကောင်းမကြာ မရည်ကြအပ်ပေ။ ရက်စွဲကို စက်တတ်ဘဲ ၂ ရက်ဟု ဆိုရမည့် နေရာတွင် “မနေ့” သို့မဟုတ် “ယနေ့” သေဖြင့် ဆိုလျှင်ထက် သုံးပါး သတင်းကိုလည်း လိုရင်းကိုသာ ပြောပါ။ ထိုကဲ့သို့ အယ်စီတာများက သင့်လျော်အတို ပြုပြင်ရေး ပေးပါလိမ့်မည်။

ဥပဒေပုဒ်မများနှင့်ကန်ဘီအရေးကြီးသည်။ပုဂံမကို ကောင်းစွာမသိလျှင် အဘယ် ပြစ်မှုဖြင့် စွဲသည်ကိုသာ ပြောပါစေ။ ကြေးနန်း၊ ဖိုက်ရာတွင်လည်း အထူးအထူးပင် အရေးကြီးသည်။

တရားခံ၏မိသားစုအလုပ်အကိုင် စသည်များမလုပ်ပါ။ ၎င်းမှာ ချွတ်တမ်းအတွက်သာ ဖြစ်၍အရေးကြီးသည်။ကြေးနန်းသို့မဟုတ် တယ်လီဖုန်း၌အညံ့၍သုံးလျှင် ဝေပိုကုန်သည်။ အချိန်ကုန်သည်။ သတင်းအတွက် အသုံးမဝင်ပေ။

အချို့အမှုတို့တွင် မိသားစုအဖွဲ့အစည်းဖြင့် မိသားစုခိုကို ထိခိုက်ပါသည်။အညံ့၍ အသေရည်ဖျက်မှုဖြင့် တရားစွဲနိုင်ပေသည်။

ကြေးနန်းသတင်း၊ တယ်လီဖုန်းသတင်းများကို တိုစေရမည် ဖြစ်သော်လည်း သတင်းအကျဉ်းချုပ်ဖို့မရှိမိခိုက်စေရပေ။

ဥပမာ မိသားစုအဖွဲ့အစည်းသည်ဆိုလျှင် ဖျက်ခြင်းကို ဝေပြန်ပုံနှင့် မလိုလောက်သေးပေ။ အဖွဲ့အစည်းအဖွဲ့ကြားမှ ပြင်ဆင်ပြီး စီးနိုင်အောင်ဆိုသည်ကိုပါ ဝေပြန်ရလိုသည်။ ထိုခေံ့မှန်းချက်မှာ မိမိ၏မိတ်ဆွမ်းမဖြစ်စေရ။ ဆိုင်ရာမိခင်ကား အာဏာပိုင်များ၏ ခေံ့မှန်းချက်ဖြစ်စေရမည်။ လေယာဉ်ပျံ ဖျက်ကြသည် ဆိုလျှင် သိရသည်အထိ ထင်မှားသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါမပါ။ အသေ အပျောက်မရှိ။ လေယာဉ်ပျံ ဖျက်စေရာမှ မထွက်သေးစေဖြင့် တိကျပြည့်စုံတိုလိုသည်။ သို့ရာတွင် ဤကိစ္စမှာ သတင်းရေးမှုနှင့်

ထာဆိုင်း၍ သတင်းစာသုံး မြန်မာစာပိုင်းတွင်အကြွေးမဝင်အပြင် အကျယ်မဝေပြန်လိုက်တော့ပေ။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့်ဝေပြန်လျှင်သတင်းရေးရာ၌ဖိုးမိုးမြန်မာ စာကိုပင်သုံး၍၊ အရေးအသား၊ ရင်းလင်းပြတ်သားစေရန် ဤစာရေးမည်။ တိကျမှုနှင့်ကန်စေရမည်။ သတင်းစာ အဖွဲ့အစည်း ပေးပေးပို့ပေးရာတွင်အကဲအမတ် ပြန်စေရ။ ကြီးကျယ်သော စကား အသုံးအနှုန်းများကိုရှောင်။ စကားတိုတိုနှင့် အမိမိမိ ပြည့်စုံ နိုင်လျှင် ထိုလိုအပ်သုံးစွဲပါ။ မိမိ၏ 'အထင်'ကိုမရေးနှင့်၊ 'အထင်'ကို ရေး မသေချာသောကိစ္စ၊ ရုပ်စွဲထားသော အမှုများဖြစ်မှသာ "မိမိ"ဟုစေသာ စကားကိုသုံးပါ။ ထိုမဟုတ်က ထိုစကားကို မသုံးပါနှင့်။ ထိုလျှင်ထိုစည်း၊ ဖိုက်လျှင်ဖိုက်သည် ဟူ၍သာ သေချာသည်အတိုင်း ရေးရသည်။ "ဂိုးစောင့်အား ဝင်၍ ဆောင်သည်ဟု ရေးလျှင် ပြီးနိုင်လျက်နှင့် "ဂိုးစောင့်ကို ဝင်၍ ဆောင်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်မြင်ရ၏"ဟု ရေးရန်မလို။ သတင်းရေးရာ၌ဖြစ်သည်။ သတင်းအဖွဲ့အစည်းမဟုတ်၍မြင်ရခြင်း၊ မမြင်မြင် ကိစ္စနှင့်ဝေရေးသားရန်အကြောင်းမရှိ။ "ဂိုးလျှင်ကြီးများ သည်ဟု ယူဆရပေသည်" ဟူသော ထင်မြင်ချက်မျိုး မထည့်ရ။ ၎င်းမှာ အဖွဲ့အစည်း အလုပ်ဖြစ်သည်။ သတင်းထောက်အလုပ် မဟုတ်။ မိမိက သေချာလျှင် "ထုကျ ဆော့ ဖြစ်နေသည်ကို ဂိုဏ်း လှူကြီးက မမြင်ဘဲ ဂိုးပေးလိုက်သည်"ဟု ရေးနိုင်သည်။ ခြေ ရှင်းရေးရာ၌လွင် နောင်မှ ဖြေရှင်းရသည်။ သတင်းထောက်သည် မိမိ၏ ရုပ်လုံးနှင့် ထင်မြင်ချက်ကို သတင်းထဲ၌ မပါစေရပေ။

အထက်၌ ဖော်ပြချက်တို့မှာ သတင်းစာသုံး မြန်မာစာကို မှန်ကန်စွာ ရေးသားနိုင်ကြဖို့ရန် လိုအပ်သော အခြေခံအချက် အလက်များသာ ဖြစ်ပါသည်။ သတင်းထောက်များနှင့် လက် ထောက် အယ်ဒီတာများသည် စာအရေးအသား ကောင်းမွန် ထားစေရန် စာများများ ဘတ်ပေးကြဖို့ လိုသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဦးဖိုးကျား၊ သိပ္ပံမောင်စ၊ ပီဖိုးနင်း၊ ရွှေဥဒေါင်းတို့၏ အရေး အသားများကို လေ့လာကြရန် တိုက်တွန်းလိုက်ရသည်။

■ - ■